

Európska
komisia

STAV ÚNIE 2023

**DOSIAHNUTÉ
VÝSLEDKY KOMISIE
URSULY VON DER LEYENOVEJ**

Stav Únie 2023 – pripravila Komisia Ursuly von der Leyenovej

Európska komisia
Generálne riaditeľstvo pre komunikáciu
1049 Brusel
BELGICKO

Komisia nenesie zodpovednosť za žiadne dôsledky vyplývajúce z opätovného použitia tejto publikácie.

Luxemburg: Úrad pre vydávanie publikácií Európskej únie, 2023

© Európska únia, 2023

Politika opakovaného použitia dokumentov Európskej komisie sa vykonáva na základe rozhodnutia Komisie 2011/833/EÚ z 12. decembra 2011 o opakovanom použití dokumentov Komisie (Ú. v. EÚ L 330, 14.12.2011, s. 39). Pokiaľ nie je uvedené inak, opakované použitie tohto dokumentu je povolené na základe licencie Creative Commons Attribution 4.0 International (CC-BY 4.0) (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>). To znamená, že opakované použitie je povolené za predpokladu, že sa riadne uvedie zdroj a označia sa všetky zmeny.

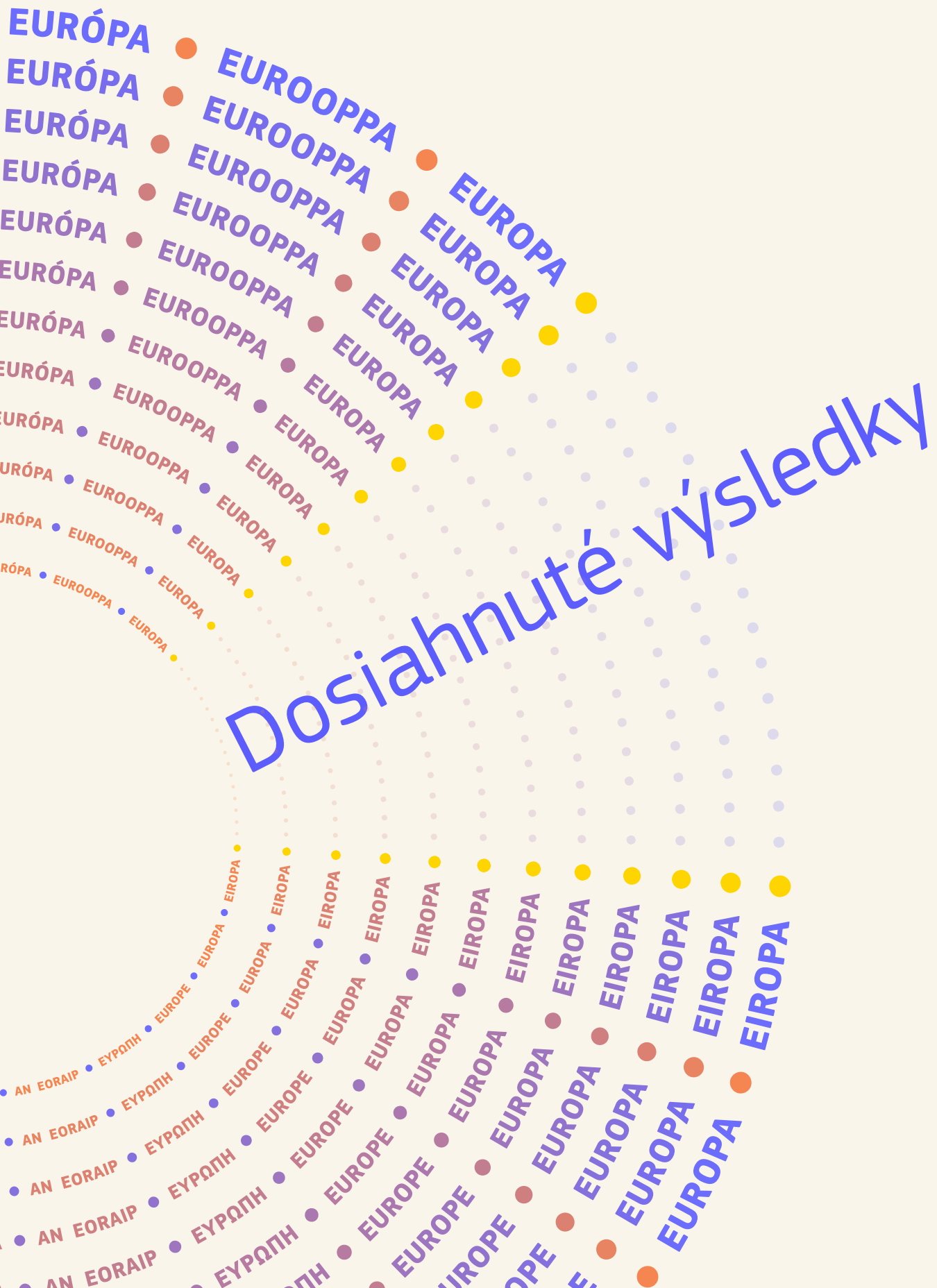
Akékoľvek použitie alebo reprodukcia prvkov, ktoré nie sú vo vlastníctve Európskej únie, môžu byť podmienené získaním súhlasu príslušných nositeľov práv.

AUTORSTVO

Všetky fotografie © Európska únia, pokiaľ nie je uvedené inak.

Obsah

Dosiahnuté výsledky	4
Európa: budúcnosť, o ktorú sa oplatí bojovať	5
1 Bránime prísľub Európy	7
2 Investície do prosperity Európy	24
3 Budovanie spoločenskej odolnosti Európy	66
Chronologický prehľad	83

Európa: budúcnosť, o ktorú sa oplatí bojovať

Európska únia stála pred rokom zoči-voči jednej z najväčších výziev vôbec, keď na našom kontinente prepukla vojna a vôbec po prvýkrát na susednú krajinu zaútočili preto, že si želala vstúpiť do našej Únie. Rusko sa pokúsilo vydierať nás dodávkami energie a Európa sa dostala na pokraj krízy fosílnych palív. Nevedeli sme, či nám zásoby plynu vydržia celú zimu. Ale v hĺbke srdca sme si boli istí, že našich ukrajinských priateľov v ich boji za slobodu nemôžeme opustiť. **Museli sme rýchlo prekonať našu závislosť od ruských fosílnych palív diverzifikáciou a zrýchlením prechodu na čisté energie. A spoločne sa nám to podarilo.** Nie, nebolo to bolo jednoduché, ale bolo to správne.

V takomto duchu pracuje Európska komisia Ursuly von der Leyenovej. Od roku 2019 Európania prekonalu globálnu pandémiu, ustáli energetickú krízu a vo svojich domovoch privítali najväčší počet vysídlených ľudí od druhej svetovej vojny. Napriek nepriaznivej situácii sme nikdy nepoľavili v plnení Európskej zelenej dohody, v digitálnych inováciách v službách človeka ani v úsilí o sociálnu spravodlivosť. **Táto Komisia zostáva verná svojmu slovu a prináša výsledky.**

Občania EÚ nielenže opäť získali dôveru v odolnosť, životaschopnosť a víziu Únie, ale z kríz vyšli ešte silnejší a jednotnejší. Odkedy Rusko vo februári 2022 zaútočilo na Ukrajinu, stojíme na strane Ukrajiny a jej ľudu. Prehĺbili a rozšírili sme rozsah našich sankcií, ktoré zanechávajú hlboké stopy na ruskej vojnovnej mašinérii. Presadzujeme

poriadok založený na pravidlách, podľa ktorých treba voči Rusku vyvodiť zodpovednosť za jeho zločiny a **usilovať sa o spravodlivý mier**. Pomohli sme preklenúť medzeru v rozpočte Ukrajiny na rok 2023 a navrhli sme nový nástroj z rozpočtu EÚ, ktorý budeme používať na podporu jej hospodárstva v nadchádzajúcich rokoch. Zároveň **pripravujeme integráciu Ukrajiny do našej európskej rodiny** v znamení obnovy a reforiem. Na zlepšenie bezpečnosti našej rozšírenej Únie upevníme európske obranné kapacity.

S plánom **REPowerEU** sa nám podarilo vyhrať vojnu, ktorú Rusko vyhlásilo nášmu hospodárstvu: vyhli sme sa výpadkom, ceny energie sme dostali naspäť na predvojnovú úroveň a zdvojnásobili sme podiel čistej, cenovo dostupnej a doma vyrobenej obnoviteľnej energie. V máji 2023 **EÚ po prvýkrát v dejinách vyrobila viac elektriny z veternej a slnečnej energie ako z fosílnych palív**. Zameriavame sa na to, čo európsky priemysel potrebuje, aby vyhral globálne preteky o nulovú bilanciu emisií: od aktu o emisie neutrálnom priemysle až po akt o kritických surovinách a vodíkovú banku, zakaždým ide o prelomové legislatívne iniciatívy.

Jadrom hospodárskej transformácie EÚ je nástroj **NextGenerationEU**, náš historický plán obnovy a investícií. V čase, keď si pripomínáme 30. výročie jednotného trhu, 27 členských štátov spoločne investuje do infraštruktúry, ako sú energetické spojovacie vedenia a energetické ostrovy, a do elektrickej mobility.

Rozširujeme inovačné odvetvia, napríklad so zameraním na batérie, čipy a vodík. Trh práce EÚ je najsilnejší za posledné desaťročia, ale nedostatok zručností potrebných na zelenú a digitálnu transformáciu by mohol obmedziť našu schopnosť dosiahnuť stanovené ciele. Rok 2023 sme aj preto označili za Európsky rok zručností s cieľom znova spraviť zo zlepšovania zručností a odbornej prípravy priority.

Pre túto Komisiu ide v EÚ „o ľudí, ktorí sa zomknú. Za svoju slobodu, za svoje hodnoty, jednoducho za lepšiu budúcnosť.“ V roku **2024 budú európske voľby** a my dovedy musíme urobiť všetko, čo je v našich silách, aby sme posilnili postavenie ľudí a zabezpečili, aby si mohli uplatniť svoje demokratické právo voliť. Budeme chrániť demokratický priestor pred zasahovaním a hrozbami vrátane korupcie, dezinformácií, útokov na novinárov a pokusov zahraničných mocností rozdeliť nás. **Naša sila spočíva v demokratických tradíciách, ambíciách a jednote.**

Či to boli zakladatelia európskeho mierového projektu, ktorí sa po druhej svetovej vojne odvážili predstaviť si zjednotenú Európu, či ľudia, ktorí v roku 1989 zborili železnú oponu rozdeľujúcu náš kontinent, alebo dnešní hrdinovia na Ukrajine bojujúci za slobodu a európsku budúcnosť pre svoje deti – **všetkých nás spája, že bojujeme za to, čo je správne.** Európa dnes opäť napomáha budúcnosť, o ktorú sa oplatí bojovať a ktorú musíme budovať my všetci.

Európa dnes opäť napomáha budúcnosť, o ktorú sa oplatí bojovať a **ktorú musíme budovať my všetci.**

1 Bránime prísľub Európy

Prvýkrát v našej histórii bola susedná krajina napadnutá preto, že si želá byť súčasťou európskej rodiny. Rusko vedie vojnu proti zvrchovanému rozhodnutiu Ukrajiny a jasne vyjadrenej vôli jej ľudu – priblížiť sa k členstvu v našej únii. Naša reakcia bola jasná a musí byť aj trvalá. Musíme a budeme pokračovať v úsilí o spravodlivý mier. To znamená pomáhať Ukrajine v jej sebaobrane, ako aj v jej úsilí o znovuzískanie plnej zvrchovanosti a napredovanie k členstvu v EÚ.

Na dosiahnutie týchto cieľov poskytujeme Ukrajine humanitárnu a hospodársku pomoc a vojenskú podporu; vyčlenili sme značné finančné prostriedky na pokrytie bezprostredných potrieb, obnovy a modernizácie Ukrajiny; na udržanie prevádzky základných verejnoprospešných služieb, ako sú nemocnice a školy; na obnovu Ruskom zničenej kritickej infraštruktúry, ako sú energetické a vodovodné systémy, dopravné siete, cesty a mosty, a na pomoc pri poskytovaní potrebných obranných spôsobilostí. Takisto sme Ukrajincom v EÚ udelili práva na dočasnú ochranu, deťom v ťažkostiach a bez sprievodu tak na Ukrajine, ako aj v EÚ poskytujeme ochranu a odborné rehabilitačné služby a podporujeme komplexnú ukrajinskú reformu starostlivosti o deti.

Okrem toho podporujeme Ukrajinu pri vyvodzovaní zodpovednosti voči Rusku za

zločin agresie a vojnové zločiny a usilujeme sa o bezpečný návrat ukrajinských detí deportovaných do Ruska. S cieľom oslabiť vojnové kapacity Ruska naň **Európska únia uvalila 11 rozsiahlych balíkov sankcií**, ktoré zasahujú kľúčové odvetvia ruského hospodárstva, zmrazujú obrovské aktíva a blokujú prístup kľúčových ruských bánk do systému SWIFT. Na obrannom fronte EÚ posilnila spoluprácu s Organizáciou Severoatlantickej zmluvy (NATO) a zároveň prostredníctvom Európskeho obranného fondu upevnila svoje spoločné obranné spôsobilosti.

Zotrváme pri Ukrajine, dokedy to bude potrebné

Od chvíle, keď ruská útočná vojna vrhla na Ukrajinu tmavý tieň, sa Európska únia podujala plniť tú najdôležitejšiu úlohu: chrániť bezpečie ukrajinských civilistov. Historicky prvýkrát za dvadsať rokov od prijatia tohto nástroja, 4. marca 2022, len niekoľko dní po začatí ruskej invázie, EÚ jednohlasne uplatnila **smernicu o dočasnej ochrane**. Ukrajinci utekajúci pred vojnou tak mali od začiatku v EÚ garantované práva vrátane povolení na pobyt, bývanie, prístupu na trh práce, zdravotnej starostlivosti, ako aj mimoriadne dôležitého vzdelávania pre deti.

Členské štáty EÚ otvorili svoje domovy a srdcia miliónom Ukrajincov a poskytli dočasnú ochranu približne 4 miliónom ľudí, z ktorých takmer polovicu tvoria ženy. **EÚ sa stala bezpečným útočiskom pre takmer pätinu ukrajinských detí.** Takáto mohutná spoločenská odozva na najväčšie vysídľovanie v Európe od druhej svetovej vojny vyplynula zo samotného základu našich spoločností.

.....

Ukrajinskí občania utekajúci pred vojnou zachránili v Írsku vidiecku základnú školu, ktorej hrozilo zatvorenie. Lismoilská štátna škola v mestečku Roscommon prijala 14 ukrajinských detí, ktoré tvoria viac ako polovicu jej žiakov.

.....

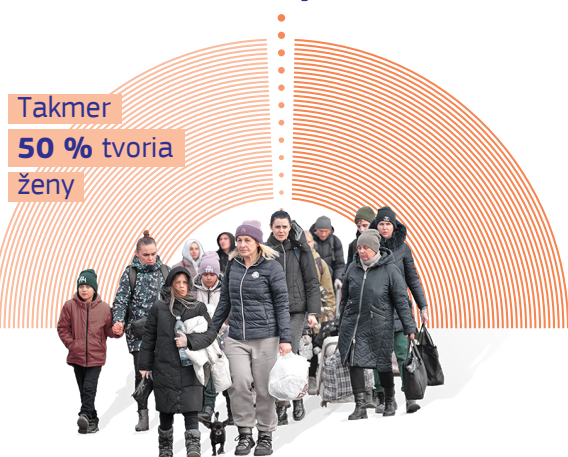
V súčasnosti sa odhaduje, že na Ukrajine žije viac ako 5 miliónov vnútorne vysídlených osôb. Vojnové zverstvá a úmyselné útoky Ruska na civilistov vedú k tomu, že v roku 2023 bude potrebovať humanitárnu pomoc asi 17,6 milióna osôb.

Od začiatku invázie Komisia vyčlenila na programy humanitárnej pomoci 733 miliónov EUR. Na humanitárnu pomoc Ukrajine sa celkove zmobilizovalo 685 miliónov EUR a 48 miliónov EUR sa poskytlo Ukrajincom utekajúcim pred vojnou a hostiteľským komunitám v susednom Moldavsku. Od januára do júna 2023 **dostalo humanitárnu pomoc od EÚ** a iných veľkorysých prispievateľov **7,9 milióna Ukrajincov**, a to aj v ťažko postihnutých oblastiach.

Od januára 2023:

- viac ako 4 milióny ľudí dostalo potravinovú pomoc;
- 5,6 milióna ľudí dostalo lekárske ošetrovanie či zdravotnícky materiál;
- 2,9 miliónu ľudí bola poskytnutá peňažná pomoc;

Dočasná ochrana pre približne
4 milióny osôb

Komisia vyčlenila na programy humanitárnej pomoci **733 miliónov EUR**.

- 1,1 miliónu ľudí boli poskytnuté služby kritickej ochrany a
- takmer 3,3 milióna ľudí opäť získalo prístup k čistej vode a základným hygienickým a sanitačným službám.

Okrem toho s **iniciatívami CARE** na rok 2022 (kohézne opatrenia pre utečencov v Európe a flexibilná pomoc územiám) získala politika súdržnosti rozsiahlu flexibilitu, ktorá umožnila preprogramovať nepridelené kohézne fondy vo výške až 17 miliárd EUR na roky 2014 – 2020, ako aj určitú cieľnú flexibilitu na roky 2021 – 2027 na podporu ľudí na úteku pred ruskou inváziou.

Väčšina Ukrajincov, na ktorých sa vzťahuje dočasná ochrana v EÚ, sa integrovala dobre. Platí to najmä v Estónsku, kde takmer polovica Ukrajincov v produktívnom veku je už v aktívnom zamestnaní.

Keď EÚ aktivovala **mechanizmus Európskej únie v oblasti civilnej ochrany**, podarilo sa jej účinne nasmerovať pomoc Ukrajine zo všetkých 27 členských štátov, ako aj z Islandu, Severného Macedónska, Nórska, Srbska a z Turecka. Ukrajine bolo dodaných viac ako 94 tisíc ton materiálnej pomoci, ktorej hodnota sa odhaduje na viac ako 760 miliónov EUR. Súčasťou tohto úsilia bola mobilizácia našich núdzových zásob rescEU, z ktorých sme poskytli prístrešie, energiu, zdravotnícku pomoc a špecializované vybavenie v hodnote 121 miliónov EUR s cieľom zmierniť hrozby pre verejné zdravie – najmä chemické, biologické, rádiologické a jadrové hrozby. **Toto je solidarita EÚ v tej najlepšej podobe.**

Keďže Rusko naďalej ohrozuje civilné jadrové zariadenia, EÚ poskytla Ukrajine zo strategickej rezervy rescEU viac ako 54,8 milióna EUR v podobe materiálnej pomoci **na jadrovú bezpečnosť**. S finančnými prostriedkami z Európskeho nástroja pre medzinárodnú spoluprácu v oblasti jadrovej bezpečnosti sa začali obnovovať laboratória a zariadenia poškodené ruskými okupantmi v uzavretej zóne v Černobyli, kde sa zaviedol moderný automatizovaný systém na monitorovanie žiarenia.

Okrem toho je EÚ priekopníkom **zdravotníckej evakuácie ukrajinských pacientov**, ktorí naliehavo potrebujú lekárske ošetrovanie. Prostredníctvom **mechanizmu Európskej únie v oblasti civilnej ochrany** sa úspešne vykonalo viac ako 2 500 zdravotníckych evakuácií ukrajinských pacientov. Na pomoc

týmto pacientom EÚ v septembri 2022 otvorila centrum MEDEVAC v poľskom meste Rzeszów. Zdravotnícke evakuačné lety sa uskutočňujú každý týždeň špecializovaným zdravotníckym lietadlom, ktoré poskytuje Nórsko a financuje EÚ. Okrem toho sa z programu financovania EU4Health podporujú projekty zamerané na **duševné zdravie a psychologickú podporu** ľudí na Ukrajine, ako aj ľudí prichádzajúcich z Ukrajiny do EÚ.

Po nehanebných útokoch Ruska na ukrajinskú energetickú infraštruktúru boli urýchlene prijaté núdzové opatrenia. EÚ spoločne s humanitárnymi partnermi dodala Ukrajine približne **5 760 generátorov na výrobu elektriny**. Tieto generátory majú rôznu veľkosť a kapacitu, od takých, ktoré sú schopné napájať jednotlivé domácnosti, až po väčšie modely schopné zásobovať nemocnice. Komisia v spolupráci so spoločnosťou Enel darovala Ukrajine aj **5 700 solárnych panelov**. Vyrábajú sa v talianskej Katánii s podporou z Inovačného fondu. Budú poskytovať elektrickú energiu školám, nemocniciam a hasičskému zborom.

Na začiatku vojny urobila EÚ rozhodujúci krok k **stabilizácii elektrizačných sústav Ukrajiny a Moldavska** a synchronizácii ich elektrizačných sústav s európskou kontinentálnou sieťou. Od 7. mája 2022, kedy bolo sprevádzkované nové vedenie medzi Poľskom a Ukrajinou, majú Ukrajina a Moldavsko kapacitu na dovoz až 1 050 megawattov z kontinentálnej Európy.

V zmätku zúriacej vojny je mimoriadne dôležité, aby Ukrajinci mohli zostať spojení

5 700

solárnych panelov darovala Európska komisia Ukrajine

so svojimi blízkymi. Komisia preto oslovila telekomunikačných operátorov z EÚ a Ukrajiny a vyzvala ich, aby Ukrajincom v EÚ na tri mesiace umožnili používať ich mobilné telefóny s minimálnymi alebo žiadnymi roamingovými poplatkami. Táto dohoda podpísaná 38 operátormi úspešne **zjednodušila cezhraničný roaming**. Okrem toho, že EÚ zabezpečila, aby bol roaming cenovo dostupný, rozdala Ukrajincom, ktorí hľadali útočisko, 2,5 milióna SIM kariet a zriadila na hraničných priechodoch a v prístreškoch Wi-Fi hotspotsy. EÚ 24. apríla 2023 začlenila pravidlá týkajúce sa roamingu do dohody o pridružení medzi EÚ a Ukrajinou.

Naplnno využitá hospodárska a finančná sila Európskej únie

Od začiatku invázie prejavili EÚ a jej členské štáty bezprecedentnú solidaritu s Ukrajinou a **zmobilizovali 59 miliárd EUR vo forme finančnej, humanitárnej, núdzovej rozpočtovej a vojenskej pomoci**. Na posilnenie celkovej hospodárskej, spoločenskej a finančnej odolnosti Ukrajiny bolo vyčlenených celkovo 38,8 miliardy EUR – 31 miliárd EUR z rozpočtu EÚ a 7,8 miliardy EUR od členských štátov. Ukrajinské ozbrojené sily dostali na obranu svojej vlasti vojenskú pomoc z EÚ vo výške 20 miliárd EUR, pričom 5,6 miliardy EUR z tejto pomoci sa zmobilizovalo pod záštitou Európskeho mierového nástroja. EÚ a jej členské štáty okrem toho zmobilizovali najmenej 17 miliárd EUR na podporu ľudí utekajúcich z Ukrajiny. **Celková podpora pre Ukrajinu a jej obyvateľov tak dosahuje 76 miliárd EUR.**

V roku 2022 EÚ poskytla **Ukrajine makrofinančnú pomoc vo výške 7,2 miliardy EUR** na zabezpečenie nepretržitého fungovania štátnej správy a verejnoprospešných služieb. Z tejto rozpočtovej podpory bolo 500 miliónov EUR

prisľúbených z globálnej iniciatívy na získavanie finančných prostriedkov „Stojíme pri Ukrajine“ a z medzinárodnej darcovskej konferencie na vysokej úrovni pre Ukrajinu, ktorá sa konala v máji 2022, a to na riešenie naliehavých potrieb krajiny s bývaním, vzdelávaním a poľnohospodárstvom.

V roku 2023 poskytne EÚ Ukrajine doteraz najväčší podporný balík vo výške až **18 miliárd EUR** vo forme veľmi výhodných úverov, z **ktorých už bolo vyplatených 12 miliárd EUR**. Vďaka tejto podpore môže Ukrajina naďalej vyplácať mzdy a dôchodky a udržiavať základné verejnoprospešné služby, ako sú nemocnice, školy a bývanie pre vysídlené osoby. Podpora zároveň pomôže zabezpečiť makroekonomickú stabilitu a obnoviť zničenú kritickú infraštruktúru.

EÚ poskytuje Ukrajine podporný balík do výšky 18 miliárd EUR

V júni 2023 Európska komisia v rámci strednodobého preskúmania viacročného finančného rámca (VFR) navrhla vytvoriť v **rámci rozpočtu Európskej únie nový nástroj pre Ukrajinu**. Zabezpečí koherentnú, predvídateľnú a flexibilnú finančnú podporu Ukrajiny v rokoch 2024 až 2027. V rámci nástroja pre Ukrajinu sa predpokladá až 50 miliárd EUR vo forme grantov z rozpočtu EÚ a úverov získaných na kapitálových trhoch. Ukrajinská vláda okrem

49 miliónov ton

ukrajinských poľnohospodárskych výrobkov

© Adobe Stock

99 miliárd EUR

je odhadovaná hodnota týchto výrobkov

toho pripraví plán investícií a reforiem v úzkej spolupráci s Komisiou.

Cez **koridory solidarity medzi EÚ a Ukrajinou**, ktoré dnes slúžia ako záchranné lano pre ukrajinské hospodárstvo, sa podarilo vyviezť ohromujúcich 49 miliónov ton ukrajinských poľnohospodárskych výrobkov. Tieto životne dôležité koridory zabezpečujú nielen vývoz poľnohospodárskeho tovaru, ale aj dovoz potrebných komodít. Cez tieto koridory sa prepravuje tovar v celkovej obchodnej hodnote približne 99 miliárd EUR. Na zvýšenie ich kapacity a efektívnosti sa mobilizuje suma vo výške 1 miliardy EUR z príspevkov Komisie, Európskej investičnej banky, Európskej banky pre obnovu a rozvoj a skupiny Svetovej banky.

Vo februári 2023 vznikol medzi Komisiou a Ukrajinou prelomový pakt, ktorým sa **Ukrajina pridružila k programu pre jednotný trh**. Jeho cieľom je uľahčiť trhový prístup, podporiť priaznivé podnikateľské prostredie a stimulovať dlhodobý udržateľný rast. S koridormi solidarity sú zosúladené autonómne obchodné opatrenia EÚ, ktorými sa v plnej miere liberalizujú colné sadzby pre dovoz všetkého tovaru z Ukrajiny do EÚ, aby mohli kľúčové poľnohospodárske výrobky bez problémov prúdiť z Ukrajiny do EÚ a ďalej. Platnosť týchto opatrení sa 5. júna 2023 predĺžila o ďalší rok.

Pridruženie Ukrajiny k programu Horizont Európa a výskumnému a vzdelávaciemu

programu Euratomu má kľúčový význam pre zachovanie a **podporu jej výskumného a inovačného ekosystému**. Okrem toho začiatkom júna 2023 podpísala EÚ s Ukrajinou dohodu, vďaka ktorej budú môcť ukrajinskí predkladatelia projektov žiadať o financovanie projektov spoločného záujmu v oblasti dopravy, energetiky a digitálnych technológií, čím sa ďalej zlepší prepojenosť tejto krajiny s jej susedmi v EÚ. Dohoda zároveň podporí začlenenie Ukrajiny do jednotného trhu EÚ a podnieti rast, zamestnanosť a konkurencieschopnosť.

Pomáhame Ukrajine brániť sa

Odvážni ukrajinskí vojaci chránia svoju krajinu, ľudí a demokratické hodnoty, ale potrebujú na to viac než len odvahu. Na obranu svojho národa potrebujú zdroje. Tu prichádza na pomoc EÚ a dodáva im silu a prostriedky v troch strategických oblastiach: vybavenie, výcvik a priemyselná výroba.

Neochvejná podpora EÚ má rozhodujúci vplyv na bojisku. Vďaka **Európskemu mierovému nástroju** s finančnými prostriedkami vo výške 5,6 miliardy EUR bolo možné doručiť tanky, vrtuľníky, systémy protivzdušnej obrany, riadené strely a muníciu. S týmto príspevkom a bilaterálnou vojenskou pomocou členských štátov Ukrajina získala **vojenskú podporu v celkovej výške 20 miliárd EUR**. EÚ je odhodlaná naďalej podporovať Ukrajinu

dovtedy, kým to bude potrebné, a prebiehajú diskusie o zásadnom dlhodobom prístupe k vojenskej podpore prostredníctvom Európskeho mierového nástroja.

No naše úsilie neobmedzujeme len na poskytovanie vybavenia. Cieľom **vojenskej pomocnej misie Európskej únie** s rozpočtom 168 miliónov EUR, ktorú riadi Rada, je posilniť vojenskú spôsobilosť ukrajinských ozbrojených síl. Misia už vycvičila 25 000 ukrajinských vojakov. Teraz napredujeme k nášmu cieľu, do konca roka plne **vycvičiť 30 000 ukrajinských vojakov**.

Rada Európskej únie sa 20. marca 2023 dohodla na významnom návrhu: dodať Ukrajine tak veľmi potrebnú muníciu. Cieľom tejto iniciatívy je zrýchliť dodávky a spoločné obstarávanie, aby do 12 mesiacov získala Ukrajina 1 milión nábojov delostreleckej munície. Vychádza zo stratégie, ktorá má tri ciele:

- po prvé, pomôcť členským štátom s okamžitým presunom delostreleckej munície kalibru 155 mm z vnútroštátnych zásob;
- po druhé, konsolidovať európsky dopyt iniciovaním spoločných nákupov munície kalibru 155 mm členskými štátmi, pričom kľúčovú úlohu zohrá Európska obranná agentúra,
- a napokon rozšíriť kapacitu EÚ výroby munície s cieľom uspokojiť rastúci dopyt Ukrajiny.

Komisia 3. mája 2023 navrhla **akt na podporu výroby munície (ASAP)**, ktorý predstavuje iniciatívu v hodnote 500 miliónov EUR. Jeho súčasťou sú konkrétne ciele opatrenia na podporu výroby a bezpečné dodávky munície v rámci EÚ. Nariadenie ASAP bolo prijaté 20. júla a nadobudlo účinnosť neskôr v tom istom mesiaci. Komisia vynakladá maximálne úsilie

na rýchle začatie vykonávania nariadenia ASAP, aby členské štáty mohli podľa potreby zabezpečiť dodávky a ďalšiu pomoc Ukrajine.

Ukrajina nečelí agresii len na fyzickom bojisku, Rusko vedie proti Ukrajine a EÚ aj hybridnú vojnu. EÚ preto investovala 10 miliónov EUR do vybavenia, softvéru a iných súvisiacich foriem podpory **kybernetickej odolnosti Ukrajiny**. Ďalších 15 miliónov EUR z 330-miliónového balíka bolo vyčlenených na podporu odolnej digitálnej transformácie, ktorá Ukrajine pomôže v boji proti hybridným útokom Ruska.

.....

Vo februári 2023 sa v občianskej crowdfundingovej kampani v Litve nazvanej **Radarom!** podarilo vyzbierať finančné prostriedky na 16 radarov protivzdušnej obrany na ochranu Ukrajiny pred ruskými raketami, čím sa výrazne prekročil pôvodný cieľ piatich radarov.

.....

Vyvodenie zodpovednosti voči Rusku

Brutálna invázia Ruska na Ukrajinu priniesla tragické straty na životoch a mnohým ľuďom spôsobila nevýslovne utrpenie. Buča bola kedysi pokojným predmestím Kyjeva, no dnes je bolestivou pripomienkou krutého mučenia, znásilňovania a zabíjania nevinných civilistov, ku ktorému došlo v marci 2022 a ktoré pokračuje na celom okupovanom území Ukrajiny. **EÚ ctí pamiatku všetkých obetí a je neochvejne presvedčená o potrebe dosiahnuť spravodlivosť** a zabezpečiť, aby tieto zločiny nezostali nepotrepané.

Ukrajinská generálna prokuratúra v súčasnosti vyšetroje viac ako 100 000 podozrení na spáchanie vojnových zločinov a zločinov proti ľudskosti, ktoré sa považujú za najzávažnejšie porušenia medzinárodného práva. Vzhľadom na zvyšujúce sa množstvo dôkazov je EÚ každým dňom odhodlanejšia podporovať vyšetrovanie a stíhanie týchto zločinov.

Dobrovoľník Konstantinas Gudauskas, syn litovského otca a kazašskej matky, využil svoj kazašský pas na cestovanie cez ukrajinské územia okupované Ruskom a pomohol zachrániť viac ako 200 ľudí v Kyjevskej oblasti, najmä v Buči. Ukrajinci ho volajú „**Anjel z Buče**“.

Medzi najzraniteľnejšie obeť zverstiev páchaných Ruskom patria deti. Odhaduje sa, že bezdôvodná agresia Ruska zasiahla na Ukrajine 5,7 milióna detí v školskom veku a vyše 2 800 škôl a zariadení utrpelo škody alebo bolo zničených. Podľa Ukrajiny **bolo do Ruska nezákonne a násilne premiestnených takmer 20 000 ukrajinských detí.**

Od začiatku nezákonnej vojny Ruska proti Ukrajine EÚ uvalila sankcie na takmer **40 osôb** zodpovedných za nezákonnú deportáciu a presun ukrajinských detí do Ruska a uskutočňovanie prevýchovných programov. V zisťovaní totožnosti údajných páchatel'ov sa pokračuje. Medzinárodný trestný súd vydal 17. marca 2023 zatýkacie rozkazy na ruského prezidenta Vladimíra Putina a Mariju Alexejevnu Ľvovovú-Belovovú, komisárku pre práva detí na úrade ruského prezidenta. Tieto opatrenia jednoznačne ukazujú, že žiaden jednotlivec nestojí nad zákonom a že ktokoľvek môže čeliť spravodlivosti, ak spácha závažné medzinárodné zločiny.

EÚ sa dohodla vyčleniť Medzinárodnému trestnému súdu 7,5 milióna EUR na pomoc pri vyšetrowaní vojnových zločinov spáchaných Ruskom.

EÚ okrem toho:

- poskytla ukrajinskej generálnej prokuratúre viac ako 6 miliónov EUR na zlepšenie informačných technológií a na kľúčové vybavenie;
- umožnila Agentúre Európskej únie pre justičnú spoluprácu v trestných veciach (Eurojust) bezpečne uchovávať, ukladať a analyzovať dôkazy v novej databáze dôkazov pre najzávažnejšie medzinárodné trestné činy;
- posilnila Eurojust a Agentúru Európskej únie pre spoluprácu v oblasti presadzovania práva (Europol) v ich úlohe koordinátorov

národných vyšetrowaní v členských štátoch EÚ a

- spojila sa s globálnymi partnermi s cieľom zabezpečiť vyvodenie zodpovednosti a medzinárodnú reakciu.

Hoci podporujeme úsilie Medzinárodného trestného súdu, pokračovali sme aj v diskusiách s našimi členskými štátmi a medzinárodnými partnermi o zriadení osobitného tribunálu zameraného na súdne stíhanie vedúcich predstaviteľov Ruska zodpovedných za zločin agresie voči Ukrajine. Predsedníčka Európskej komisie Ursula von der Leyenová 2. februára 2023 oznámila ako prvý praktický krok vytvorenie **Medzinárodného centra pre stíhanie zločinu agresie voči Ukrajine** so sídlom v Haagu, ktoré podporuje existujúci spoločný vyšetrowací tím Eurojustu.

Toto centrum, ktoré začalo svoju činnosť v júli 2023, podporuje koordináciu vnútroštátnych vyšetrowaní trestného činu agresie a zhromažďovanie dôkazov. Centrum bude kľúčové na zvýšenie spôsobilostí viesť vyšetrowanie prípadov trestnej činnosti agresie a uchovávať relevantné dôkazy na účely trestného stíhanie a budúcich súdnych konaní. Poskytne štruktúru na vykonávanie spoločnej stratégie vyšetrowania a stíhanie a prispeje k výmene a analýze dôkazov zozbieraných od začiatku ruskej agresie. Zabezpečí aj úzku koordináciu s vyšetrowaniami Medzinárodného trestného súdu. EÚ sa zúčastňuje na diskusiách o zriadení osobitného tribunálu v rámci hlavnej skupiny spolu s medzinárodnými partnermi.

7,5 milióna EUR

vyhradila EÚ na pomoc pri
**vyšetrowaniach Medzinárodného
trestného súdu**

Rusko bude musieť znášať právne dôsledky svojho medzinárodného protiprávneho konania vrátane reparácií. Komisia takisto podporuje diskusie o zriadení **kompensačného mechanizmu za škody** spôsobené ruskou agresiou voči Ukrajine. Ako prvý krok k reparáciám Výbor ministrov Rady Európy 12. mája 2023 prijal uznesenie, ktorým sa zriaďuje **medzinárodný register škôd** v Haagu prostredníctvom rozšírenej čiastočnej dohody, ktorá je otvorená pre tretie krajiny. EÚ sa stala zakladajúcim pridruženým členom tejto dohody 11. mája 2023. Register bude slúžiť pre všetky zainteresované fyzické a právnické osoby, ako aj pre ukrajinský štát na zaznamenávanie dôkazov a informácií o nárokoch na náhradu škody, stratách alebo zničení, ktoré spôsobilo Rusko svojím konaním na Ukrajine alebo proti Ukrajine v rozpore s medzinárodným právom.

Bratislavské zastúpenie Komisie vytvorilo víťaznú kampaň **„Neverte ruským rozprávkam“**. V nej Darina Chmúrová, ktorá ako dieťa dabovala Nastenku v ruskej rozprávke Mrázik, varuje svojich spoluobčanov, aby dnes neverili „bájkam“, ktoré šíri ruský štát.

Sankcie a oslabenie ruskej vojnovkej mašinerie

Vzhľadom na pretrvávajúce neospravedliteľnej zločinnej vojenskej agresie Ruska voči Ukrajine EÚ neochvejne trvá na svojom záväzku k zvrchovanosti, nezávislosti a územnej celistvosti Ukrajiny v jej medzinárodne uznaných hraniciach.

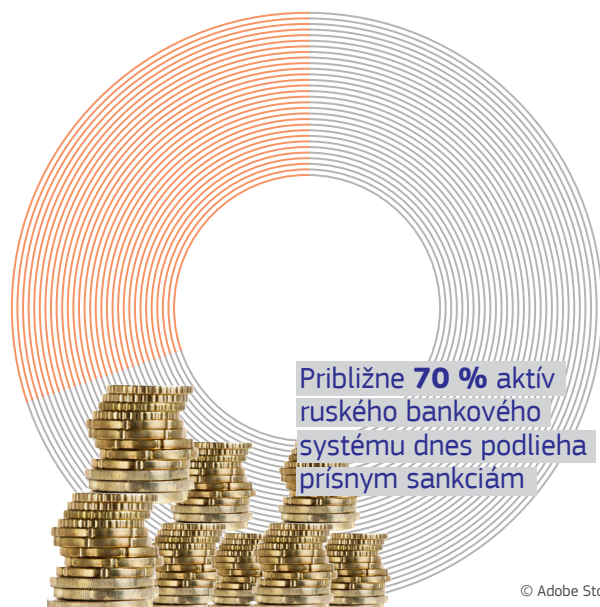
EÚ už **proti Rusku prijala 11 balíkov prísnych sankcií**. Tieto sankcie otriasajú základmi ruského hospodárstva a pripravujú ho o kľúčové trhy a technológie. Sú koncipované tak, aby **závažne obmedzovali schopnosť Kreml'a financovať a viesť vojnu** a spôsobili členom vládnucej elity Ruska, ktorí sú zodpovední za inváziu, zásadné hospodárske a politické náklady. Tieto opatrenia nadväzujú na doterajšie sankcie uvalené na Rusko od roku 2014 po nezákonnej anexii Krymu a destabilizácii východnej Ukrajiny.

Osobám uvedeným na sankčnom zozname sa zakazuje vstup na územie EÚ a prechod cez toto územie a zmrazujú sa im všetky bankové účty v EÚ. Okrem imobilizácie aktív ruskej centrálnej banky v hodnote viac ako 200 miliárd EUR **bolo oznámené zmrazenie 24 miliárd EUR v aktívach vlastných ruskými štátnymi príslušníkmi** v EÚ.

Bezprostredne po invázii sa EÚ dohodla na vylúčení kľúčových ruských bánk z hlavného globálneho systému zasielania finančných správ SWIFT. Toto opatrenie rýchlo a účinne bráni ruským bankám uskutočňovať vo svete finančné transakcie. Približne **70 % aktív ruského bankového systému dnes podlieha prísnyh sankciám**.

Napriek značným príjmom Ruska z ropy a plynu, ktoré mu počas prvého roka invázie poslúžili ako rezerva, sankcie uštedrili **vážnu ranu ruskému hospodárstvu** a príjmy z predaja ropy klesli vďaka cenovému stropu, ktorý zaviedli EÚ, G7 a Austrália. Ruský hrubý domáci produkt (HDP) klesol v roku 2022

EÚ súhlasila s **vylúčením kľúčových ruských bánk** zo systému SWIFT

o viac ako 2 % a Organizácia pre hospodársku spoluprácu a rozvoj očakáva do konca roka 2023 pokles o ďalších 2,5 %. V prvom polroku 2022 malo Rusko vysoký rozpočtový prebytok – najmä v dôsledku vysokých cien ropy a plynu –, ktorý sa v nasledujúcich mesiacoch vytratil a federálny rozpočet skončil v danom roku s deficitom 2,3 %.

Vzhľadom na ďalší pokles hospodárskej aktivity a nižšie ceny energií sa neočakáva, že by sa jeho fiškálna situácia v krátkodobom horizonte zlepšila.

V dôsledku tohto dlhodobého škrtu cez ruský rozpočet, finančné trhy, zahraničné investície a priemyselnú a technologickú základňu sa budú účinky sankcií časom prehlbovať.

Podobne ako ostatné sankcie EÚ, aj sankcie prijaté po protiprávnej invázii Ruska na Ukrajinu obsahujú osobitné ustanovenia na humanitárne a lekárske účely. Okrem toho EÚ prijala opatrenia, aby jej sankcie nezasiahli obchod s tretími krajinami v kritických odvetviach, ako je **potravinová a energetická bezpečnosť**.

Okrem prijatých hospodárskych opatrení uložila EÚ ciele sankcie osobám zodpovedným za podporu, financovanie alebo vykonávanie činností, ktoré ohrozujú územnú celistvosť, zvrchovanosť a nezávislosť Ukrajiny.

Celkove s predchádzajúcimi sankciami proti jednotlivcom uloženými po protiprávnej anexii Krymu v roku 2014 **EÚ už uložila sankcie takmer 1 800 fyzickým a právnickým osobám**.

Hoci je väčšina sankcií EÚ namierená proti Rusku, niektoré sankcie sa prijali aj proti **Bielorusku** v reakcii na jeho podiel na invázii na Ukrajinu a s cieľom predísť obchádzaniu sankcií proti Rusku. Takisto bol sankcionovaný **Irán**, a to v súvislosti s výrobou a dodávkou bezpilotných lietadiel používaných na útoky na Ukrajinu.

EÚ zároveň prijala prísnu „**doložku proti obchádzaniu**“, ktorá zakazuje občanom a podnikom EÚ vedome a úmyselne obchádzať sankcie. EÚ sa okrem toho rozhodla doplniť porušenie reštriktívnych opatrení do zoznamu trestných činov EÚ uvedeného v Zmluve o fungovaní Európskej únie, čo jej pomohlo **významne zlepšiť presadzovanie sankcií**. Toto úsilie Komisia ďalej posilní návrhom smernice, ktorá obsahuje minimálne pravidlá vymedzenia trestných činov a sankcií za porušenie reštriktívnych opatrení EÚ.

Okrem toho s cieľom zlepšiť koordináciu s partnerskými krajinami a zabezpečiť, aby sa vývoz, ktorý EÚ zakázala, nedostal do Ruska cez tretie krajiny, bol vymenovaný **osobitný vyslanec EÚ pre vykonávanie sankcií EÚ**.

Obnova a reforma na ceste Ukrajiny do Európy

Vojna proti Ukrajine predstavuje pre európsky projekt kľúčový moment. Putinova agresia je v prvom rade zameraná na Ukrajinu. Ide o neprijateľný útok proti Charte Organizácie Spojených národov a medzinárodnému právu a má na muške aj naše hodnoty a našu Úniu. **Prvýkrát v našej histórii bola susedná krajina napadnutá preto, že si želá byť súčasťou európskej rodiny**. Rusko vedie vojnu proti zvrchovanému rozhodnutiu Ukrajiny a jasne vyjadrenej vôli jej ľudu – priblížiť sa k členstvu v EÚ. Naša reakcia bola jasná a dôrazná. Musíme v nej vytrvať. Budeme Ukrajine naďalej poskytovať prostriedky, aby sa mohla brániť, a pomôžeme jej vytlačiť ruského útočníka zo svojho územia a znovuzískať plnú zvrchovanosť.

Podpora reforiem, obnovy a rekonštrukcie Ukrajiny sa už začala. Budúcnosť Ukrajiny

je v EÚ, ako sa potvrdilo na významných podujatiach, napríklad **na vôbec prvom zasadnutí kolégia komisárov a ukrajinskej vlády**, ktoré sa konalo 2. a 3. februára 2023. Od júna 2022 je Ukrajina uznaná za kandidátsku krajinu EÚ pod podmienkou vykonania kľúčových reforiem na zosúladenie so štandardmi a normami EÚ. Napriek vojne o vlastnú existenciu Ukrajina preukázala rýchly pokrok v požadovaných reformných krokoch uvedených v stanovisku Komisie k jej žiadosti o členstvo v EÚ.

Medzinárodné úsilie pomôcť Ukrajine je mnohostranné. V októbri 2022 Komisia a Nemecko ako vtedajší predseda skupiny G7 spoluorganizovali v Berlíne medzinárodnú konferenciu expertov o obnove Ukrajiny. Okrem toho bola 26. januára 2023 spustená multiagentúrna **platforma na koordináciu darcov** s cieľom synchronizovať globálnu podporu. Táto platforma je prvou svojho druhu v histórii medzinárodnej pomoci. Nikdy predtým neexistovalo jednotné kontaktné miesto pre hlavných medzinárodných darcov, aby sa zaručilo, že podpora bude smerovať presne tam, kde ju Ukrajina najviac potrebuje. Podpora obnovy, rekonštrukcie a modernizácie Ukrajiny si vyžaduje obrovské medzinárodné úsilie.

V marci 2023 Komisia v spolupráci s ukrajinskými organizáciami spustila program budovania kapacít na obnovu Ukrajiny **Nový európsky Bauhaus**.

Významnou časťou tohto úsilia je navrhovaný **nástroj pre Ukrajinu v hodnote až 50 miliárd EUR** v rámci rozpočtu EÚ, ktorý je naplánovaný na roky 2024 – 2027. Vzhľadom na zložitosť výziev spojených s rekonštrukciou a reformami potrebuje Ukrajina trvalú podporu EÚ. Cieľom nástroja je riešiť okamžité potreby obnovy, ako aj strednodobé modernizačné úsilie. Investície sa premyslene spájajú s transformačnými reformami, ktoré budú Ukrajinu sprevádzať na jej európskej ceste.

Osobitná pozornosť sa venovala ukrajinským deťom – budúcnosti krajiny. Ruská agresia zasiahla 5,7 milióna školopovinných detí, pričom viac ako 2 800 vzdelávacích zariadení bolo poškodených alebo zničených. Komisia vyčlenila 100 miliónov EUR na **obnovu ukrajinských škôl** a ďalších 14 miliónov EUR na darovanie školských autobusov s dodatočnou podporou prostredníctvom kampane „Školské autobusy pre Ukrajinu“ v 11 členských štátoch EÚ, ktoré darovali 300 autobusov a zaisťovali bezpečnú dopravu pre ukrajinské deti.

Na podporu likvidácie veľkého počtu mín a nevybuchutej munície na ukrajinskom území prostredníctvom medzinárodných mimovládnych organizácií **3,5 milióna EUR na humanitárne financovanie opatrení na odstraňovanie mín**. Okrem toho sa z **nástroja zahraničnej politiky** sumou 18 miliónov EUR podporili humanitárne opatrenia na boj proti mŕtvam a opatrenie pomoci z **Európskeho mierového nástroja** vo výške 4 miliónov EUR podporuje odminovacie kapacity ukrajinských ozbrojených síl.

V pokročilých štádiách prípravy sú aj opatrenia rýchlej reakcie s celkovým rozpočtom do 25 miliónov EUR. Zahŕňajú poskytnutie ďalšieho odminovacieho vybavenia, ktoré má zefektívniť riadenie opatrení na boj proti mŕtvam.

Odborníci na zneškodňovanie mín z Chorvátska už odovzdávajú svoje odborné poznatky kolegom z Ukrajiny.

Chorvátsko je jediným členským štátom EÚ, ktorý musí ešte stále zneškodňovať míny na svojom území, ktoré tam zostali z vojny v 90-tych rokoch. EÚ ho v tomto úsilí bude do roku 2027 podporovať prostriedkami vo výške 120 miliónov EUR. Bolestivé skúsenosti s vojnou umožnili Chorvátsku získať neoceniteľný súbor zručností, ktorý Ukrajine pomôže zotaviť sa a obnoviť.

EÚ podniká aj kroky na zabezpečenie toho, **aby Rusko a jeho oligarchovia Ukrajine kompenzovali spôsobenú škodu.**

V novembri 2022 boli predložené možnosti využitia zmrazených ruských aktív vo výške viac ako 24 miliárd EUR spolu s príjmami z imobilizovaných aktív ruskej centrálnej banky v EÚ v sume viac ako 200 miliárd EUR na obnovu Ukrajiny. Komisia a vysoký predstaviteľ Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku pracujú na návrhu, ktorým by sa Ukrajine kompenzovali straty. V tejto súvislosti budú musieť byť všetky zvolené opatrenia v súlade so zásadami medzinárodného a európskeho práva, ako aj s hodnotami EÚ, najmä so zásadou proporcionality. Zohľadniť treba aj zmiernenie prípadných finančných dôsledkov, ako aj akékoľvek protioopatrenia zo strany Ruska.

Naša spolupráca s Ukrajinou sa zameriava na dosiahnutie spravodlivého mieru. Naša pozícia neodmeňuje agresora ani neohrozuje práva ukrajinského ľudu rozhodovať o svojom osude. Hlavnou zásadou zostáva predovšetkým to, že **o Ukrajine sa nesmie rozhodovať bez Ukrajiny.**

Nová etapa zjednocovania nášho kontinentu

My, Európania, sme už pochopili, že mimo Únie existujú sily, ktoré sa snažia náš kontinent rozdeliť. Tieto sily chcú medzi národy Európy vraziť klin. Chcú zničiť sen o zjednotenej európskej rodine a namiesto toho Európu rozdeliť na sféry vplyvu. Dospeli sme v EÚ k novému poznaniu. **Musíme prevziať zodpovednosť za to, že ašpirujúcich členov oveľa viac priblížime k našej Únii.**

Vlny otrasov z Putinovej útočnej vojny okamžite zasiahli našich šiestich partnerov zo **západného Balkánu**, ale to nás len zblížilo. Rovnaké solidárne opatrenia, aké sme prijali vnútri Únie, sme rozšírili aj na západný Balkán. Prostredníctvom balíka na podporu energetiky vo výške jednej miliardy EUR sme podporili zraniteľné domácnosti s vysokými nákladmi na energiu a budujeme novú infraštruktúru na zníženie závislosti tohto regiónu od ruských fosílnych palív. Táto praktická spolupráca prebieha súbežne s napredovaním regiónu na ceste do EÚ.

V decembri 2022 sme boli svedkami historického samitu EÚ – západný Balkán v Tirane, ktorý sa po prvýkrát konal priamo v regióne. Predsedníčka von der Leyenová predstavila v júni 2023 **nový plán rastu pre západný Balkán**, ktorý je založený na štyroch pilieroch: priblíženie partnerov zo západného Balkánu k jednotnému trhu EÚ, prehĺbenie regionálnej hospodárskej integrácie, urýchlenie zásadných reforiem a zvýšenie predvstupových fondov. Našich partnerov nežiadame, aby nové kroky robili len oni smerom k nám. Aj my im kráčame v ústrety. Sme pripravení navrhnúť zvýšenie finančných

prostriedkov na podporu rýchlejšej sociálno-hospodárskej konvergencie s EÚ v prospech obyvateľov západného Balkánu.

Predsedníčka von der Leyenová na druhom zasadnutí Európskeho politického spoločenstva v júni oznámila nový podporný balík vo výške 300 miliónov EUR, ktorý má pomôcť **Moldavsku** zoči-voči vojne v jeho bezprostrednej blízkosti a urýchliť jeho integráciu do EÚ.

Posilnenie európskej obrany

Ruská agresia voči Ukrajine zjednotila EÚ a NATO v rozhodnom odpore. NATO je najsilnejšia obranná aliancia na svete a predstavuje základný kameň bezpečnostnej architektúry Európy. Po podpise spoločného vyhlásenia o spolupráci medzi EÚ a NATO v januári 2023 dosiahlo **strategické partnerstvo EÚ a NATO** vzhľadom na neustále reálnu hrozbu zo strany Ruska **novú úroveň spolupráce**. Spolupráca sa rozšírila na nové oblasti, napríklad na nové a prelomové technológie, klímu a obranu a vesmír.

S cieľom posilniť našu spoločnú bezpečnosť zároveň EÚ a NATO zriadili pracovnú skupinu pre odolnosť kritickéj infraštruktúry. K aliancii sa nedávno rozhodli pripojiť dva členské štáty EÚ. Po ukončení prístupových rokovaní Fínsko a Švédsko 5. júla 2022 podpísali protokoly o prístupení k NATO. **Fínsko sa 4. apríla 2023 oficiálne stalo 31. členským štátom NATO.** Členmi NATO je v súčasnosti 22 z 27 členských štátov EÚ.

Nielenže sa k NATO pripojili ďalšie členské štáty EÚ, došlo aj k posilneniu obrannej spolupráce EÚ. V referende 1. júna 2022 dánski voliči podporili prístupenie Dánska k spoločnej bezpečnostnej a obrannej politike EÚ, čím **ukončili 30-ročnú výnimku Dánska týkajúcu sa spolupráce EÚ v oblasti obrany**. Dánsko sa následne 1. júla 2022 pripojilo k spolupráci EÚ v oblasti bezpečnosti a obrany a začalo prispievať k misiám a operáciám EÚ v tejto oblasti. V máji 2023 sa Dánsko stalo 26. členom projektu PESCO (projekt stálej štruktúrovanej spolupráce), ktorý je jadrom obrannej spolupráce EÚ.

Od roku 2021 Komisia úspešne iniciovala a implementovala **Európsky obranný fond**. Projekty doteraz získali investície vo výške viac ako 3 miliardy EUR. V roku 2023 sa z fondu poskytne ďalších 1,2 miliardy EUR na projekty v kľúčových oblastiach obrany, ako je získavanie informácií o situácii vo vesmíre, boj proti nadzvukovým strelám a vývoj prototypu Európskej hliadkovej korvety.

Návrat vojny do Európy výrazne zmenil situáciu na trhu obranného priemyslu EÚ. Na základe návrhu Komisie dosiahli spoluzákonnodarcovia – Európsky parlament a Rada Európskej únie – v júni 2023 politickú dohodu o **posilnení európskeho obranného priemyslu prostredníctvom aktu o spoločnom verejnom obstarávaní** s rozpočtom 300 miliónov EUR. Toto nariadenie bude motivovať členské štáty EÚ, aby zbrane obstarávali spoločne, čím sa zabezpečí interoperabilita, úspory z rozsahu a silný európsky obranný priemysel. Ide o doplnok k **aktu o podpore výroby munície (ASAP)**,

ktorý má podnietiť zvýšenie kapacít na výrobu munície zem – zem a delostreleckej munície, ako aj riadených striel.

Projekt **Rail Baltica** nie je len symbolickým návratom pobaltských štátov do Európy, ale má aj významný hospodársky a geostrategický význam. S opätovným pripojením pobaltských štátov k európskej železničnej sieti by sa mali spájať sociálno-ekonomické prínosy v hodnote 16,2 miliardy EUR. Projekt zároveň posilňuje regionálnu bezpečnosť, pretože umožňuje rýchlu a efektívnu prepravu jednotiek a vybavenia cez región.

Investície do prosperity Európy

EÚ minulý rok ukázala, čo dokážeme zvládnuť, keď postupujeme spoločne a ambiciózne. Komisia úspešne čelila ruskej energetickej vojne proti hospodárstvu EÚ zavedením plánu REPowerEU a našu energetickú bezpečnosť upevnila diverzifikovanými dodávkami od spoľahlivých partnerov, dostatočným naplňaním zásobníkov plynu, úsporami energie a rozsiahlejším a rýchlejšim zavádzaním obnoviteľných zdrojov energie. Vedúca pozícia EÚ v pretekoch o nulovú bilanciu emisií sa posilnila aktom o priemysle s nulovými emisiami a aktom o kritických surovinách na vykonávanie **Priemyselného plánu Zelenej dohody**. Priorizujeme zručnosti a pracovné miesta, prispôbujeme naše sociálne trhové hospodárstvo súčasnosti a formujeme v Európe digitálnu transformáciu v službách človeka. V tejto súvislosti sme vyhlásili **Európsky rok zručností** s cieľom dodať nový impulz celoživotnému vzdelávaniu

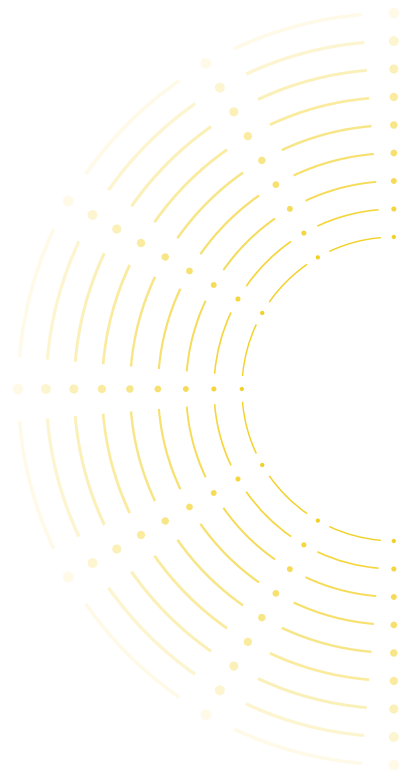
a podporiť ľudí a podniky, aby mohli v plnej miere prispievať k zelenej a digitálnej transformácii.

Zavedli sme opatrenia v prospech inovácií a konkurencieschopnosti s podporou 800 miliárd EUR z nástroja **NextGenerationEU** na financovanie investícií a reforiem. Komisia prijala aj pracovný program **Horizont Európa** na roky 2023 – 2024, ktorý je najväčším programom financovania výskumu a inovácií na svete. Tento pracovný program s rozpočtom približne 13,5 miliardy EUR umožní výskumným pracovníkom a inovátorom hľadať riešenia významných environmentálnych, energetických, digitálnych a geopolitických výziev, ktorým dnes čelia naše hospodárstva a spoločnosti. **Fondy politiky súdržnosti** EÚ vo výške 392 miliárd EUR na roky 2021 – 2027 naďalej pomáhajú posilňovať hospodársku, sociálnu a územnú súdržnosť v Európskej únii, a to aj nápravou nerovnováhy medzi

krajinami a regiónmi. Prostredníctvom investícií v rámci stratégie **Global Gateway** presadzujeme európske hodnoty a záujmy na celom svete, pričom uprednostňujeme strategické partnerstvá s dôveryhodnými demokraciami.

Rozpočet EÚ je hlavný nástroj na plnenie priorít EÚ. Od prijatia súčasného viacročného finančného rámca (VFR) sa objavilo niekoľko nových priorít, zatiaľ čo flexibilita v rámci VFR sa vyčerpáva. Komisia preto navrhla ciele revíziu VFR tak, aby rozpočet EÚ správne fungoval do konca sedemročného obdobia.

Hlavnými prvkami revízie sú podpora Ukrajiny, riadenie migrácie, posilnenie partnerstiev s kľúčovými tretími krajinami a riešenie núdzových situácií, Platforma strategických technológií pre Európu (STEP) na podporu dlhodobej konkurencieschopnosti EÚ v oblasti kritických technológií, ako aj účinné prostriedky na pokrytie zvýšenia nákladov na prijaté úvery a pôžičky v rámci nástroja NextGenerationEU a na plnenie jeho právnych záväzkov. Komisia okrem toho navrhla nové vlastné zdroje na ochranu rozpočtových výdavkov EÚ.

REPowerEU

Cenovo dostupná, bezpečná a udržateľná energia pre Európu

ÚSPORY ENERGIE

koordinovaným znižovaním dopytu po plyne

17,7 %

Pokles dopytu od augusta 2022 do marca 2023

52,8 mld. m³(*) ušetreného plynu

90 %

skladovacích kapacít plynu naplnených k augustu 2023

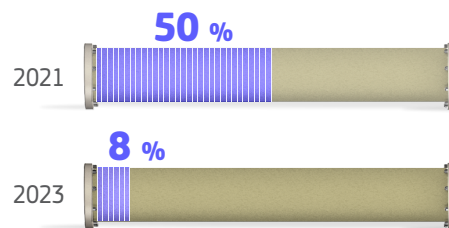
ENERGETICKÁ PLATFORMA EÚ

Prvé dve verejné súťaže EÚ na spoločný nákup plynu zaujali k júlu 2023 už **40** medzinárodných dodávateľov, ktorí dokážu dodávať plyn v kombinovanom objeme viac ako **33,9 miliardy m³**. To prevyšuje kombinovaný agregovaný dopyt EÚ (**27,5 miliardy m³**) o viac ako 23 %.

DIVERZIFIKÁCIA DODÁVOK

vd'aka spoločnému nákupu plynu a novým spoľahlivým dodávateľom

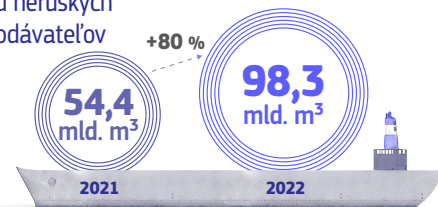
PERCENTUÁLNY PODIEL POTRUBNÉHO PLYNU DOVÁŽANÉHO Z RUSKA NA CELKOVOM OBJEME PLYNU PRE EÚ

Súčasný hlavný dodávateľ do EÚ: **Nórsko**

LNG

dovoz LNG od neruských dodávateľov

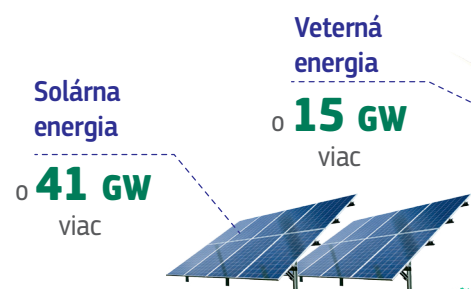

Súčasný hlavný dodávateľ LNG do EÚ: **USA**

INVESTÍCIE DO OBNOVITEĽNÝCH ZDROJOV ENERGIE

Urýchlenie prechodu na udržateľnejšiu a lacnejšiu energiu

ZAVÁDZANIE OBNOVITEĽNÝCH ZDROJOV ENERGIE (2022)

VYROBENÁ ELEKTRINA (2022)

39 %

elektrickej energie sa vyrobilo z **obnoviteľných zdrojov**

(*) mld. m³ = miliarda kubických metrov

REPowerEU a znovuzískanie energetickej nezávislosti

Rusko vedie vojnu, v ktorej používa dodávky energie ako zbrane, nielen proti Ukrajine, ale aj proti európskemu hospodárstvu. S plánom REPowerEU sa však snažíme našu závislosť od ruských fosílnych palív čo najskôr ukončiť. **V prvých ôsmich mesiacoch vojny sa nám podarilo nahradiť viac ako 70 miliárd m³ ruského potrubného plynu.**

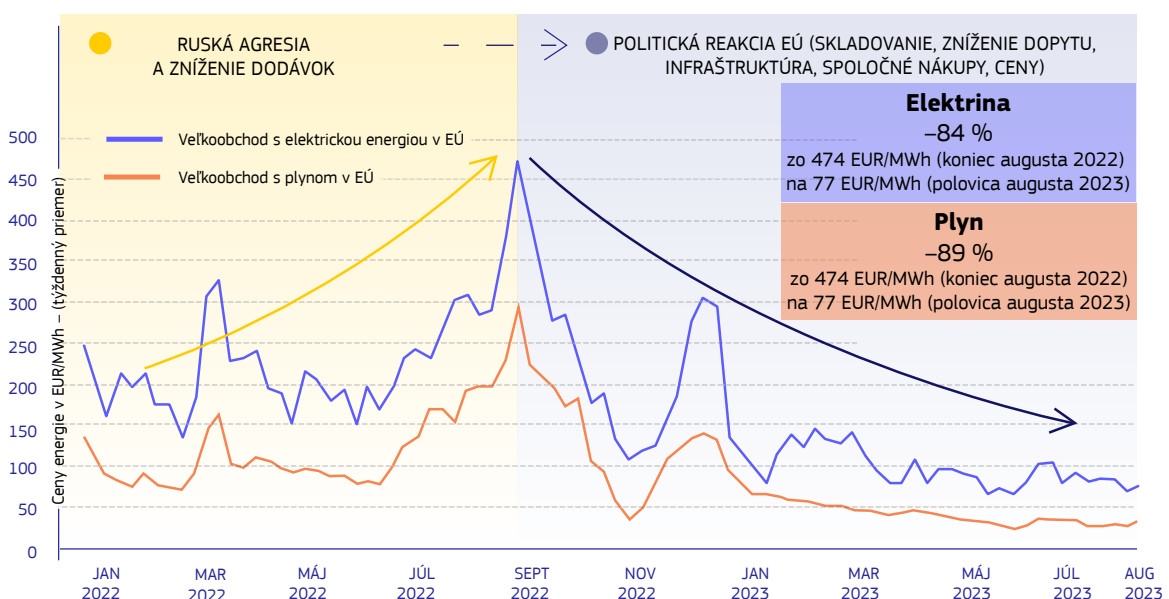
V roku 2023 bude menej ako 10 % nášho celkového dovozu plynu pochádzať z ruských plynovodov. Európske zásobníky plynu sme naplnili na rekordnú úroveň vyše 95 %, čím sme prekročili náš cieľ 80 % do 1. novembra 2022. Vykurovaciu sezónu sme skončili so zásobníkmi stále naplnenými na 55 % a do augusta 2023 bola naša skladovacia kapacita plynu opäť naplnená na 90 %. Od augusta 2022 do marca 2023 sme ušetrili energiu a znížili spotrebu plynu o 18 %,

čím sme prekročili dobrovoľný cieľ zníženia o 15 %. Zavedením sankčného režimu sme zastavili dovoz ruského uhlia a radikálne znížili dovoz ruskej ropy.

V našej odpovedi na energetickú krízu má dôležité miesto a zostáva kľúčovým faktorom zásada **solidarity**. Zaviedli sme štandardné mechanizmy solidarity pre dodávky plynu medzi členskými štátmi a právny rámec, ktorý im umožňuje zmeniť účel neočakávaných ziskov spoločností vyrábajúcich energiu na ochranu spotrebiteľov pred vysokými cenami energie.

V rovnakom duchu solidarity a spolupráce Komisia zriadila aj **platformu EÚ na nákup energie**, v rámci ktorej sa zorganizoval vôbec prvý spoločný nákup plynu pre členské štáty spolu s Gruzínskom, Moldavskom, Ukrajinou a krajinami západného Balkánu. Tento spoločný nákup nám po prvýkrát umožnil využiť náš kolektívny politický a trhový vplyv na zlepšenie vyjednávacjej pozície a združovaním dopytu a prilákaním dodávateľov zabezpečiť dodávky plynu a skvapalneného zemného plynu.

Vývoj cien plynu a elektrickej energie

Zdroj: © Európska komisia (na základe S&P Global Commodity Insights)

Poznámka: Ceny plynu sú týždenným priemerom na dennom trhu TTF; ceny elektrickej energie sú týždenným váženým priemerom najväčších trhov EÚ.

Mechanizmus agregácie dopytu a spoločného nákupu chráni spoločnosti EÚ pred tým, aby sa na svetovom trhu vzájomne prebýjali v ponukách. Prispieva tiež k opätovnému naplňaniu plynových zásobníkov, pričom minimálne 15 % skladovacej kapacity členských štátov (približne 13,5 miliardy metrov kubických plynu) je predmetom agregácie dopytu. Výsledkom prvých dvoch kôl verejnej súťaže v roku 2023 bol kombinovaný objem plynu na úrovni 22,9 miliardy kubických metrov, ktorý dokázal pokryť dopyt odberateľov. Na základe tohto úspechu sa v roku 2023 zorganizujú ďalšie dve verejné súťaže.

WindFloat Atlantic leží pri pobreží Viana do Castelo v Portugalsku a je **prvou plávajúcou veternou elektrárnou v kontinentálnej Európe**. Inštalovaný výkon 25 MW a výroba elektrickej energie na úrovni 78 GWh dodáva čistú energiu pre viac ako 25 000 domácností.

Vďaka spolupráci so spoľahlivými medzinárodnými partnermi sme dokázali nahradiť značný objem plynu, ktorý sme predtým dovážali z Ruska. Naším hlavným dodávateľom plynu je teraz **Nórsko** a po zriadení spoločnej pracovnej skupiny pre energetickú bezpečnosť minulý rok sa našim hlavným dodávateľom skvapalneného zemného plynu stali **Spojené štáty**. So stabilnými partnermi v oblasti energetiky, ako sú napríklad Egypt, Izrael a Azerbajdžan, sme uzavreli memorandá o porozumení s cieľom posilniť našu energetickú bezpečnosť a pokročiť pri spolupráci v oblasti čistej energie.

Zároveň sme posilnením prepojení a dovozných zariadení a optimalizáciou ich využívania zlepšili našu energetickú infraštruktúru. Tento rok boli uvedené do prevádzky štyri kľúčové **prepojenia** plynárenských sietí: baltský plynovod Baltic Pipe, prepojovacie vedenie medzi Poľskom a Litvou, prepojovacie vedenie medzi Bulharskom a Gréckom a prepojovacie vedenie medzi Poľskom a Slovenskom.

Zatiaľ čo sme drasticky znížili našu závislosť od dovozu energie z Ruska, príslub zanechať ďalšej generácii lepšiu Európu plníme dvojnásobne. Počas krízy súvisiacej s fosílnymi palivami sme zaznamenali významný pokrok v zavádzaní energie z obnoviteľných zdrojov. V roku 2022 **sa v celej EÚ dodatočne zaviedlo dvojnásobne viac energie z obnoviteľných zdrojov**. Nainštalovali sa nové solárne zariadenia s rekordnou kapacitou 41 gigawattov a kapacita z veternej energie sa zvýšila o 15 gigawattov. To nám umožnilo nahradiť približne 12 miliárd kubických metrov ruského plynu. Po prvýkrát v dejinách sa v **roku 2022 vyrábalo viac elektriny z veternej a slnečnej energie než z plynu**. Vďaka tomu sa nám podarilo zvyšovanie emisií CO₂ nielen zastaviť, ale ho znížiť o 2,5 %. Napriek kríze EÚ pevne stála za svojimi klimatickými cieľmi. Takmer deväť z desiatich Európanov podporuje úsilie EÚ o dekarbonizáciu.

.....

V maďarskom meste Segedín bol začiatkom tohto roka uvedený do prevádzky **najväčší geotermálny vykurovací systém EÚ**, ktorý poskytuje cenovo dostupnú energiu viac ako 28 000 domácnostiam a viac ako 400 verejným budovám. Projekt spolufinancovaný z prostriedkov EÚ poskytuje nielen čistú a cenovo dostupnú energiu, ale zároveň pomáha Maďarsku odkloniť sa od ruského plynu. Viac ako 25 % obyvateľstva EÚ žije v oblastiach s dostatočnými geotermálnymi zdrojmi na to, aby sa v nich uplatnil „segedínsky model“.

.....

Naša stratégia EÚ v oblasti slnečnej energie má za cieľ ďalej urýchľovať zavádzanie fotovoltaickej energie. Kľúčovým prvkom iniciatívy REPowerEU je cieľ tejto stratégie – do roku 2025 uviesť do prevádzky nové solárne fotovoltaické zariadenia s kapacitou viac ako 320 gigawattov, čiže viac ako dvojnásobkom súčasnej úrovne, a do roku 2030 takmer 600 gigawattov. Okrem toho sme pri **obnoviteľných zdrojoch energie systematicky urýchlili proces povoľovania**. Mnohé energetické projekty po celej EÚ boli zavedené tak rýchlo, že povolenia nestíhali vydávať. Preto sme navrhli opatrenia na výrazné urýchlenie procesu.

.....

Tri **uhol'né regióny** v Česku sa transformujú na „vodíkové údolia“. V Moravsko-sliezskom, Ústeckom a Karlovarskom kraji budujú pomocou Fondu na spravodlivú transformáciu koncové hodnotové reťazce na výrobu, skladovanie a využívanie obnoviteľného vodíka, najmä v odvetví dopravy.

.....

V budúcnosti bude vodík pravdepodobne rozhodujúcim nástrojom na dekarbonizáciu nášho hospodárstva a priemyslu. EÚ vedie úsilie o rozvoj **globálneho vodíkového hospodárstva**. Spoluzákonodarcovia ešte stále pracujú na balíku opatrení na dekarbonizáciu trhu s vodíkom a plynom, ktorým sa vytvára rámec pre rozvoj vodíkového hospodárstva, ale EÚ už má pravidlá, ktoré vymedzujú ekologický vodík. Okrem toho Komisia, vodíkový priemysel, vedecká obec a regióny EÚ podpísali 1. marca 2023 spoločné vyhlásenie, v ktorom sa zaviazali zintenzívniť a urýchliť spoločné opatrenia v oblasti výskumu a vývoja, demonštrácie a zavádzania vodíkových údolí.

Plán REPowerEU je len začiatok. **Plnením plánu NextGenerationEU zrýchľujeme prechod na čistú energiu.** Členské štáty z neho majú k dispozícii takmer 270 miliárd EUR na realizáciu svojich plánovaných investícií a reforiem. Ide napríklad o šírenie energie z obnoviteľných zdrojov, zavádzanie ekologickejších vozidiel a verejnej dopravy a zvýšenie energetickej účinnosti našich budov a verejných priestorov. Okrem toho Komisia pri uskutočňovaní politiky súdržnosti a v rámci plánu REPowerEU vytvorila nové mimoriadne opatrenia podpory cenovo dostupnej energie (SAFE) **na pomoc zraniteľným občanom a malým a stredným podnikom, aby zvládali vysoké účty za energiu.** Opatrenia spočívajú v zmene účelu až 40 miliárd EUR v nepridelených finančných prostriedkoch.

Z holandského plánu obnovy a odolnosti sa financuje **investičný program pre udržateľnú energiu** (ISDE), z ktorého sa poskytujú dotácie na inštaláciu malých tepelných čerpadiel, solárnych kotlov, izolačných opatrení a pripojení tepelných sietí až do výšky 30 %. Ukázalo sa, že u občanov a malých podnikov je táto schéma veľmi obľúbená, keďže znižuje účty za energiu a má environmentálne prínosy.

Európska zelená dohoda na vyšších obrátkach

V roku 2019 predložila Komisia pod vedením Ursuly von der Leyenovej Európsku zelenú dohodu a odvtedy neochvejne bojuje proti zmene klímy, za efektívne využívanie zdrojov, návrat stratenej biodiverzity a minimalizovanie znečistenia v prospech každého člena spoločnosti. Po vyše troch rokoch tohto úsilia a napriek dvom bezprecedentným globálnym krízam sme **prevažnú časť našich iniciatív pretavili do návrhov a spoluzákonodarcovia ich buď prijali vo forme právnych predpisov**, alebo vo väčšine týchto oblastí pracujú na vzájomnej dohode, pričom hlavné iniciatívy už dostávajú konkrétnu podobu. Komisia zároveň cez Nástroj technickej podpory poskytla členským štátom odborné znalosti na navrhovanie a vykonávanie reforiem, ktoré pomáhajú urýchliť zelenú transformáciu. Za posledné tri roky získalo v členských štátoch podporu približne 150 reforiem zelenej transformácie.

Klíma a energetika

V Európskej zelenej dohode sa od začiatku zdôrazňuje, že transformácia musí byť spravodlivá a inkluzívna, pričom na prvom mieste musia stáť ľudia a **EÚ sa musí transformovať na spravodlivú a prosperujúcu spoločnosť**. Osobitná pozornosť sa venuje regiónom, ktoré najviac zasiahla klimatická a energetická transformácia. Začal sa používať aj osobitný územný nástroj na dekarbonizáciu politiky súdržnosti, tzv. Fond na spravodlivú transformáciu určený regiónom, ktoré postupne vyradujú fosílna palivá. Grantmi z tohto fondu vo výške 19 miliárd EUR sa vo všetkých členských štátoch podporia investície do regiónov s vysokými emisiami uhlíka

závislých od fosílnych palív. Vďaka tomuto nástroju, ako aj dvom ďalším nástrojom Mechanizmu spravodlivej transformácie sa zhromaždia investície v hodnote viac ako 55 miliárd EUR, ktoré týmto regiónom pomôžu zmeniť zameranie a diverzifikovať hospodárstva a pracovníkom pomôžu získať zručnosti, vďaka ktorým sa budú môcť uchádzať o novovytvorené pracovné miesta.

V júni 2023 v **estónskom meste Narva odštartoval prvý projekt Fondu na spravodlivú transformáciu**.

Ide o nové zariadenie na rafináciu magnetov na báze vzácnych zemín pre elektrické vozidlá – vôbec prvé takéto zariadenie mimo Ázie. Je prepojené aj na novú baňu v Grónsku, takže sa stalo prvým európskym dodávateľským reťazcom medzi baňou a rafinériou.

Na začiatku svojho mandátu Komisia prijala **európsky právny predpis v oblasti klímy**, ktorým položila základy premeny EÚ na prvý klimaticky neutrálny kontinent do roku 2050, a to sociálne spravodlivým a hospodársky konkurencieschopným spôsobom. Predstavili sme **balík Fit for 55**, ambiciózne a rozsiahly balík legislatívnych návrhov zameraných na zosúladenie politík EÚ v oblasti klímy, energetiky, využívania pôdy, dopravy a zdaňovania s cieľom znížiť do roku 2030 čisté emisie skleníkových plynov aspoň o 55 %.

Balík Fit for 55 zahŕňa revidovaný **system EÚ na obchodovanie s emisiami**, ktorý je základným kameňom politík EÚ v oblasti klímy. Príjmy zo systému obchodovania s emisiami – okrem tých, ktoré sa navrhujú ako nové vlastné zdroje pre rozpočet EÚ – sa opätovne investujú do energetickej transformácie. Na dosiahnutie spravodlivej transformácie bude finančnú podporu zraniteľným občanom a podnikom poskytovať aj **Sociálno-klimatický fond**. V rokoch 2026 až 2032 bude tento fond s rozpočtom až 86,7 miliardy EUR (vrátane príspevku EÚ vo výške 65 miliárd EUR) podporovať zraniteľné domácnosti, malé podniky a používateľov dopravy v členských štátoch EÚ. Tento komplexný balík schválených právnych predpisov zahŕňa aj revidované nariadenie o spoločnom úsilí a nariadenie o využívaní pôdy, zmene využívania pôdy a lesnom hospodárstve, ako aj revidované právne predpisy s vyššími cieľmi v oblasti energie z obnoviteľných zdrojov a energetickej efektívnosti. Obsahuje tiež ciele týkajúce sa zavádzania vozidiel s nulovými emisiami a potrebnej nabíjacej infraštruktúry, ako aj nové pravidlá používania udržateľných palív pre lode a lietadlá. Rámec EÚ pre znižovanie emisií je tak zosúladený s cieľom stanoveným v **európskom klimatickom predpise** na rok 2030.

•••••

Pre zelenú transformáciu je nevyhnutná dekarbonizácia výroby ocele. V apríli 2023 sa výrobca ocele Voestalpine v Rakúsku, ktorý vypúšťa najviac emisií CO₂, rozhodol investovať s podporou EÚ 1,5 miliardy EUR do výmeny znečisťujúcej vysokej pece za elektrickú oblúkovú pec. Keď sa v roku 2027 začne naplno vyrábať, pomôže to ušetriť 4 milióny ton emisií CO₂ ročne, čo predstavuje 5 % ročných emisií Rakúska.

•••••

EÚ sa pomocou **mechanizmu kompenzácie uhlíka na hraniciach** zároveň postará o spravodlivé ceny emisií uhlíka spojených s výrobou tovaru s vysokými emisiami uhlíka dovážaného do EÚ. Mechanizmus bude motivovať k čistejšej priemyselnej výrobe v krajinách mimo EÚ. Spočiatku sa bude uplatňovať na konkrétne výrobky v niektorých odvetviach s najvyššou uhlíkovou náročnosťou: na železo a oceľ, cement, hnojivá, hliník, elektrinu a vodík. Účinnosť nadobudne 1. októbra 2023 a jeho uplatňovanie sa začne prechodnou fázou, pričom trvalý systém sa začne uplatňovať od roku 2026.

Schválená revízia noriem **CO₂ pre autá a dodávky, nariadenia o infraštruktúre pre alternatívne palivá a nariadení o iniciatívach FuelEU Maritime a RefuelEU Aviation** predstavuje hlavný míľnik na ceste k dekarbonizácii dopravy EÚ. V celej EÚ sa vytvorí plne interoperabilná a používateľsky ústretová sieť nabíjacích a čerpacích staníc a zároveň sa stanovia záväzné ciele pre udržateľné palivá v leteckej a námornej doprave. Vďaka tomu sa znížia čisté emisie skleníkových plynov a podnieti sa využívanie vozidiel, plavidiel a lietadiel s nulovými emisiami. Teraz je nevyhnutné urýchlene dosiahnuť dohodu o normách CO₂ aj pre ťažké úžitkové vozidlá.

•••••

Deň po predstavení správy o stave Únie bude predsedníčka von der Leyenová v Kodani, aby pokrstila **úplne prvú kontajnerovú nákladnú loď na svete poháňanú ekologickým metanolom**. Táto udalosť dokazuje silu Európskej zelenej dohody motivovať priemysel k dekarbonizácii a inováciám. Do roku 2030 by mala byť štvrtina flotily spoločnosti Maersk poháňaná zelenými palivami. Vzhľadom na to, že 90 % svetového obchodu sa prepravuje po mori, ide o významný pokrok.

•••••

Ústredným prvkom našej energetickej politiky je urýchlenie energetickej transformácie, aby sme dosiahli ciele balíka „Fit for 55“. V dohode o revízii **smernice o energii z obnoviteľných zdrojov** sa stanovuje celounijný cieľ podielu energie z obnoviteľných zdrojov na úrovni 42,5 % s ambíciou zvýšiť túto úroveň na 45 %.

Stanovujú sa v nej aj odvetvové ciele, pomocou ktorých sa má zabezpečiť, aby sa všetky oblasti hospodárstva stotožnili s čistou energiou a, keď to bude možné, zabezpečili prechod na obnoviteľné zdroje energie. Najhospodárnejšou energiou je však tá, ktorú nevyužijeme. EÚ nedávno dosiahla konsenzus o **smernici o energetickej efektívnosti**, v ktorej stanovila cieľ dosiahnuť do roku 2030 úspory energie na úrovni 11,7 %. Tento cieľ pomôže postupne vyradiť fosílna palivá a zároveň znížiť účty spotrebiteľov za energiu.

Keďže približne 40 % spotreby energie v EÚ predstavujú budovy, v súčasnosti prebiehajú rokovania o **smernici o energetickej hospodárnosti budov**. Návrh Komisie sa zameriava na zvýšenie hospodárnosti najmenej efektívnych budov.

.....

Európska zelená dohoda je viac než len právny predpis. Na tohtoročnom **bienále Benátskej architektúry, ktorá sa konala v rámci témy „Laboratórium budúcnosti“**, sa EÚ zamerala na Nový európsky Bauhaus, iniciatívu, ktorá spája Európsku zelenú dohodu s našimi životnými priestormi a skúsenosťami.

.....

Celkovo budú na splnenie cieľov Zelenej dohody a plánu REPowerEU potrebné dodatočné investície vo výške viac ako 620 miliárd EUR ročne, ako aj investície vo výške 92 miliárd EUR do roku 2030 na splnenie cieľov aktu o emisne neutrálnom priemysle. Väčšina týchto investícií bude musieť pochádzať zo súkromných zdrojov. Preto Európska komisia v júni 2023 predložila nový balík opatrení, ktorých cieľom je nadviazať na nosné princípy rámca EÚ pre udržateľné financovanie a posilniť ich. Komisia dopĺňa **taxonómiu EÚ** o ďalšie

činnosti a navrhuje nové pravidlá pre **ratingové agentúry v environmentálnej, sociálnej a správnej oblasti**, čím sa zvýši transparentnosť na trhu s udržateľnými investíciami. Ambíciou tohto balíka opatrení je takisto zabezpečiť, aby rámec pre udržateľné financovanie vyhovoval spoločnostiam, ktoré chcú investovať do prechodu na udržateľnosť. V júli 2023 Komisia prijala **európske štandardy vykazovania informácií o udržateľnosti**. Majú zabezpečiť vysoké environmentálne, sociálne a správne normy a transparentnosť a zároveň udržať záťaž spoločností, pokiaľ ide o výkazníctvo, na zvládnuteľnej úrovni. Tieto normy sú prispôsobené politikám EÚ, pričom budú nadväzovať na medzinárodné normalizačné iniciatívy a ďalej ich rozvíjať.

Priemysel a inovácie

S cieľom udržať krok v pretekoch o nulovú bilanciu emisií a posilniť konkurencieschopnosť priemyslu EÚ Komisia 1. februára 2023 predstavila **Priemyselný plán Zelenej dohody**. Plán má pomôcť vytvoriť priaznivejšie prostredie na zvýšenie výrobných kapacít EÚ v oblasti technológií s nulovou bilanciou emisií, ktoré sú potrebné na splnenie ambiciózných klimatických cieľov EÚ.

Komisia prijala 9. marca 2023 **nový dočasný krízový a transformačný rámec** na posilnenie podporných opatrení v odvetviach, ktoré sú kľúčové pri prechode na hospodárstvo s nulovou bilanciou emisií. Tento rámec spolu so zmenou všeobecného nariadenia o skupinových výnimkách umožňuje členským štátom v kontexte ruskej vojny proti Ukrajine využívať flexibilitu pravidiel štátnej pomoci na podporu hospodárstva, a tak urýchliť investície do výroby čistých technológií v EÚ a jej financovanie. Komisia prijala viac

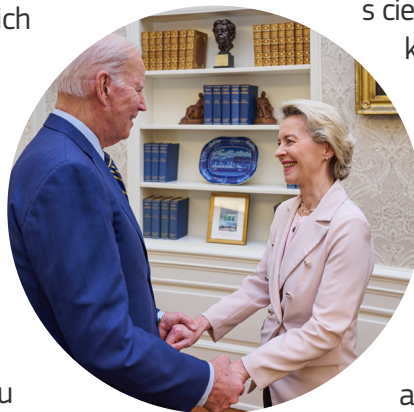
ako 320 rozhodnutí o podpore hospodárstva v súčasnej geopolitickej kríze, pričom celková schválená suma sa odhaduje na vyše 740 miliárd EUR.

Neskôr v marci boli predložené **tri základné návrhy** týkajúce sa regulačného prostredia, ktoré boli sformulované v Priemyselnom pláne Zelenej dohody: **akt o kritických surovinách**, **akt o emisne neutrálnom priemysle** a reforma koncepcie **trhu s elektrinou**. Majú zabezpečiť, aby zelená transformácia priniesla výhody priemyslu aj spotrebiteľom.

Počas marcovej návštevy vo Washingtone D.C. sa predsedníčka von der Leyenová dohodla s prezidentom USA Joeom Bidenom na posilnení **hospodárskych väzieb medzi EÚ a USA**

s cieľom spoločne riešiť klimatickú krízu, podporovať odvetvie čistých technológií a vytvoriť bezpečné, odolné a diverzifikované dodávateľské reťazce čistých technológií. Obaja sa zhodli na tom, že posilnená transatlantická spolupráca by mohla vytvoriť dobre platené pracovné miesta a podporiť inovačné cykly, ktoré by celosvetovo znížili náklady na technológie fungujúce na báze čistej energie. Pomohlo by to pokročiť v globálnej spravodlivej energetickej transformácii, pri ktorej sa nezabudne na žiadne spoločenstvo.

Akt o kritických surovinách nám pomôže zabezpečiť prístup k udržateľným materiálom vrátane vzácnych zemín, ktoré sú nevyhnutné na výrobu kľúčových technológií. Kritické suroviny sú zásadne dôležité pre širokú škálu strategických odvetví vrátane výroby technológií s nulovou bilanciou emisií (ako sú batérie), digitálneho priemyslu a letectva, zdravotníctva a obrany. Keďže sa očakáva, že dopyt po kritických surovinách prudko vzrastie, a EÚ je v súčasnosti vo veľkej miere závislá od určitých krajín mimo EÚ, najmä od Číny, musíme zmierniť riziká pre dodávateľské reťazce, a tak zvýšiť

našu hospodársku odolnosť a posilniť otvorenú strategickú autonómiu. EÚ stanoví jasné priority, napomôže efektívne povoľovanie projektov, zabezpečí odolné dodávateľské reťazce, zmierni riziká, bude spolupracovať s partnermi a investovať do výskumu, inovácií a zručností. EÚ ukázala vážny záujem aj o sektor výroby batérií. Toto odvetvie dokázala rozvinúť z takmer nulovej výroby batérií v roku 2017 na prosperujúci priemyselný sektor s 30 avizovanými gigatováňami a inštalovaným výkonom približne 70 GWh v roku 2022.

.....

Toto leto Francúzsko otvorilo v Billy-Berclau v severnom regióne Hauts-de-France svoju prvú **továreň na batérie do elektrických áut**, a to vďaka verejnej investícii vo výške 850 miliónov EUR. Ako súčasť dôležitého projektu spoločného európskeho záujmu v oblasti výroby batérií posilní našu strategickú autonómiu výrobou 2,5 milióna batérií ročne a vytvorením viac ako 2 000 nových priamych pracovných miest do roku 2030.

.....

Cieľom **aktu o priemysle s nulovou bilanciou emisií** je rozšíriť domácu výrobu technológií s nulovou bilanciou emisií, zvýšiť konkurencieschopnosť priemyselnej základne s nulovou bilanciou emisií a zlepšiť energetickú odolnosť EÚ.

Sme odhodlaní prevziať pri prechode na čisté technológie úlohu lídra a zabezpečiť pre našich občanov zelený rast a pracovné miesta. V akte sú navrhnuté ciele pre priemyselnú kapacitu s nulovou bilanciou emisií a regulačný rámec vhodný na jej rýchle zavedenie vďaka zjednodušenému a zrýchlenému udeľovaniu povolení. Zároveň sa v ňom podporujú rôzne nástroje, ako sú jednotné kontaktné miesta; strategické projekty s nulovou bilanciou emisií; podmienky verejnej podpory v prospech diverzifikácie a prísnych environmentálnych noriem; akadémie zručností zamerané na nulovú bilanciu emisií a experimentálne regulačné prostredia pre inovačné technológie s nulovou bilanciou emisií.

Koncepcia trhu s elektrickou energiou, ktorý roky dobre slúžil európskym spotrebiteľom, už nie je vhodná na daný účel. Kríza súvisiaca s fosílnymi palivami nám ukázala nadmerný vplyv plynu na ceny elektrickej energie. Komisia prijala na žiadosť hláv štátov a predsedov vlád EÚ dlhodobú **reformu koncepcie trhu s elektrinou** s cieľom podporiť obnoviteľné zdroje energie, lepšie chrániť spotrebiteľov a zvýšiť konkurencieschopnosť priemyslu. Táto reforma má zabezpečiť, aby účty spotrebiteľov za energiu neboli tak veľmi ovplyvňované volatilitou krátkodobých trhov, má podporiť investície do energie z obnoviteľných zdrojov, posilniť práva spotrebiteľov a lepšie chrániť trhy pred možnou manipuláciou.

V súvislosti s revíziou viacročného finančného rámca Komisia v júni 2023 navrhla zriadiť **platformu strategických technológií pre Európu**, aby podporila

dlhodobú konkurencieschopnosť EÚ v oblasti kritických technológií, a najmä digitálnych a špičkových technológií, čistých technológií a biotechnológií. V záujme rýchleho a účinného zavádzania v praxi táto platforma nadviaže na doterajšie nástroje vrátane Programu InvestEU, Inovačného fondu, Európskej rady pre inováciu (EIC) a Európskeho obranného fondu, bude ich ďalej rozvíjať a zároveň zavedie nové možnosti flexibility a stimuly pre financovanie súdržnosti v menej rozvinutých a prechodných regiónoch, ako aj Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti. Zavádza sa aj pečať suverenity – značka kvality EÚ pre projekty v oblasti suverenity.

Príroda a životné prostredie

Celú Európu v posledných mesiacoch sužovali prírodné požiare, záplavy a búrky. Ukazujú nám, aké dôležité je obnoviť prírodu v celej Európskej únii a nechať prírodné prostredie, aby nám pomáhalo v boji proti zmene klímy. Rokuje sa o dokončení **právneho predpisu o obnove prírody**, keďže Rada a Parlament v júni a júli 2023 prijali svoje príslušné pozície. Právny predpis predstavuje kľúčový krok k prevencii a potlačeniu najhorších vplyvov zmeny klímy a straty biodiverzity, ako sú suchá a povodne, a je v súlade s historickým **Kchun-mingsko-Montrealským rámcom pre biodiverzitu**, na ktorom sa podarilo dohodnúť v decembri 2022.

Tieto opatrenia dopĺňa balík z 5. júla 2023 o udržateľnom využívaní prírodných zdrojov, ktorý zahŕňa najmä návrh o **monitorovaní pôdy či návrhy týkajúce sa nových genomických techník, rastlinného množiteľského a lesného reprodukčného materiálu a obmedzenia plytvania potravinami**, ktoré môžu významne prispieť k udržateľným agropotravinárskym systémom.

.....

Írsko obnovuje 33 000 hektárov rašelinísk v rámci jedného z najväčších environmentálnych projektov v Európe. Rašeliniská sú bohaté na biodiverzitu a dokážu prirodzene uložiť dvakrát toľko uhlíka ako lesy.

.....

Zavedením **akčného plánu nulového znečistenia** si Komisia stanovila ambicióznú víziu do roku 2050: znížiť znečistenie ovzdušia, vody a pôdy na také úrovne, ktoré už nie sú škodlivé pre zdravie a životné prostredie. Po ňom nasledovali kľúčové návrhy, napríklad nariadenie o udržateľnom používaní pesticídov, revízia smerníc o kvalite okolitého ovzdušia, zavedenie prísnejších emisných limitov pre motorové vozidlá (Euro 7), revízia smernice o podzemných vodách a smernice o čistení komunálnych odpadových vôd či revízia smernice o priemyselných emisiách.

Cenu mladých vynálezcov, ktorú udeľuje Európsky patentový úrad, získal 22-ročný Fionn Ferreira z írkeho Corku za **inovačnú metódu odstraňovania mikroplastov z vody**.

EÚ úspešne dokončila rokovania o spoločnej poľnohospodárskej politike (SPP) na roky 2023 – 2027 a do decembra 2022 Komisia schválila všetkých 28 strategických plánov SPP. Novoprijaté právne predpisy s účinnosťou od 1. januára 2023 prispievajú k cieľom **stratégie „z farmy na stôl“** a **stratégie v oblasti biodiverzity** tým, že podporujú poľnohospodárov v EÚ v ďalšej výrobe bezpečných a kvalitných potravín, ako aj v postupnom prechode na udržateľnejšie a odolnejšie poľnohospodárske odvetvie. Nová SPP zároveň podporuje **dlhodobú víziu EÚ pre vidiecke oblasti**, keďže pomáha zachovať životaschopnosť a rozmanitosť vidieckych komunít. Celkovo je 32 % finančných prostriedkov SPP určených

na prínosy súvisiace s klímou, prírodnými zdrojmi, biodiverzitou a dobrými životnými podmienkami zvierat, pričom väčší dôraz sa kladie na spravodlivé podmienky pre malé rodinné poľnohospodárske podniky, mladých poľnohospodárov a poľnohospodárskych pracovníkov.

João Coimbra má v Quinte da Cholda v strednom Portugalsku farmu, ktorá bola založená začiatkom 20. storočia a kde sa v súčasnosti **využívajú techniky presného poľnohospodárstva a biodiverzity, vďaka ktorým je jej produkcia vyššia a náklady nižšie**. V roku 2022, ktorý bol poznačený veľkými suchami, dokázal zavlažovať presne podľa potrieb pôdy bez toho, aby sa znížili výnosy plodín. Z hľadiska energie je farma sebestačná.

Obehové hospodárstvo

Komisia prijala niekoľko návrhov, ako splniť záväzky akčného plánu pre obehové hospodárstvo, vrátane návrhov **nariadenia o obaloch a odpadoch z nich** a návrhu **nariadenia o ekodizajne udržateľných výrobkov**, ktoré majú zabezpečiť, aby boli všetky výrobky, ktoré prichádzajú na trh EÚ, udržateľné – a teda opätovne použiteľné, opraviteľné a recyklovateľné. Pozoruhodných 94 % ľudí žijúcich v EÚ tvrdí, že ochrana životného prostredia má pre nich osobný význam, a pritom 68 % priznáva, že ich spotrebiteľské návyky majú negatívny vplyv na životné prostredie v Európe aj na celom svete. S cieľom znížiť negatívny vplyv dopytu EÚ po komoditách ako sója, palmový olej, káva, kakao, drevo a kaučuk sa spoluzákonodarcovia dohodli na novom **akte EÚ o odlesňovaní**, ktorý nadobudol účinnosť v júni 2023. Nadviazali sme úzky dialóg s partnerskými krajinami o vykonávaní spomínaného nariadenia, o čom svedčí aj júnové vytvorenie spoločnej pracovnej skupiny Európskej komisie, Indonézie a Malajzie, ktorej činnosť sa zameriava na vykonávanie nariadenia EÚ o odlesňovaní.

V marci 2023 Komisia navrhla jednotné kritériá boja proti environmentálne klamlivej reklame na trhu EÚ. Vďaka nim **budú výrobky uvádzané na trh ako „zelené“ skutočne ekologické**, spotrebiteľia dostanú kvalitnejšie informácie a podniky so skutočne udržateľnými výrobkami bude možné ľahko identifikovať a odmeňovať. Návrh sa zameriava na výslovné tvrdenia, ako napríklad „tričko vyrobené z recyklovaných plastových fliaš“, „dodávka s kompenzovanými emisiami CO₂“, „obal obsahuje 30 % podiel recyklovaných plastov“ alebo „opaľovací krém bez negatívneho vplyvu na morské prostredie“.

Komisia ďalej prijala nový návrh v prospech **opravy tovaru**. Cieľom Komisie je zjednodušiť a podporiť opravu tovaru (ako sú vysávače,

tablety a smartfóny), oživiť odvetvie opráv a povzbudiť výrobcov a predajcov, aby vyvíjali udržateľnejšie obchodné modely.

Zelená diplomacia

Na **27. konferencii OSN o zmene klímy (COP27)** Komisia preukázala ambície a flexibilitu v záujme toho, aby sa zachovala príležitosť dosiahnuť cieľ obmedzenia globálneho otepľovania na 1,5 °C. Vďaka silnému a jednotnému európskemu úsiliu sa podarilo dosiahnuť ťažko sa rodiacu dohodu o zachovaní cieľov Parížskej dohody. Diplomatické úsilie EÚ takisto prispelo k pokroku v diskusiách o vyvážených nových mechanizmoch financovania s cieľom pomôcť zraniteľným komunitám čeliť stratám a škodám spôsobeným zmenou klímy.

EÚ sa v decembri 2022 na konferencii OSN o biodiverzite (COP15) v kanadskom Montreale pripojila k 195 krajinám, ktoré sú signatármi historického **Kchun-mingsko-Montrealského globálneho rámca pre biodiverzitu**. Tento rámec obsahuje globálne ciele a zámery na ochranu a obnovu prírody pre súčasné a budúce generácie, zabezpečenie jej udržateľného využívania, ako aj stimuláciu investícií do ekologického globálneho hospodárstva. Spolu s Parížskou dohodou o zmene klímy pripravuje pôdu pre svet, ktorý sa má do roku 2050 stať klimaticky neutrálnym, odolným a priaznivým pre prírodu. Počas štyroch rokov rokovaní o tejto medzinárodnej dohode zohrala dôležitú úlohu jednota EÚ a jej schopnosť zaujať postavenie lídra. Predsedníčka von der Leyenová už v rámci stratégie Global Gateway oznámila, že Komisia **zdvojnásobuje financovanie globálnej biodiverzity** a jej cieľom je investovať do ochrany biodiverzity na celom svete celkovo 7 miliárd EUR.

V súlade s touto historickou dohodou medzinárodné spoločenstvo v marci 2023 uzavrelo rokovania aj o **prelomovej zmluve**

o šírom mori, ktorá má chrániť oceány, zastaviť zhoršovanie životného prostredia, bojovať proti zmene klímy a predchádzať strate biodiverzity v oceánoch. Dohoda o biodiverzite v oblastiach mimo vnútroštátnej jurisdikcie umožní vytvoriť **rozsiahle chránené morské oblasti na šírom mori**. Pri dosahovaní dohody zohrala kľúčovú úlohu EÚ a jej členské štáty zapojené do príslušnej koalície s vysokými ambíciami zriadenej predsedníčkou von der Leyenovou.

Aby sa prepojenie medzi klímou, mierom a bezpečnosťou lepšie premietlo do vonkajších politík EÚ, Komisia a vysoký predstaviteľ v júni 2023 predstavili **plán EÚ, ktorý ju spraví odolnejšou a bezpečnejšou v kontexte zintenzívňovania klimatickej krízy**.

Na parížskom samite o novom globálnom finančnom pakte v júni 2023 **predsedníčka von der Leyenová navrhla, aby sa finančné prostriedky generované pri globálnom stanovovaní cien uhlíka použili na financovanie opatrení na ochranu klímy**, ktoré rozvojový svet tak veľmi potrebuje. Stanovovanie cien uhlíka je jedným z najúčinnějších nástrojov na zníženie emisií, keďže znečisťovateľ platí za znečistenie a účastníci sú motivovaní inovovať. Od roku 2005, keď EÚ začala so stanovovaním cien uhlíka, dosiahli príjmy 142 miliárd EUR a emisie CO₂ klesli o 35 %. EÚ teraz rozširuje systém obchodovania s emisiami na sektor budov a cestnej dopravy.

Okrem systému EÚ na obchodovanie s emisiami už fungujú alebo sa vyvíjajú vnútroštátne alebo regionálne systémy, a to v Kanade, Číne, Japonsku, na Novom Zélande, v Južnej Kórei, vo Švajčiarsku a v Spojených štátoch. EÚ s týmito partnermi spolupracuje a pomáha im uplatňovať systém stanovovania cien uhlíka.

V júli 2023 Komisia uverejnila svoje prvé *dobrovoľné preskúmanie vykonávania Agendy*

OSN 2030 pre udržateľný rozvoj. Od prijatia Agendy 2030 v roku 2015 dosiahla EÚ mierny alebo výrazný pokrok vo väčšine cieľov udržateľného rozvoja. EÚ plánuje dosiahnuť v týchto cieľoch ďalší pokrok urýchlením vykonávania Európskej zelenej dohody a európskeho digitálneho desaťročia.

Európske digitálne desaťročie

Naše hospodárstvo sa pod vplyvom digitálnych inovácií rýchlo mení. Tento rok sme boli svedkami mimoriadne rýchleho zavádzania generatívnej umelej inteligencie vrátane veľkých jazykových modelov a generovania obrázkov. Nástup **revolúcie umelej inteligencie už nie je výhľadom do budúcnosti, ale realitou dneška**. Potenciál dôveryhodnej umelej inteligencie je obrovský, pričom zahŕňa špičkovú zdravotnú starostlivosť a vývoj liekov, bezpečnejšiu a ekologickjšiu dopravu, efektívnejšie priemyselné odvetvia, modely predpovedania zmeny klímy a nákladovo efektívnejšie a udržateľnejšie energetické riešenia.

Komisia zaujala k zabezpečeniu regulačného prostredia pre umelú inteligenciu prístup nabádajúci k inováciám, ale zameraný na človeka, ktorý sa ukázal ako predvídavý. Už v apríli 2021 Komisia predložila **akt o umelej inteligencii**, ktorého cieľom je zabezpečiť, aby systémy umelej inteligencie používané v EÚ boli bezpečné, transparentné, etické, nezaujaté a pod ľudskou kontrolou. Komisia navrhla komplexnú stratégiu priaznivú pre inovácie, ktorú chce zabezpečiť **prístupom založeným na riziku**. Trialógy o akte o umelej inteligencii sa úspešne začali a dúfame, že sa tento rok zavŕšia. Súbežne s **koordinovaným plánom v oblasti umelej inteligencie** chce EÚ v priebehu tohto desaťročia postupne zvyšovať verejné a súkromné investície do umelej inteligencie do celkovej výšky 20 miliárd EUR ročne.

Novootvorené laboratórium pre presné zobrazovanie na základe strojového učenia vo Viedni zlepší prognostické modely rakoviny pľúc, kde sa bude **pomocou umelej inteligencie vyvíjať personalizovaná liečba rakoviny pľúc.**

V decembri 2022 sa dosiahol významný konsenzus o **Európskej deklarácii o digitálnych právach a zásadách v digitálnom desaťročí**. Toto vyhlásenie ukazuje ľuďom, podnikom a tvorcom politik uprostred digitálnej transformácie EÚ smer, pričom našich občanov stavia do centra transformácie a presadzuje inovácie v našich obchodných odvetviach.

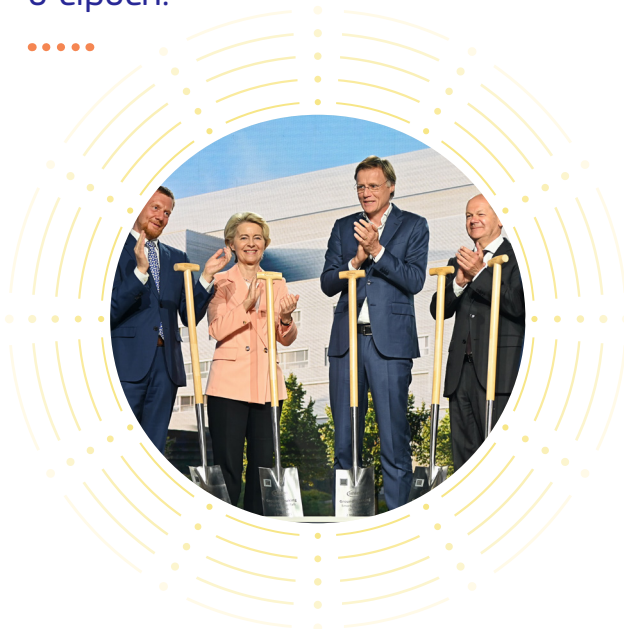
V decembri 2022 bola prijatá aj iniciatíva **Cesta k digitálnemu desaťročí**, ktorá má zaručiť, že v centre digitálnej transformácie bude záujem občanov EÚ a jej základ budú tvoriť zásady európskej digitálnej suverenity a naše spoločné hodnoty. V programe sa stanovuje mechanizmus monitorovania a spolupráce, ktorý povedie k dosiahnutiu spoločných cieľov a zámerov digitálnej transformácie Európy stanovených v Digitálnom kompase do roku 2030. Týmto kooperatívnym prístupom zabezpečíme pre náš digitálny vývoj viacnárrodné projekty, ktoré by v takom rozsahu žiadny členský štát nemohol uskutočniť samostatne.

Je neodškriepiteľným faktom, že bez polovodičov alebo čipov nemôže existovať žiadna digitálna či zelená transformácia ani žiadne technologické líderstvo EÚ. Preto v marci 2023 došlo k zásadnej dohode medzi Európskym parlamentom a členskými štátmi o **európskom akte** o čipoch, ktorý Komisia prvýkrát navrhla rok predtým. Celková suma investícií do cieľov politik na podporu tohto aktu sa odhaduje na viac ako 43 miliárd EUR. Tieto investície naštartujú priekopnícke výrobné činnosti v EÚ, podnietia európsky dizajnový ekosystém a poskytnú podporu pre rozširovanie a inovácie v celom hodnotovom reťazci polovodičov.

Komisia zároveň v októbri 2022 a apríli 2023 schválila v súlade s pravidlami štátnej pomoci francúzsku a taliansku pomoc na podporu investícií vo výške viac ako 8 miliárd EUR do prvých zariadení veľkovýroby polovodičov svojho druhu v EÚ.

Východonemecké Sasko úspešne zvládlo transformáciu a stalo sa jedným z **popredných technologických centier v Európe** s osobitným zameraním na mikroelektroniku. Financovanie EÚ zohralo kľúčovú úlohu a pomohlo prilákať ďalšie investície. Najvýznamnejším projektom je investícia spoločnosti Infineon vo výške 5 miliárd EUR do nového zariadenia na výrobu čipov, ktorá by mala vytvoriť približne 1 000 nových vysokokvalifikovaných pracovných miest. Infineon očakáva verejné financovanie vo výške 1 miliardy EUR, ktoré sa poskytne na základe európskeho aktu o čipoch.

Komisia má vo svojom súbore nástrojov štátnej pomoci aj ďalšie nástroje na podporu odvetvia mikroelektroniky, a to napríklad **dôležité projekty spoločného európskeho záujmu**. V júni 2023 Komisia schválila takýto projekt na podporu výskumu, inovácií a prvého priemyselného zavádzania mikroelektronických a komunikačných technológií v celom hodnotovom reťazci. Očakáva sa, že vďaka verejným finančným prostriedkom vo výške 8,1 miliardy EUR, ktoré poskytnú členské štáty, sa podarí zmobilizovať ďalších 13,7 miliardy EUR súkromných investícií.

Hnacou silou európskeho digitálneho hospodárstva sú údaje, ktoré musia byť v rukách Európanov. **Európska dátová stratégia** má za cieľ urobiť z EÚ predvoj spoločnosti založenej na údajoch. Vďaka vytvoreniu jednotného trhu s údajmi dôjde k ich voľnému pohybu v rámci EÚ a naprieč odvetviami, z čoho budú mať prospech podniky, výskumná obec a orgány verejnej správy.

V júni 2023 sa dosiahla dohoda o **akte** o údajoch, kľúčovom právnom predpise, ktorý sa zameriava na sprístupnenie väčšieho objemu údajov a na stanovenie pravidiel využívania údajov a prístupu k nim vo všetkých hospodárskych odvetviach v EÚ. Predpokladá sa, že tieto nové nariadenia do roku 2028 prispejú k HDP členských štátov EÚ ďalšími 270 miliardami EUR, pretože pomôžu vyriešiť právne, hospodárske a technické výzvy, ktoré v súčasnosti vedú k nedostatočnému využívaniu údajov. Vďaka tomuto aktu budú mať spotrebiteľia a podniky, ktoré produkujú údaje využívaním výrobkov a služieb, prospech z cenovo dostupnejších popredajných služieb a nových príležitostí na využívanie služieb založených na prístupe k údajom. Zároveň budú môcť využívať výhody plynúce z lepšieho prístupu k údajom, ktoré zhromažďuje alebo generuje zariadenie.

V **akte o digitálnych službách**, ktorý je účinný od novembra 2022, sa stanovuje rozsiahly nový súbor povinností pre všetky online platformy, ktorý má za cieľ zmierniť škody a chrániť práva

používateľov v digitálnej oblasti. Komisia 25. apríla 2023 identifikovala 17 veľmi veľkých online platforiem a veľmi veľkých internetových vyhľadávačov. Po ich označení budú tieto služby od konca augusta 2023 povinné plniť celý súbor nových povinností určených na posilnenie postavenia a ochranu používateľov internetu vrátane tých maloletých. Ich súčasťou je požiadavka, aby označené služby hodnotili a zmierňovali systémové riziká spojené s ich používaním a poskytovali spoľahlivé nástroje na moderovanie obsahu.

Na účely presadzovania tohto aktu Komisia zároveň rozširuje svoju odbornú základňu o interné a externé viacodborové poznatky. 17. apríla 2023 bolo pri Spoločnom výskumnom centre Komisie zriadené **Európske centrum pre algoritmickú transparentnosť**.

Od novembra 2022 je účinný aj **akt o digitálnych trhoch** určený na posilnenie spravodlivosti a kontestabilnosti na digitálnych trhoch. V ňom sú jasne vymedzené objektívne kritériá na identifikáciu strážcov prístupu. Komisia 6. septembra 2023 určila šesť strážcov prístupu, ktorí majú do šiestich mesiacov zabezpečiť, aby im pridelená základná platformová služba spĺňala všetky povinnosti vyplývajúce z aktu o digitálnych trhoch.

V júli 2023 Komisia prijala novú stratégiu pre **web 4.0 a virtuálne svety**, ktorá má viesť ďalšiu technologickú transformáciu a zaisťiť otvorené, zabezpečené, dôveryhodné, spravodlivé a inkluzívne digitálne prostredie pre občanov, podniky a verejné správy EÚ.

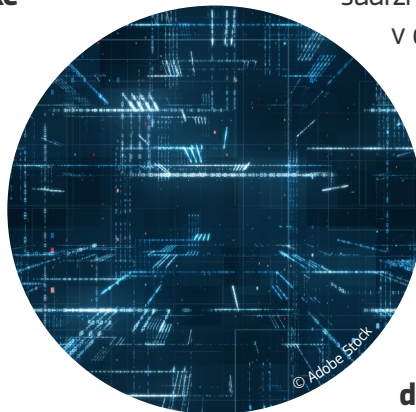
Dnes môže používať svoju vnútroštátnu elektronickú identifikáciu v zahraničí len približne 60 % obyvateľov EÚ v 14 členských štátoch. V júni 2023 bola uzavretá dohoda o **európskej digitálnej identite**. Tento digitálny doklad bude

dostupný občanom EÚ, osobám s pobytom v EÚ alebo podnikom so sídlom v EÚ, ktorí sa chcú identifikovať alebo potvrdiť určité osobné údaje. Pri využívaní verejných a súkromných služieb online aj offline v celej EÚ budú mať občania EÚ a osoby s pobytom v EÚ nárok na osobnú digitálnu peňaženku.

Súbežne s tým sa investuje do infraštruktúry a zručností zameraných na **preklenutie digitálnej priepasti**, ktoré zabezpečia, aby sa pri digitálnej transformácii našich spoločností a hospodárstiev v EÚ na nikoho nezabudlo. Približne 26 % Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti je určených na opatrenia, ktoré prispievajú k digitálnym cieľom. Táto suma sa navyšuje o 36,6 miliardy EUR v rámci politiky súdržnosti v období 2021 – 2027, a to v dodatku k 16 miliardám EUR investovaným v rokoch 2014 až 2020, Nástroju na prepájanie Európy a programu Digitálna Európa.

V júni 2023 Komisia predložila návrh na polozenie základov pre **potenciálne digitálne euro, ktoré by bolo doplnkom k hotovosti**. Vzhľadom na vzostup elektronických a digitálnych platieb v EÚ by digitálne euro mohlo ponúknuť všeobecne akceptovanú, hospodárnu, bezpečnú a odolnú formu verejného peňažného prostriedku. Súbežne s tým Komisia predložila legislatívny návrh, ktorý má zabezpečiť, aby eurová hotovosť zostala všeobecne akceptovanou a prístupnou platobnou metódou v celej eurozóne.

Komisia okrem toho predložila dva návrhy na digitalizáciu platieb a širšieho finančného sektora, v ktorých stavia do popredia záujmy spotrebiteľov, hospodársku súťaž, bezpečnosť a dôveru. Cieľom prvého návrhu je revízia smernice o platobných službách, posilnenie prevencie podvodov, práv spotrebiteľov a otvorených bankových systémov.

Druhým je legislatívny návrh rámca, ktorý upraví prístup tretích strán k finančným údajom zákazníkov v rámci rôznych finančných služieb.

Tieto iniciatívy nadväzujú na návrh z októbra 2022, ktorý mal sprístupniť okamžité platby v eurách všetkým občanom a podnikom v rámci EÚ a Európskeho hospodárskeho priestoru. Cieľom je zabezpečiť cenovo dostupné a bezpečné **prevody v eurách v ktorýkoľvek deň do 10 sekúnd**, čím sa zvýši komfort a efektívnosť vo finančnom sektore.

Rok 2023 priniesol aj **vstup Chorvátska do eurozóny**. Spoločnú menu EÚ dnes používa 20 členských štátov EÚ a 347 miliónov občanov EÚ.

Silnejší jednotný a sociálny trh

Tento rok sme oslávili **30. výročie jednotného trhu**, ktorý je základom trvalej konkurencieschopnosti EÚ. Odhaduje sa, že odkedy pred tridsiatimi rokmi došlo k vytvoreniu tohto najväčšieho trhu na svete so 440 miliónmi občanov, 23 miliónmi podnikov a 15-percentným podielom na globálnom HDP, sa HDP EÚ zvýšil o ďalších 9 %. S pomocou jednotného trhu môžu členské štáty nájsť spoločné riešenia problémov, ako je vojna na Ukrajine, energetická kríza či kríza životných nákladov. Spotrebiteľia majú vďaka nemu širší výber s vyššou kvalitou a nižšími cenami a podnikatelia zase príležitosť obstať v globálnej konkurencii.

Pri príležitosti výročia jednotného trhu Komisia 16. marca 2023 načrtla svoj prístup k **dlhodobej konkurencieschopnosti**. Uznáva potenciál jednotného trhu zvýšiť produktivitu a načrtáva, ako môže EÚ stavať na jeho silných stránkach a dosiahnuť viac než len preklenutie rozdielov v raste a inováciách. Výhľadovo orientovaný, dobre vymedzený a koordinovaný rámec EÚ posilní prosperujúce podniky, ktoré sú schopné konkurovať na svetovom trhu, pričom sa zabezpečia atraktívne pracovné miesta a stanovia sa globálne normy.

Hospodárstvo EÚ naďalej vykazuje pozoruhodnú odolnosť, a to aj po niekoľkých hospodárskych otrasoch z posledných rokov.

V roku 2022 došlo k **ohromnému oživeniu rastu na úrovni**

3,4 %. Expanziu podporil silný trh práce, pričom **miera nezamestnanosti dosahovala rekordne nízke úrovne a zamestnanosť rástla**.

Toto je do veľkej miery výsledok rozhodných opatrení EÚ a jej členských štátov.

Vysoká výkonnosť však zároveň oddialila spomalenie inflácie. Vysoká inflácia a následná reakcia menovej politiky spočívajúca v zvyšovaní úrokových sadzieb prispeli k súčasnému výraznému spomaleniu rastu.

Veľmi mierny hospodársky rast zaznamenaný v prvom polroku 2023 však rozptýlil predchádzajúce obavy zo zimnej recesie. Hoci naďalej čelíme značnej miere neistoty, najmä pokiaľ ide o pokračujúcu inváziu Ruska na Ukrajinu, aj tak predpokladáme, že rast bude pokračovať. Zároveň očakávame, že inflácia prestane obmedzovať kúpnu silu domácností a trh práce bude naďalej silný.

Za svoju hospodársku odolnosť a konkurencieschopnosť vďaka EÚ svojmu jedinečnému hospodárskemu modelu. Tri desaťročia sme vytvárali životaschopný jednotný trh so silným sociálnym rozmerom. Aj preto sme v roku 2020 zaviedli nástroj SURE (nástroj podpory na zmiernenie rizík nezamestnanosti v núdzovej situácii) na ochranu pracovných miest a príjmov ohrozených pandemiou COVID-19. Zo **záverečnej správy o uplatňovaní nástroja SURE a jeho vplyve** vyplynulo, že počas uvedeného roka získalo vďaka tomuto nástroju podporu viac ako 2,5 milióna podnikov a prácu si udržalo okolo 31,5 milióna ľudí. Do roku 2022 postupne došlo k úplnému zrušeniu vnútroštátnych podporných opatrení, no vďaka podpore z nástroja SURE, ktorá pokračovala, dostalo pomoc ešte 40 000 firiem a 350 000 ľudí.

Nástroj SURE mal v rokoch 2020 až 2022 kľúčový význam pre uľahčenie rýchleho hospodárskeho oživenia po pandémii, pričom sa v 19 členských štátoch vyplatili prostriedky v objeme 98,4 miliardy EUR. Takmer polovica celkových výdavkov bola pridelená na režimy skráteného pracovného času a takmer jedna tretina na podobné opatrenia pre samostatne zárobkovo činné osoby. Programy dotácií miezd a iné podobné opatrenia predstavovali 12 %, zatiaľ čo zvyšných 5 % sa vynaložilo na opatrenia súvisiace so zdravím, ktoré zahŕňali preventívne opatrenia proti ochoreniu COVID-19, dodatočné náklady práce na nábor a podporu zdravotníckych pracovníkov a nákup zdravotníckeho vybavenia a liekov vrátane vakcín.

Napriek bezprecedentným otrasom spôsobeným pandemiou a vojnou Komisia

naďalej podporovala riadne fungovanie jednotného trhu. Cieľom **nariadenia o zahraničných subvenciách**, ktoré je účinné od januára 2023, je riešiť narušenia jednotného trhu spôsobené zahraničnými subvenciami. Tieto nové pravidlá umožnia, aby EÚ zostala otvorená obchodu a investíciám, a zároveň zabezpečia rovnaké podmienky pre všetky spoločnosti pôsobiace v EÚ. Nariadenie sa začalo uplatňovať 12. júla. Od 12. októbra budú musieť podniky informovať Komisiu o koncentráciách a účasti na postupoch verejného obstarávania zahŕňajúcich finančné príspevky, ktoré spoločnostiam vykonávajúcim hospodársku činnosť v EÚ a spĺňajúcim príslušné stropy vymedzujúce notifikačnú povinnosť poskytnú krajiny, ktoré nie sú členskými štátmi EÚ.

V máji 2023 sme navrhli reformu colnej únie EÚ, v rámci ktorej sa tradičné colné vyhlásenia nahradia inteligentným prístupom k dohľadu nad dovozom, ktorý bude založený na údajoch. Tento návrh predstavuje **najkomplexnejšiu a najambicióznejšiu reformu colnej únie od jej založenia v roku 1968**. Vzhľadom na výrazné zvýšenie objemu obchodu, vzostup elektronického obchodu a rýchly nárast počtu noriem EÚ, ktoré sa majú dodržiavať pri colných kontrolách, sa novým systémom, ktorému bude pomáhať nový colný orgán EÚ, obmedzia súčasné ťažkopádne colné režimy a zvýši konkurencieschopnosť a bezpečnosť jednotného trhu, ako aj jeho pripravenosť na budúcnosť.

Komisia 8. decembra 2022 navrhla súbor opatrení, ktorých cieľom je **modernizovať systém EÚ pre daň z pridanej hodnoty (DPH), zlepšiť jeho fungovanie pre podniky** a zvýšiť jeho odolnosť voči podvodom pomocou využívania a podporovania

digitalizácie. Navrhované kľúčové opatrenia pomôžu členským štátom získať ročne až o 18 miliárd EUR viac príjmov z dane z pridanej hodnoty, pričom spoločnostiam vrátane malých a stredných podnikov pomôžu v ich raste. V ten istý mesiac Komisia prijala aj návrh **nových pravidiel daňovej transparentnosti**, v ktorých sa od poskytovateľov kryptoaktív so sídlom v EÚ vyžaduje, aby informovali o všetkých transakciách klientov sídliačich v Únii. Zlepší sa tak schopnosť členských štátov odhaľovať daňové podvody, daňové úniky a prípady vyhýbania sa daňovým povinnostiam a bojovať proti týmto neduhom, keďže v tejto oblasti až príliš často chýba transparentnosť. V máji 2023 dosiahli ministri financií EÚ politickú dohodu o tomto návrhu.

Popri integrovanom trhu vrátane vysokokvalifikovanej pracovnej sily a nízkeho stupňa byrokracie môžu európske podniky využívať aj prínosy plynúce z bohatého rámca inovácií. Priemyselné odvetvia, v ktorých sa intenzívne využívajú práva duševného vlastníctva, predstavujú takmer polovicu celkového HDP a viac ako 90 % celkového vývozu EÚ. V tejto súvislosti Komisia 27. apríla 2023 navrhla **nové pravidlá týkajúce sa patentov**. Navrhované nariadenia o patentoch nevyhnutných pre normy, o udeľovaní nútených licencií na patenty v krízových situáciách a o revízii právnych predpisov o dodatkových ochranných osvedčeniach vytvoria transparentnejší a účinnejší nadčasový rámec práv duševného vlastníctva. Ich cieľom je zefektívniť systém patentov ďalším odstránením fragmentácie jednotného trhu, znížením byrokracie a zvýšením efektívnosti. Hospodárske subjekty a príslušné orgány tak budú môcť lepšie chrániť svoje inovácie, ale zároveň sa zabezpečiť spravodlivý prístup, a to aj počas núdzových situácií.

Okrem toho, jednotný trh prosperuje vďaka odolnému bankovému sektoru so spoľahlivým rámcom krízového riadenia. Komisia 18. apríla 2023 prijala návrh na úpravu a ďalšie

posilnenie doterajšieho rámca EÚ pre krízové riadenie bánk a ochranu vkladov s osobitným zameraním na stredné a menšie banky. Návrh vychádza zo skúseností získaných počas prvých rokov uplatňovania rámca a poskytuje orgánom pre riešenie krízových situácií účinnejšie nástroje, aby mohli mať vkladateľa, napríklad jednotlivci, podniky a verejné subjekty, v prípade krízy či ohrozenia finančnej stability naďalej prístup k svojim bankovým účtom. Návrh má predovšetkým uľahčiť využívanie fondov na riešenie krízových situácií a fondov ochrany vkladov, ktoré financuje bankový sektor, vďaka čomu budú môcť orgány lepšie chrániť vkladateľov počas bankových kríz, ako napríklad prevodom prostriedkov z banky čeliacej ťažkostiam do zdravej banky.

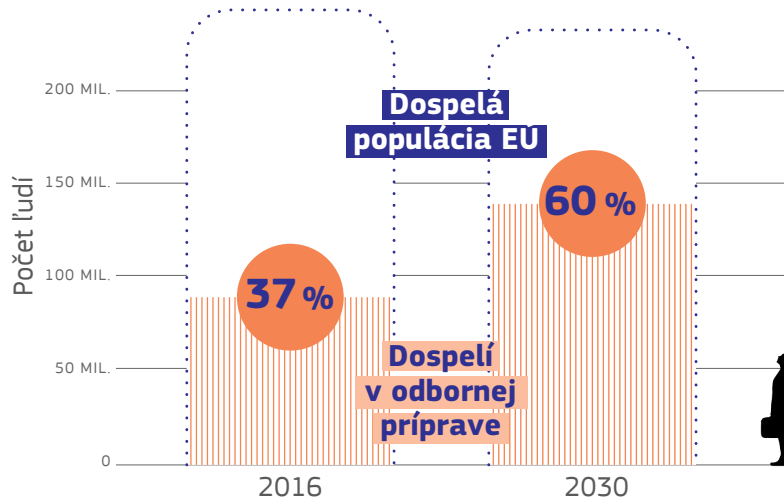
EÚ okrem toho **dokončuje zavádzanie globálne dohodnutých regulačných reforiem Bazilej III**, ktoré posilnia odolnosť bánk pôsobiacich v rámci hraníc EÚ a zlepšia dohľad nad nimi, ako aj riadenie rizík. Tieto nové bankové pravidlá zvýšia odolnosť bánk v EÚ voči potenciálnym budúcim hospodárskym otrasom a tiež uľahčia prechod na klimaticky neutrálne hospodárstvo.

Využívanie príležitostí nášho sociálneho trhového hospodárstva: dôraz na sociálny dialóg a zručnosti

Prioritami nášho jedinečného sociálneho trhového hospodárstva sú tak obchodné príležitosti, ako aj blahobyt spoločnosti, keďže na prvom mieste v našej sociálnej Európe sú vždy ľudia a dobré podmienky pre nich. Politiky na všetkých úrovniach sú kľúčové pre zmiernenie straty kúpnej sily v kontexte vyššej inflácie a zvýšených životných nákladov v minulom roku, ako sa zdôrazňuje v cykle európskeho semestra z roku 2023.

So zručnosťami prichádzajú príležitosti

Cieľom EÚ je, aby sa na odbornej príprave každoročne zúčastnilo 60 % dospelých.

Preto ďalej pokračujeme vo vykonávaní **akčného plánu na realizáciu Európskeho piliera sociálnych práv**. Členské štáty schválili sociálne ciele EÚ do roku 2030, a to dosiahnuť aspoň 78 % zamestnanosť obyvateľstva vo veku 20 až 64 rokov, aspoň 60 % účasť všetkých dospelých na odbornej príprave ročne, ako aj znížiť počet ľudí ohrozených chudobou alebo sociálnym vylúčením aspoň o 15 miliónov (v porovnaní s rokom 2019).

Musíme zabezpečiť, aby všetci ľudia pracujúci v EÚ mohli žiť dôstojne. Do novembra 2024 bude do vnútroštátneho práva transponovaná historická dohoda o smernici o **primeranej minimálnej mzde**. Smernica pomôže občanom z celej EÚ vymaniť sa z chudoby zamestnaných, pretože stanovuje postup pre primerané zákonné minimálne mzdy a motivuje členské štáty, aby podporovali kolektívne vyjednávanie o mzdách.

Sociálne trhové hospodárstvo Európy prosperuje vďaka dialógu medzi odborovými zväzmi, zamestnávateľmi a vládami, pričom kľúčovým prvkom tohto dialógu je kolektívne vyjednávanie. Pevne veríme v silu

sociálneho dialógu ako nástroja na hľadanie spoločných riešení výziev, ktorým v dnešnom neustále sa vyvíjajúcom svete práce čelíme. V nadväznosti na naše oznámenie z januára 2023 členské štáty prijali **odporúčanie Rady s konkrétnymi opatreniami na intenzívnejšie zapojenie sociálnych partnerov na vnútroštátnej úrovni a na úrovni EÚ**. To znamená konzultovať s nimi pri navrhovaní a vykonávaní hospodárskych politík, politík zamestnanosti a sociálnych politík, podporovať kolektívne vyjednávanie a umožniť zvyšovanie ich kapacít.

V septembri 2022 Komisia prijala usmernenia, ktorých cieľom je poskytnúť právnu istotu samostatne zárobkovo činným osobám bez zamestnancov, najmä osobám pracujúcim v digitálnom hospodárstve a cez digitálne pracovné platformy. Objasnila im situácie, keď im právo hospodárskej súťaže nebráni v tom, aby kolektívne vyjednávali o lepších podmienkach. Spoluzákonodarcovia medzičasom vstúpili do fázy záverečných rokovaní o **navrhovanej smernici Komisie o zlepšení pracovných podmienok v oblasti práce cez platformy**. Cieľom návrhu je

zabezpečiť, aby sa ľuďom pracujúcim cez digitálne pracovné platformy priznalo legálne zamestnanie, ktoré zodpovedá ich skutočným pracovným podmienkam, a aby mohli využívať pracovné práva a sociálne výhody, na ktoré majú nárok. Dôraz na digitálne pracovné platformy zahŕňa aj zložitú otázku algoritmického riadenia platforiem s cieľom zabezpečiť ľudský dohľad a transparentnosť.

.....

V rámci rakúskeho plánu obnovy a odolnosti sa **sociálna odolnosť posilňuje vďaka 275 plateným zmluvám uzavretým s komunitnými zdravotnými sestrami**. Z programu sa poskytli aj investície do vozového parku tvoreného 94 elektrickými vozidlami a 37 elektrickými bicyklami, vďaka čomu môžu tieto zdravotné sestry poskytovať kvalitnú starostlivosť najmä starším ľuďom v núdzi, a to aj vo vzdialených oblastiach.

.....

V záujme úspešnej zelenej, digitálnej a demografickej transformácie musí EÚ intenzívne investovať do celoživotného vzdelávania s cieľom prispôsobiť zručnosti ľudí neustále sa meniacemu trhu práce. Náš cieľ počas práve prebiehajúceho **Európskeho roka zručností** sa týka všetkých – vlád, podnikov i jednotlivcov a spočíva v uznaní dôležitosti odbornej prípravy a následných činov. Súčasťou rozpočtu na roky 2021 – 2027 je aj približne **65 miliárd EUR** z **fondov EÚ**, ktoré majú členské štáty k dispozícii na investovanie do programov v oblasti zručností, najmä prostredníctvom Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a Európskeho sociálneho fondu plus. V apríli 2023 Komisia prijala dva nové návrhy odporúčaní Rady týkajúce sa **digitálnych zručností a digitálneho vzdelávania a odbornej prípravy**.

Majú podporiť členské štáty a sektor vzdelávania a odbornej prípravy pri poskytovaní vysokokvalitného, inkluzívneho a dostupného digitálneho vzdelávania a odbornej prípravy so zameraním na rozvoj digitálnych zručností ľudí žijúcich v EÚ.

V roku 2023 Komisia zvýšila rozpočet programu **Erasmus+** na novú celkovú sumu 4,43 miliardy EUR – doposiaľ najvyššie ročné finančné krytie, ktoré poskytuje cenný príspevok k Európskemu roku zručností. Program Erasmus+ dnes okrem mnohých iných projektov podporuje aj 50 aliancií európskych univerzít, do ktorých je zapojených viac ako 430 inštitúcií vysokoškolského vzdelávania v Európskej únii a mimo nej, a to aj na Ukrajine.

Komisia okrem širších iniciatív na podporu rozvoja zručností vo všetkých oblastiach zaviedla aj osobitné sektorové iniciatívy, ktoré zohľadňujú realitu rôznych priemyselných ekosystémov. Cieľom **Paktu o zručnostiach** spájajúceho verejné a súkromné organizácie je napríklad identifikovať nedostatky

v zručnostiach v jednotlivých odvetviach, predvídať zručnosti potrebné v budúcnosti a zaviazajú sa k poskytovaniu možností odbornej prípravy v záujme zvyšovania úrovne zručností a rekvalifikovania pracovníkov v produktívnom veku. Od spustenia paktu v roku 2020 sa stalo jeho členmi, či už individuálne alebo v rámci partnerstiev v oblasti zručností, už 1 500 organizácií z rôznych členských štátov, ktoré pôsobia v 14 priemyselných odvetviach vo všetkých členských štátoch EÚ a v kandidátskych krajinách. Medzi členmi možno nájsť všetky druhy organizácií verejného a súkromného sektora vrátane vnútroštátnych, regionálnych a miestnych orgánov, spoločností; sociálnych partnerov, medziodvetvových a odvetvových organizácií, obchodných komôr, poskytovateľov vzdelávania a odbornej prípravy či služieb zamestnanosti. Doteraz **využili činnosti zamerané na zvyšovanie úrovne zručností a rekvalifikáciu realizované v rámci paktu 2 milióny ľudí.** Aktualizovalo či vypracovalo sa okolo 15 500 programov odbornej prípravy, pričom členovia paktu investovali do iniciatív v oblasti zručností prostriedky v objeme 160 miliónov EUR.

V rámci Európskeho roka zručností Komisia v júli otvorila prvú fázu konzultácií s európskymi sociálnymi partnermi o posilnení rámca kvality EÚ pre stáže. Cieľom rámca je pomôcť mladým ľuďom pri prechode zo vzdelávania či nezamestnanosti do zamestnania prostredníctvom kvalitných stáží. Podľa nedávneho prieskumu Eurobarometra sa 76 % mladých Európanov počas stáže naučilo veci, ktoré sú profesijne užitočné, a 68 % si po ukončení stáže našlo prácu. Táto iniciatíva ešte viac podporí opatrenia EÚ na boj proti nezamestnanosti

mladých ľudí v EÚ. Balík na podporu zamestnanosti mladých ľudí z júla 2020 už vyústil do posilnenej záruky pre mladých ľudí, modernizovaného európskeho rámca pre odborné vzdelávanie a prípravu a oživenia záujmu o učňovskú prípravu.

V správe z roku 2023 s názvom Vplyv demografických zmien v meniacom sa prostredí opätovne analyzujeme demografické trendy formujúce naše hospodárstvo a spoločnosť. Komisia si je vedomá výziev, ktoré prináša demografická transformácia, a **pri vypracúvaní príslušných politík EÚ do nich naďalej začleňuje demografické aspekty.** S cieľom pomôcť regiónom EÚ, ktoré pocítili rapidný pokles počtu obyvateľov v produktívnom veku, sme v januári 2023 v rámci našej komplexnej stratégie zameranej na využívanie talentov v európskych regiónoch spustili mechanizmus na podporu talentov. V máji 2023 sme uverejnili výzvu na predkladanie pilotných projektov a rozbehli hlavný projekt v rámci iniciatívy technickej podpory pri prekonávaní prekážok regionálneho rozvoja.

V roku 2022 vyhrala na ekologických oceneniach EÚ

Nazaret Mateos Álvarez, mladá podnikateľka z vidieckeho

Paredes de Nava v španielskej Palencii, titul najlepšej ekologickej farmárky. Vďaka prelomovému spôsobu pestovania húb s použitím prírodných hnojív a menšieho množstva vody zlepšuje úroveň miestnej ekonomiky svojej obce.

NextGenerationEU a zvýšenie európskych investícií

Nástroj NextGenerationEU predstavuje viac než len reakciu na výzvy, ktoré priniesla pandémia COVID-19. Ide o **historickú príležitosť vybudovať hospodárstvo, ktoré pracuje v prospech každého občana EÚ**. Sme pevne odhodlaní premietnuť našu víziu zelenej, digitálnejšej a sociálne spravodlivejšej Európy do skutočnosti. V rokoch 2022 a 2023 sa spustila spoločná európska investícia v objeme 800 miliárd EUR prostredníctvom nástroja NextGenerationEU. Výsledkom sú reálne projekty uskutočňované v teréne, ktorých cieľom je budovanie udržateľnej, odolnej a konkurencieschopnej Európy s cieľom zaručiť prosperitu pre všetkých v EÚ.

Jadrom nástroja NextGenerationEU je **Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti**, vďaka ktorému sú pre všetky členské štáty k dispozícii bezprecedentné finančné zdroje. Členské štáty tieto finančné prostriedky využívajú na vykonávanie transformačných reforiem a vynakladanie investícií, ktoré zmenia európske hospodárstva a spoločnosti v prospech budúcich generácií. Mechanizmus zahŕňa prostriedky v hodnote 723 miliárd EUR.

Vzhľadom na jeho osobitné zameranie na udržateľnosť, inovácie a vytváranie pracovných miest sa rýchlo stáva základným kameňom našej hospodárskej politiky. Vykonávanie mechanizmu pokračuje v plnom tempe. Celkovo **sa už vyplatili prostriedky v objeme 153,4 miliardy EUR** vrátane 56,6 miliardy EUR vo forme predbežného financovania. Členské štáty naďalej plnia svoje reformné a investičné záväzky. Komisia odhaduje, že vďaka investíciám financovaným len z nástroja NextGenerationEU by v roku 2024 mohol HDP EÚ vzrásť približne o 1,5 %.

Piliere Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti

Zelená transformácia

Digitálna transformácia

Hospodárska súdržnosť, produktivita a konkurencieschopnosť

Sociálna a územná súdržnosť

Zdravie, hospodárska, sociálna a inštitucionálna odolnosť

Politiky pre budúcu generáciu

Ukazuje sa, že tento mechanizmus je mimoriadne pružným nástrojom, ktorý slúži na efektívne riešenie rôznych vznikajúcich kríz. Keď Rusko rozpútalo brutálnu útočnú vojnu proti Ukrajine, predložili sme plán REPowerEU, aby sme ukončili našu závislosť od ruských fosílnych palív urýchlením prechodu na čistú energiu a spojením síl s cieľom dosiahnuť odolnejší energetický systém a skutočnú energetickú úniu. Členské štáty majú prístup k takmer 270 miliárdam EUR z fondov REPowerEU, teda k prostriedkom v objeme 225 miliárd EUR vo forme úverov na účely obnovy a odolnosti, prostriedkom v objeme 20 miliárd EUR vo forme dodatočných grantov, ak aj k potenciálnym prostriedkom v objeme až 23 miliárd EUR, ktoré môžu získať vo forme grantových prevodov z iných fondov EÚ.

Z analýzy národných plánov obnovy a odolnosti členských štátov vyplýva, že:

- z celkových pridelených prostriedkov sa na opatrenia zamerané na **zniženie emisií skleníkových plynov** do roku 2030 aspoň o 55 % vyčlenilo 203 miliárd EUR,
- na iniciatívy, ktoré budú katalyzátorom **digitálnej transformácie** európskych hospodárstiev a spoločností, sa vyčlenilo 131 miliárd EUR.

Reformy a investície navrhované členskými štátmi prekročili cieľ vyčleniť aspoň 37 % výdavkov na opatrenia prispievajúce k cieľom v oblasti klímy a aspoň 20 % výdavkov na digitálne ciele. Pre mechanizmus ako celok predstavujú odhadované výdavky v oblasti klímy približne 40 % a výdavky na digitalizáciu 26 %.

Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti podnietil vykonávanie zásadných reforiem v širokej škále oblastí politiky. **Reformy predstavujú viac než jednu tretinu všetkých opatrení v 27**

plánoch obnovy a odolnosti (okolo 2 187 reforiem v porovnaní s 3 780 investičnými iniciatívami). Okrem toho, že tieto reformy zvyšujú dlhodobú odolnosť členských štátov, zároveň zlepšujú aj podmienky pre úspech súvisiacich investícií vynaložených v rámci tohto mechanizmu popri fondoch politiky súdržnosti. Uskutočňuje sa to napríklad modernizáciou regulačných rámcov v kľúčových odvetviach (digitálne technológie, obnoviteľné zdroje energie, doprava), zlepšovaním postupov udeľovania povolení a verejného obstarávania a posilňovaním právneho štátu a protikorupčných záruk. Medzi **hlavné** reformy, ktoré už boli prijaté, patria:

- reformy v prospech kybernetickej bezpečnosti (Rumunsko) a digitalizácie verejnej správy (Slovensko),
- reformy súdnych systémov s cieľom zvýšiť ich efektívnosť skrátením konaní a zlepšením organizácie súdov (Španielsko, Taliansko),
- modernizácia aktívnych politík v oblasti trhu práce a zručností (Nemecko, Španielsko),
- reformy na zvýšenie predvídateľnosti a stability financovania verejného výskumu (Portugalsko), ako aj na podporu vedeckej excelentnosti a zlepšenie výkonnosti univerzít a verejných výskumných organizácií (Slovensko),
- reformy na boj proti korupcii a zaistenie ochrany oznamovateľov (Cyprus),
- reformy na zjednodušenie udeľovania licencií s cieľom zvýšiť investície do energie z morských obnoviteľných

zdrojov alebo reformy na vytvorenie podmienok na zavedenie čistého vodíka (Grécko, Španielsko, Portugalsko),

- reformy na podporu zavádzania energie z obnoviteľných zdrojov a udržateľnej dopravy (Chorvátsko, Rumunsko),
- reformy na zlepšenie kvality legislatívneho procesu (Bulharsko),
- reformy na zlepšenie cenovo dostupného bývania (Lotyšsko, Holandsko).

Medzi **hlavné investičné iniciatívy**, v prípade ktorých sa už uskutočnili kľúčové kroky, patria:

- investície na podporu dekarbonizácie a zvýšenie energetickej efektívnosti priemyslu (Francúzsko – 1,4 miliardy EUR, Chorvátsko – 91 miliónov EUR),
- nákup 600 000 nových prenosných počítačov, ktoré sa zapožičajú učiteľom a žiakom, a výber centier digitálnych inovácií, ktoré budú poskytovať podporu podnikom v ich úsilí o digitalizáciu (Portugalsko – 600 miliónov EUR),
- finančné prostriedky na zvýšenie konkurencieschopnosti firiem pôsobiacich v odvetví cestovného ruchu vrátane 4 000 malých a stredných podnikov (Taliansko, 1,9 miliardy EUR),
- digitalizácia verejnej správy zameraná na digitálne, jednoduché, inkluzívne a bezpečné verejné služby pre občanov a podniky (Portugalsko – 170 miliónov EUR),
- rozvoj širokopásmovej infraštruktúry (Lotyšsko – 4 milióny EUR).

Medzi príjemcov, ktorým boli poskytnuté najvýznamnejšie objemy prostriedkov z fínskeho plánu obnovy a odolnosti, patrí **startupový podnik Solar Foods, ktorý produkuje bielkoviny ako výsledok bioprocesu využívajúceho zelený vodík.**

Patentovaný „soleín“, na ktorého získanie stačí doslova len vzduch, sa môže využívať na výrobu akejkoľvek potraviny. Nejde o science fiction – tento startup dostane 33,6 milióna EUR na demonštračné výrobné zariadenie vo fínskom meste Vantaa. Projekt je takisto súčasťou dôležitého projektu spoločného európskeho záujmu – hodnotového reťazca vodíka.

Komisia, **konajúca v mene Európskej únie ako emitent dlhopisov EÚ**, úspešne dosiahla v prvej polovici roka svoj finančný cieľ vo výške 80 miliárd EUR a do konca roka sa zameria na mobilizáciu ďalších 40 miliárd EUR.

Z týchto súm bude viac ako 100 miliárd EUR smerovať na program obnovy NextGenerationEU a až 18 miliárd EUR sa použije na podporu programu makrofinančnej pomoci plus pre Ukrajinu. Komisia takto dosahuje významný pokrok pri podpore oživenia hospodárstva v členských štátoch a prejavovaní solidarity s Ukrajinou, pričom zároveň posilňuje úlohu Únie ako emitenta na finančných trhoch.

Pokiaľ ide o **zelené dlhopisy**, Komisia zostáva naďalej svetovým lídrom, pričom v roku 2023 emitovala dlhopisy v hodnote zatiaľ 7,7 miliardy EUR a súhrnne už v hodnote 44,2 miliardy EUR. Smeruje teda k splneniu svojho cieľa, ktorý predstavuje 250 miliárd EUR.

**NEXT
GEN
EU**

806,9 miliardy EUR*
využitím nástroja NextGenerationEU

* Tento údaj je v bežných cenách. V cenách z roku 2018 predstavuje 750 miliárd EUR.

V záujme prispôsobenia fiškálnych pravidiel EÚ potrebám budúcnosti Komisia 26. apríla 2023 navrhla nové pravidlá s cieľom zaviesť **najkomplexnejšiu reformu pravidiel EÚ v oblasti správy hospodárskych záležitostí od čias finančnej krízy z roku 2008**.

Hlavným cieľom týchto návrhov je posilniť udržateľnosť verejného dlhu a podporiť udržateľný a inkluzívny rast vo všetkých členských štátoch prostredníctvom reforiem a investícií. Reformou sa zjednoduší správa hospodárskych záležitostí a zlepši sa jej osvojenie zo strany členských štátov, pričom sa bude klásť väčší dôraz na strednodobý horizont a posilní sa presadzovanie pravidiel v medziach transparentného spoločného rámca EÚ.

Rozvoj únie kapitálových trhov je zároveň nevyhnutným prostriedkom na nasmerovanie súkromného financovania do nášho hospodárstva, ako aj na financovanie zelenej a digitálnej transformácie. V tejto súvislosti Komisia v rokoch 2022 a 2023 predložila niekoľko iniciatív a splnila záväzky uvedené v akčnom pláne únie kapitálových trhov z roku 2020:

- zatraktívniť **zúčtovacie služby EÚ** a zvýšiť ich odolnosť, čím sa podporí otvorená strategická autonómia EÚ a zachová finančná stabilita,
- zefektívniť v rámci EÚ niektoré **pravidlá platobnej neschopnosti** podnikov s cieľom podporiť cezhraničné investície,

- prostredníctvom **nového aktu o kótovaní** zmierniť administratívnu záťaž spoločností všetkých veľkostí, najmä malých a stredných podnikov, aby prostredníctvom kótovania na burzách získali lepší prístup k financovaniu z verejných zdrojov,
- **posilniť dôveru a istotu retailových investorov, aby mohli bezpečne investovať** do svojej budúcnosti, a posilniť ich postavenie, aby mohli prijímať investičné rozhodnutia v súlade so svojimi potrebami a preferenciami,
- zvýšiť efektívnosť a bezpečnosť postupov výberu zrážkovej dane v EÚ pre investorov, finančných sprostredkovateľov a daňové správy členských štátov s cieľom podporiť investície a pomôcť bojovať so zneužívaním daní.

Podpora pre investície naďalej plynie aj z **kohéznych fondov EÚ**, ktoré zabezpečujú vyvážený rast, hospodársku konvergenciu, sociálne príležitosti a rovnaké podmienky na celom vnútornom trhu. Očakáva sa, že 379 programov, ktoré Komisia prijala v roku 2022 s mobilizáciou podpory EÚ vo výške 378 miliárd EUR, prinesie v období 2021 – 2027 výslednú investíciu v hodnote 545 miliárd EUR. 70 % týchto investícií sa bude sústreďovať v najmenej rozvinutých regiónoch. Externality vyplývajúce z financovania súdržnosti však prinášajú prospech všetkým krajinám a regiónom: HDP EÚ sa do konca tohto obdobia zvýši aspoň o 0,5 % a vďaka politike súdržnosti sa vytvorí ďalších 1,3 milióna pracovných miest.

Tento rok bol vďaka prostriedkom v objeme viac ako 363 miliónom EUR z kohéznych fondov EÚ uvedený do prevádzky **most v meste Brăila**. S dĺžkou takmer 2 km ide o najväčší most cez Dunaj. Zároveň je to najväčší most v Rumunsku a tretí najdlhší visutý most v EÚ.

Napokon treba spomenúť, že posilnenie európskych investícií do budovania zelenej, digitálnejšej a sociálnejšej únie si vyžaduje riadne fungovanie verejnej správy. Realizáciu všetkých verejných investícií a reforiem majú v rukách štátni zamestnanci. Komisia preto zintenzívnila úsilie zamerané na **pomoc členským štátom zvyšovať úroveň ich verejnej správy** a na udržiavanie kroku so súčasnými a budúcimi výzvami. V roku 2022 sme začali prvú výmenu v rámci spolupráce v oblasti verejnej správy, vďaka ktorej bude môcť 300 štátnych zamestnancov z 19 členských štátov stráviť čas v partnerskej verejnej správe v inom členskom štáte a vymieňať si odborné poznatky a osvedčené postupy.

V roku 2022 sme v plnej miere zaviedli **prístup založený na zásade rovnováhy záťaže pri tvorbe právnych predpisov EÚ**. Po roku uplatňovania sme navrhli iniciatívy, ktoré majú znížiť celkové administratívne zaťaženie a v čo najväčšej možnej miere vykompenzovať iné náklady. V roku 2023 sme sa zaviazali, že sa opäť pokúsime zracionalizovať požiadavky na výkazníctvo a do jesene predložíme prvé návrhy pre každú z ekologických, digitálnych a hospodárskych oblastí. Konečným cieľom je znížiť toto zaťaženie o 25 % bez toho, aby sa ohrozili politické ciele. Do nášho rozhodovacieho procesu sme doplnili aj kontrolu konkurencieschopnosti.

Inak povedané, vďaka inteligentnejšej tvorbe politik a zníženiu byrokracie Komisia uľahčuje, urýchľuje a zlacňuje vykonávanie právnych predpisov EÚ pre občanov, podniky a verejnú správu, aby mohli využívať ich výhody. Nepoľavuje však v zelenej a digitálnej transformácii.

Hospodárstvo, ktoré pracuje v prospech ľudí

HOSPODÁRSKA SITUÁCIA

Hospodárstvo EÚ naďalej vykazuje **pozoruhodnú odolnosť**, a to aj po niekoľkých hospodárskych otrasoch z posledných rokov.

Rast

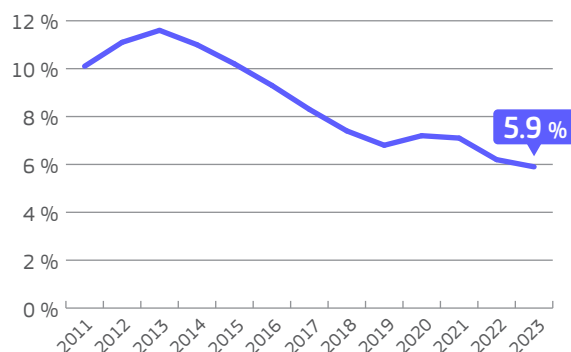
V roku 2022 sa dosiahol ohromný rast na úrovni **3,4 %**, ale hoci stále čelíme veľkej miere neistoty, očakávame, že **rast bude pokračovať**.

Expanzia

Expanziu podporil **silný trh práce**, pričom miera nezamestnanosti dosahovala rekordne nízke úrovne a zamestnanosť rástla.

Nezamestnanosť

Celková miera nezamestnanosti v EÚ, sezónne očistené údaje.

Zdroj: Eurostat.

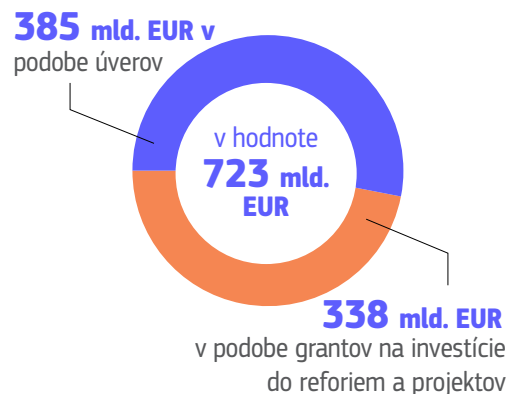
NEXTGENERATIONEU

Nástroj NextGenerationEU je viac než len reakcia na výzvy, ktoré priniesla pandémia COVID-19: **Ide o historickú príležitosť vybudovať hospodárstvo, ktoré pracuje v prospech každého občana EÚ.**

Investície

Spoločná európska investícia vo výške **806,9 miliardy EUR(*)** do zdravšej, ekologickejšej a digitálnejšej Európy.

Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti

Vyplatené sumy

Celkovo sa vyplatilo už **153,4 miliárd EUR** vrátane **56,6 miliárd EUR** formou predbežného financovania.

HDP

Vďaka investíciám financovaným len z nástroja NextGenerationEU by v roku 2024 mohol HDP EÚ vzrásť približne o **1,5 %**.

(*) Tento údaj je v bežných cenách. V cenách z roku 2018 predstavuje 750 miliárd EUR.

EURÓPSKY ROK ZRUČNOSTÍ

EÚ výrazne investuje do **celoživotného vzdelávania** s cieľom prispôsobiť zručnosti ľudí neustále sa meniacemu trhu práce.

Financovanie

Členské štáty vyčlenili okolo **65 miliárd EUR** z fondov EÚ na investovanie do programov v oblasti zručností, najmä prostredníctvom Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a Európskeho sociálneho fondu plus.

Vplyv

2 milióny ľudí využili možnosť na zvýšenie úrovne zručností a rekvalifikáciu v rámci Paktu o zručnostiach.

Odborná príprava

Aktualizácia alebo vypracovanie **15 500** programov odbornej prípravy.

JEDNOTNÝ TRH

Tri desaťročia sme vytvárali životaschopný jednotný trh – **najväčší trh na svete** – so silným sociálnym rozmerom.

HDP

Predstavuje

15 % celosvetového HDP

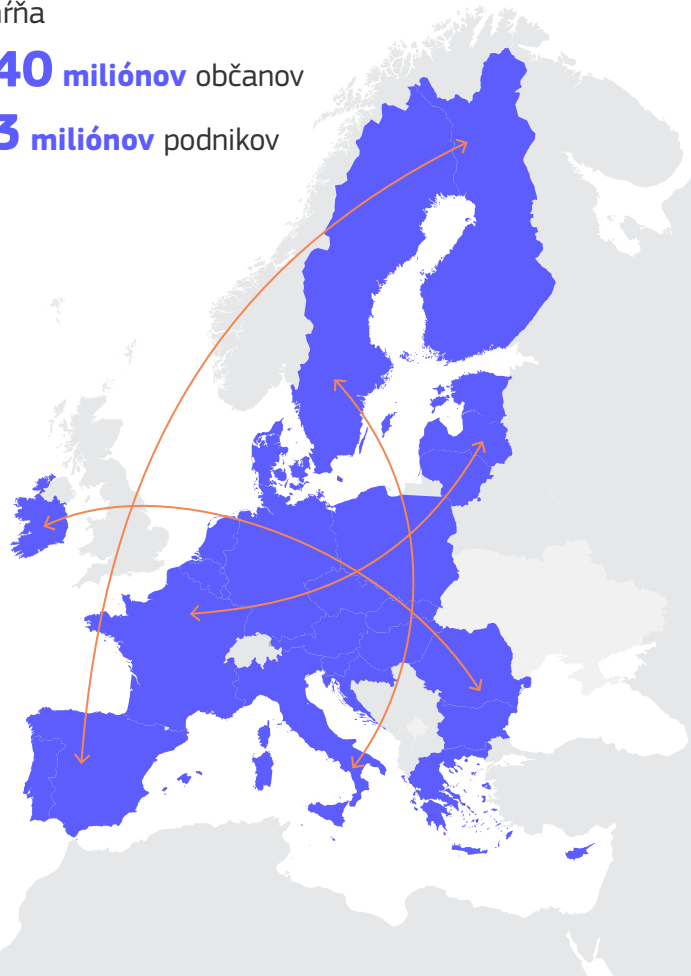
Odhaduje sa, že za tri desaťročia svojej existencie prispel k zvýšeniu HDP EÚ o ďalších **9 %**.

Veľkosť

Zahŕňa

440 miliónov občanov

23 miliónov podnikov

Stratégia Global Gateway a zvýšenie globálnych investícií

Európska únia vedie na svetovej scéne úsilie o demokraciu, ľudské práva a multilateralizmus. V týchto časoch bezprecedentných globálnych výziev, od zmeny klímy až po globálne zdravotné krízy a zvýšené geopolitické napätie, zohráva EÚ kľúčovú úlohu pri budovaní odolného, udržateľného a rozvíjajúceho sa svetového hospodárstva, ktoré slúži všetkým. Chceme mať s partnerskými krajinami rovnocenné vzťahy, aby sme vedeli nájsť riešenia skutočných výziev, ktorým dnes čelia krajiny s nízkymi a strednými príjmami.

Prostredníctvom stratégie **Global Gateway, teda plánu udržateľných investícií po celom svete vo výške 300 miliárd EUR,**

Komisia podporuje infraštruktúrne projekty špičkovej kvality, ktoré prinášajú pracovné miesta, podporujú trvalý rast a vytvárajú hodnotu na miestnej úrovni. **Tento rok pokračujeme v realizácii 90 hlavných projektov na celom svete.** Sú koncipované tak, aby zodpovedali miestnym špecifikám, no majú spoločné prvky.

- Prvým takýmto prvkom je **udržateľnosť**. Nestačí nám iba zaručiť vysoký sociálny a environmentálny štandard, svojim partnerom zároveň dokážeme pomôcť aj pri zavádzaní technológií a zručností, ktoré budú potrebovať pre najrýchlejšie rastúce odvetvia svetového hospodárstva.
- Druhým prvkom je **vzájomná prospešnosť**. Global Gateway môže byť impulzom, ktorý potrebujú krajiny s nízkymi a strednými príjmami na to, aby sa posúvali čoraz vyššie v hodnotovom reťazci priemyselného rozvoja.

Hlavné smerodajné zásady pre investície

 <p>Udržateľnosť</p>	 <p>Vzájomný prospech</p>	 <p>Partnerstvá</p>
<p>Nestačí nám iba zaručiť vysoký sociálny a environmentálny štandard, svojim partnerom zároveň dokážeme pomôcť aj pri zavádzaní technológií a zručností, ktoré budú potrebovať pre najrýchlejšie rastúce odvetvia svetového hospodárstva.</p>	<p>Global Gateway môže byť impulzom, ktorý potrebujú krajiny s nízkymi a strednými príjmami na to, aby sa posúvali čoraz vyššie v hodnotovom reťazci priemyselného rozvoja.</p>	<p>Vďaka nadväzovaniu partnerstiev s investormi zo súkromného sektora by sa investície mohli zvýšiť z miliárd na bilióny EUR.</p>

- Tretím prvkom je **partnerstvo s investormi zo súkromného sektora**.

Investície by mohli vďaka nemu vzrásť z miliárd na bilióny EUR.

Napríklad v **Namíbi** sa vďaka stratégii Global Gateway poskytujú záruky na súkromné investície do **zeleného vodíka**. V tomto prípade ide o dvojitý cieľ: vytvárať čistú energiu a zároveň poskytovať krajine nové príjmy, aby mohla napríklad vyvážať zelený vodík do Európskej únie. V Rwande spolupracujeme s výrobcom vakcín s cieľom priniesť do krajiny **technológiu mRNA**, aby mohla pre daný región vyrábať život zachraňujúce vakcíny. Pracujeme na prepojení našich satelitov z programu Copernicus s cieľom vybudovať na **Filipínach** prvý systém **pozorovania Zeme** v juhovýchodnej Ázii, pričom prostriedky do súvisiacej infraštruktúry 4G a 5G investuje jedna európska telekomunikačná spoločnosť. Vďaka spolupráci v týchto oblastiach sa podpora vnútroštátne a regionálne kapacity na riešenie vplyvu zmeny klímy a zlepši riadenie rizika katastrof.

Prvý míľnik v rámci stratégie Global Gateway mal podobu **investičného balíka Afrika – Európa**. Polovica počítačových investícií Global Gateway v objeme približne 150 miliárd EUR je určená na projekty realizované v spolupráci s africkými partnermi. Tieto projekty sú zamerané na rozvoj udržateľných investícií do zásadne dôležitej infraštruktúry, kde patria odvetvia digitálnych technológií, energetiky a dopravy, ako aj oblasť zdravotníctva, vzdelávania, zručností, zmeny klímy a životného prostredia. Medzi tieto projekty patrí:

- iniciatíva Tímu Európa zameraná na výrobu vakcín a zdravotníckych technológií v Afrike a ich sprístupnenie na tomto kontinente, a to v spolupráci s Ghanou, Rwandou, Senegalom a Južnou Afrikou, ako aj na regionálnej úrovni,

- inštalácia podmorského kábla z optických vlákien Medusa v Stredozemnom mori, ktorý prepojí severnú Afriku s krajinami EÚ a zvýši rýchlosť internetového spojenia,
- investovanie do digitálnej infraštruktúry v Keni, Mauritánii a Tunisku,
- v kontexte obnoviteľných zdrojov energie – plánovaná výstavba vodnej elektrárne Ruzizi III pre Burundi, Konžskú demokratickú republiku a Rwandu,
- vybudovanie vodných, vodíkových, solárnych a hybridných elektrární a zariadení v Benine, na Pobreží Slonoviny a Madagaskare, v Maroku, Namíbi, Nigérii a Tanzánii,
- poskytnutie grantov zo strany EÚ a jej členských štátov v hodnote prevyšujúcej 280 miliónov EUR Južnej Afrike v rámci partnerstva pre spravodlivú energetickú transformáciu s cieľom podporiť politické reformy zamerané na zelenú obnovu a uvoľnenie zelených investícií.

Projekty v **susedstve EÚ a na západnom Balkáne** sa realizujú podľa hospodárskych a investičných plánov dohodnutých s príslušnými krajinami. Patrí medzi ne napríklad:

- výstavba transbalkánskeho elektrického koridoru v Bosne a Hercegovine, Čiernej Hore a Srbsku, ktorým sa vytvorí 400-kilovoltové prepojenie elektrických prenosových sústav uvedených krajín s prenosovými sústavami Talianska, Chorvátska, Maďarska a Rumunska,
- inštalácia čiernomorského podmorského digitálneho kábla zabezpečujúceho digitálnu pripojiteľnosť, ktorý bude podporovať digitálnu transformáciu a zvyšovať digitálnu odolnosť regiónu,

- inštalácia podmorského elektrického kábla v Čiernom mori s cieľom pomôcť krajinám ako Arménsko, Azerbajdžan a Gruzínsko, aby diverzifikovali svoj energetický mix a využili obrovský potenciál energie z obnoviteľných zdrojov, a to vodnej, slnečnej i veternej.

V Ázii a **Tichomorí** realizujeme stratégiu Global Gateway formou regionálnych a bilaterálnych iniciatív, ktoré prinesú výsledky s transformačným vplyvom. Ide napríklad o:

- regionálnu iniciatívu Tímu Európa zameranú na Zeleno-modrú alianciu pre Tichomorie, ktorej súčasťou je výstavba vodnej elektrárne Qaliwana na Fidži, ako aj údržba piatich vzletovo-pristávacích dráh a výstavba dvoch prístavných hrádzí v Papue-Novej Guinei,
- projekt na rok 2023 zameraný na investovanie do slnečnej a veternej energie v záujme podpory prechodu na zelenú energiu v Bangladéši,
- partnerstvo s Vietnamom a Indonéziou v oblasti spravodlivej energetickej transformácie, ktorého cieľom je zavádzanie obnoviteľných zdrojov energie,
- spoluprácu s Kazachstanom na realizácii partnerstva v oblasti surovín, batérií a vodíka z obnoviteľných zdrojov,
- EÚ a jej členské štáty na samite EÚ – ASEAN v roku 2022 oznámili, že zmobilizujú investície vo výške 10 miliárd EUR na realizáciu týchto, ako aj ďalších projektov Global Gateway v regióne.

Predsedníčka von der Leyenová na samite EÚ – CELAC, ktorý sa uskutočnil v Bruseli v júli 2023, oznámila, že EÚ a jej členské štáty v rámci iniciatívy Global Gateway nasmerujú prostriedky v objeme viac ako 45 miliárd EUR do programu investícií pre krajiny **Latinskej Ameriky a Karibiku**, ktorý zahŕňa zoznam viac ako 130 potenciálnych investičných projektov:

- S väčšinou krajín regiónu sme uzavreli digitálnu alianciu s cieľom spolupracovať na štandardizácii našich digitálnych politík, napríklad v oblasti ochrany údajov a ich výmeny či ochrany súkromia. Do agendy aliancie patria aj plány na zriadenie regionálneho centra programu Copernicus pre vesmírne služby, ktoré budú mať zásadný význam pre letectvo, používanie bezpilotných lietajúcich prostriedkov a autonómne riadenie;
- V roku 2023 dôjde k spusteniu iniciatívy Tímu Európa zameranej na ochranu povodia Amazonky s cieľom predchádzať jeho odlesňovaniu. Súčasťou iniciatívy bude aj projekt s názvom „Five great forests of Mesoamerica“ (Päť najväčších pralesov Mezoameriky), vďaka ktorému sa do roku 2030 podarí ochrániť 10 miliónov hektárov lesov;
- EÚ podpísala (resp. čoskoro podpíše) partnerstvá s Argentínou, Brazíliou, Čile, Kolumbiou, Kostarikou, Paraguajom a Uruguajom v oblasti výroby ekologického vodíka a surovín;
- Budeme pomáhať pri tom, aby sa do roku 2030 podarilo na Jamajke zabezpečiť prístup k širokopásmovej sieti;
- Skvalitňujeme vnútroregionálnu námornú dopravu v oblasti Karibiku, a to výstavbou multimodálneho trajektu spájajúceho Guyanu a Surinam s Barbadosom, Trinidadom a Tobagom, členskými krajinami Organizácie východných karibských štátov a francúzskymi zámorskými územiami.

Prostriedky Global Gateway predstavujú polovicu celkových viazaných rozpočtových prostriedkov **partnerstva skupiny G7 pre globálnu infraštruktúru a investície**. Cieľom spolupráce štátov skupiny G7 je podieľať sa na riešení problémov súvisiacich s nedostatkom investícií do infraštruktúry. Po úspešnom samite skupiny G7

v Hirošime budeme naďalej úzko spolupracovať s nasledujúcimi predsedníctvami tejto skupiny, teda s jej talianskym predsedníctvom v roku 2024 a jej kanadským predsedníctvom v roku 2025.

Nový impulz pre obchodnú agendu EÚ

Vo februári 2021 predstavila Komisia komplexné **preskúmanie stratégie obchodnej politiky EÚ**, v ktorom sa premieta náš pevný záväzok realizovať obchodnú politiku, ktorá bude podporovať otvorenosť, udržateľnosť a asertívnosť na globálnej scéne. Je nevyhnutné, aby nám náš obchodný rámec poskytoval potrebné nástroje na ochranu pred nekalými obchodnými praktikami. Komisia odvtedy venuje vykonávaniu tejto stratégie a jej napredovaniu neúnavné úsilie a upevňuje vedúce postavenie EÚ v rámci medzinárodného obchodu.

Rady pre obchod a technológie

V duchu medzinárodnej spolupráce zriadila EÚ spolu s partnerskými demokraciami rady pre obchod a technológie, ktorých cieľom je podporovať produktívne partnerstvá a riešiť spoločné výzvy. Počas tretieho ministerského zasadnutia **Rady EÚ – USA pre obchod a technológie**, ktoré sa uskutočnilo 5. decembra 2022, a počas jej štvrtého zasadnutia v dňoch 30. a 31. mája 2023 sa EÚ a Spojené štáty dohodli na spustení transatlantickej iniciatívy pre udržateľný obchod, ako aj dialógu o stimuloch pre čistú energiu. Časť tejto rady, **pracovná skupina EÚ – USA s názvom Talent for Growth (Talent pre rast)**, sa prvýkrát stretla 17. mája 2023. V rámci svojho mandátu bude

skupina venovať pozornosť výmene najlepších postupov, podpore inovačných prístupov k rozvoju zručností a inšpiratívnym programom odbornej prípravy pre spoločnosti z EÚ a USA.

Na prvom zasadnutí **Rady pre obchod a technológie EÚ – India** 16. mája 2023 sa obe strany rozhodli zintenzívniť svoju angažovanosť a dohodli sa na spolupráci v oblasti vznikajúcich technológií a výskumu čistých a zelených technológií, ako aj na riešení obchodných otázok. Rada si stanovila cieľ posilniť bilaterálny obchod medzi EÚ a Indiou, ktorý v roku 2022 dosiahol rekordnú úroveň, pričom hodnota obchodovaného tovaru predstavovala 120 miliárd EUR.

Spojené kráľovstvo

Predsedníčka von der Leyenová a predseda vlády Spojeného kráľovstva Rishi Sunak oznámili vo februári 2023

Windsorský rámec. Ide

o komplexný súbor spoločných opatrení zameraných na definitívne riešenie praktických problémov vyplývajúcich z protokolu o Írsku/Severnom Írsku, ktorý občanom a podnikom v Severnom Írsku poskytne **dlhodobú istotu**

a predvídateľnosť.

Vďaka spomínanému rámcu mohli EÚ a Spojené kráľovstvo otvoriť novú kapitolu pozitívnejších a stabilnejších vzájomných vzťahov. Najvyššou prioritou bilaterálnych vzťahov medzi EÚ a Spojeným kráľovstvom je teraz úplné, včasné a dôsledné vykonávanie Windsorského rámca, a teda všeobecnejšie aj dohody o vystúpení a dohody o obchode a spolupráci. Ak sa bude potenciál týchto dohôd využívať naplno, môže to znamenať výhody na oboch stranách Lamanšského prielivu. Dohoda o obchode a spolupráci sa vzťahuje na viacero oblastí, ako

je obchod s tovarom a so službami, energetika či bezpečnosť, ako aj účasť Spojeného kráľovstva na určitých programoch EÚ. EÚ a Spojené kráľovstvo podpísali 27. júna 2023 aj memorandum o porozumení týkajúce sa regulačnej spolupráce v oblasti finančných služieb.

Čína

Pred svojou návštevou Pekingu predsedníčka von der Leyenová predniesla 30. marca 2023 zásadný prejav venovaný vzťahom medzi EÚ a Čínou. Keďže Čína je čoraz menej ochotná intenzívne spolupracovať s EÚ a čoraz asertívnejšie a častejšie spochybňuje medzinárodný poriadok založený na pravidlách, za posledné tri roky sa naše vzájomné bilaterálne vzťahy skomplikovali a ochladli. Náš vzťah s Čínou je však príliš dôležitý na to, aby sme ho ohrozovali tým, že jasne nestanovíme podmienky zdravej angažovanosti. Predsedníčka vo svojom prejave zdôraznila **potrebu odstrániť riziká zo vzájomných vzťahov medzi EÚ a Čínou a opätovne v nich nastoliť rovnováhu**. Preto treba pokračovať v rozvíjaní bilaterálnych hospodárskych vzťahov a spolupracovať pri zvládaní globálnych výziev, no zároveň je nutné zaoberať sa narušeniami vyplývajúcimi zo štátom riadeného hospodárskeho modelu Číny vrátane jej systému subvencovania. Okrem toho musíme znižovať kritické závislosti EÚ a prekonávať osobitné riziká súvisiace s čínskou stratégiou civilno-vojenskej fúzie a využívaním donucovacích praktík v tejto krajine.

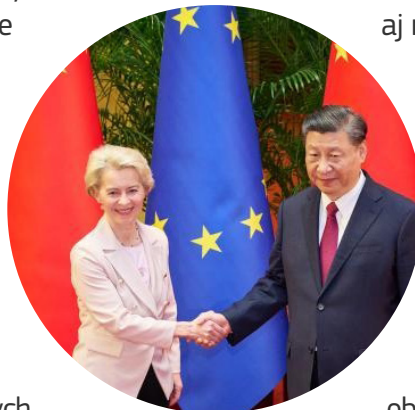
Predsedníčka von der Leyenová navštívila 6. apríla 2023 Čínu. Predsedníčka zdôraznila potrebu usilovať sa o dosiahnutie mieru v súlade s desaťbodovým mierovým plánom pre Ukrajinu.

V súvislosti s Taiwanom opätovne pripomenula potrebu stability a deeskalácie napätia, ako aj skutočnosť, že *status quo* nemožno zmeniť jednostranne či násilím. Nastolila aj otázky ľudských práv, pričom osobitnú pozornosť venovala situácii v oblasti Sin-ťiang, ako aj globálnym otázkam, ako sú dlhové úľavy, reforma Svetovej obchodnej organizácie či pripravenosť na pandémie. V priebehu nasledujúceho mesiaca počas samitu G7 v japonskej Hirošime získala stratégia odstraňovania rizík predsedníčky von der Leyenovej podporu tejto skupiny a stala sa základom jeho komunikácie.

Otvorenosť

Napriek otrasom v dodávateľských reťazcoch, ktoré vyvolala pandémia a neskôr ruská útočná vojna proti Ukrajine, sme aj naďalej zostali najväčším obchodným blokom na svete, ktorý predstavuje viac ako 16 % svetového obchodu, a dosiahli sme pokrok pri podporovaní otvorenosti obchodu v podobe hmatateľných úspechov. Konkrétne treba spomenúť rokovania o dohodách o voľnom obchode, ktoré sa podarilo úspešne uzavrieť s **Čile a Novým Zélandom**, pričom rokovania s **Austráliou, Mercosurom, Mexikom, Indiou** a s **Indonéziou** pokračujú.

Európska komisia okrem toho ukončila rokovania s **Angolou** o dohode o uľahčení udržateľných investícií (SIFA) – vôbec prvej dohode EÚ tohto druhu. EÚ sa snaží o takéto dohody s cieľom podporiť udržateľné investície v rámci spolupráce s africkými partnermi. Súčasná dohoda uľahčí prilákanie a rozšírenie investícií a zároveň začlení záväzky v oblasti životného prostredia a pracovných práv do vzťahu medzi EÚ a Angolou.

Udržateľnosť

Keďže sa snažíme klásť čoraz väčší dôraz na udržateľnosť v našich obchodných vzťahoch, Komisia zaviedla 22. júna 2022 priekopnícky prístup, podľa ktorého musia byť vo všetkých obchodných dohodách EÚ zahrnuté **komplexné kapitoly o obchode a udržateľnom rozvoji**. V týchto kapitolách je obsiahnuté široké spektrum spoločne dohodnutých záväzkov vrátane dodržiavania kľúčových medzinárodných dohôd, ako je Parížska dohoda či dohovory Medzinárodnej organizácie práce o právach pracovníkov.

Dňa 24. apríla 2023 založili EÚ a Nórsko **zelenú alianciu**, ktorou vyvrcholilo bilaterálne úsilie v kontexte Európskej zelenej dohody. Toto prelomové partnerstvo slúži ako pevná platforma, ktorej cieľom je zintenzívniť spoločné úsilie o ochranu klímy a životného prostredia, ako aj spoluprácu v oblasti čistej energie a transformácie priemyslu. Obe strany opätovne potvrdili pevné odhodlanie splniť príslušné ciele na rok 2030, ktoré spočívajú v znížení emisií skleníkových plynov v porovnaní s ich úrovňami z roku 1990 aspoň o 55 % a v dosiahnutí klimatickej neutrality najneskôr do roku 2050.

Asertivita

V snahe posilniť asertivitu EÚ na svetovej scéne sa spoluzákonodarcovia v júni dohodli na zriadení **nástroja proti nátlaku**. Tento nový nástroj dáva EÚ možnosť reagovať na hospodársky nátlak, a teda lepšie brániť svoje záujmy a záujmy svojich členských štátov na globálnej scéne. Nástroj je koncipovaný v prvom rade tak, aby odrádzal od akéhokoľvek potenciálneho hospodárskeho nátlaku. Ak

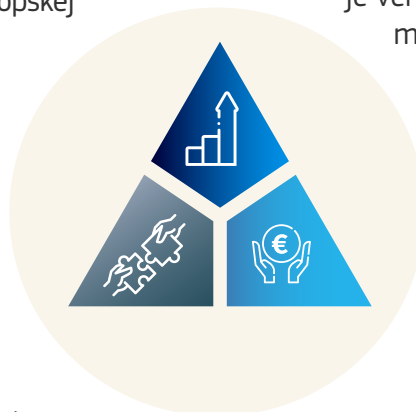
k nemu napriek tomu dôjde, nástroj poskytuje štruktúru na to, aby tretia krajina zastavila nátlakové opatrenia, a to prostredníctvom dialógu a nadviazania kontaktu. Ak však kontakt zlyhá, EÚ má k dispozícii aj široké spektrum možných protiopatrení proti takejto krajine. Môže napríklad uložiť clá, obmedziť obchod so službami alebo obmedziť prístup k priamym zahraničným investíciám či verejnému obstarávaniu.

Hospodárska bezpečnosť

Komisia spolu s vysokým predstaviteľom predložili 20. júna novú **európsku stratégiu hospodárskej bezpečnosti**. Stratégia

je venovaná otázkam, ako minimalizovať riziká vyplývajúce z určitých hospodárskych tokov v kontexte zvýšeného geopolitického napätia a zrýchlených technologických zmien a zároveň zachovať maximálnu úroveň hospodárskej otvorenosti a dynamiky.

V stratégii sa stanovuje rámec, ktorý sa má vykonávať spolu s členskými štátmi EÚ s cieľom chrániť hospodársku bezpečnosť EÚ tak, že sa bude najmä v kľúčových podporných technológiách a odvetviach podporovať posilňovanie hospodárskej základne EÚ, že sa budú podniky, občania a vlády EÚ chrániť pred rizikami ohrozujúcimi hospodársku bezpečnosť (v podobe nátlaku a využívania obchodných vzťahov ako zbrane) a že sa budú nadväzovať partnerstvá s čo najširším okruhom krajín v záujme riešenia spoločných obáv a záujmov.

Silnejšia Európa vo svete

V týchto časoch bezprecedentných globálnych výziev, od zmeny klímy až po globálne zdravotné krízy a zvýšené geopolitické napätie, zohráva EÚ kľúčovú úlohu pri budovaní odolného, udržateľného a rozvíjajúceho sa svetového hospodárstva, ktoré slúži všetkým. Toto je prehľad našich výsledkov za minulý rok:

AMERICKÝ KONTINENT

Spojené štáty americké

- Dve ministerské zasadnutia Rady EÚ – USA pre obchod a technológie
- Transatlantická iniciatíva pre udržateľný obchod a dialóg o stimuloch pre čistú energiu
- Pracovná skupina zaoberajúca sa otázkami zdravia tvorená zástupcami EÚ a USA
- Rámec pre ochranu osobných údajov medzi EÚ a USA

LATINSKÁ AMERIKA

- Digitálna aliancia EÚ – LAK
- Nový program pre vzťahy medzi EÚ a LAK
- Investície Tímu Európa v Latinskej Amerike a Karibiku prostredníctvom stratégie Global Gateway vo výške 45 miliárd EUR
- Tretí samit EÚ – CELAC
- Iniciatíva Tímu Európa zameraná na ochranu povodia Amazonky s cieľom predchádzať jeho odlesňovaniu
- Projekt *Five great forests of Mesoamerica* (Päť najväčších pralesov Mezoameriky) na ochranu 10 miliónov hektárov lesa do roku 2030

Brazília

- 2 miliardy EUR na podporu výroby ekologického vodíka v Brazílii a na presadzovanie energetickej efektívnosti
- Iniciatíva Tímu Európa *Brazil Tropical Forests* (Brazílske tropické lesy)

Čile

- Ukončenie rokovaní o rozšírenej rámcovej dohode
- Iniciatíva Tímu Európa zameraná na vývoj ekologického vodíka
- Memorandum o porozumení o udržateľných hodnotových reťazcoch surovín

Argentína

- Memorandum o porozumení o udržateľných hodnotových reťazcoch surovín
- Memorandum o porozumení o spolupráci v oblasti energetiky

Venezuela

- Medzinárodná konferencia v znamení solidarity s venezuelskými utečencami a migrantmi a ich hostiteľskými krajinami a komunitami

AFRIKA

Granty a investície v objeme 150 miliárd EUR podporované z rozpočtu EÚ ako súčasť investičného balíka Global Gateway Afrika – Európa

- Iniciatíva Tímu Európa v oblasti adaptácie na zmenu klímy a odolnosti voči nej vo výške 1 miliardy EUR

SEVERNÁ AFRIKA

- Dve iniciatívy Tímu Európa zamerané na atlantickú migračnú trasu a trasy cez západné a centrálnu Stredozemie
- Podmorský kábel z optických vlákien Medusa v Stredozemnom mori

Tunisko

- Komplexný balík partnerstva

Maroko

- Nové programy spolupráce v oblasti zelenej transformácie, migrácie a reforiem

Egypt

- Strategické partnerstvo pre obnoviteľný vodík

SUBSAHARSKÁ AFRIKA

- 100 miliónov EUR na regionálnu iniciatívu zameranú na učiteľov

Sudán

- 126,4 milióna EUR na financovanie humanitárnej pomoci v roku 2023; takmer 700 miliónov EUR od roku 2013

EURÓPA**Spojené kráľovstvo**

- Dohoda o Windsorskom rámci
- Memorandum o porozumení týkajúce sa regulačnej spolupráce v oblasti finančných služieb

Nórsko

- Zelená aliancia EÚ – Nórsko

Ukrajina

- Celková podpora pre Ukrajinu a jej obyvateľov vo výške 76 miliárd EUR
- Historicky prvé zasadnutie kolégia komisárov s ukrajinskou vládou v Kyjeve
- Samit EÚ – Ukrajina

Moldavsko

- Nový balík podpory vo výške 300 miliónov EUR

Turecko a Sýria

- Medzinárodná konferencia darcov v znamení solidarity s obeťami zemetrasenia v Sýrii a Turecku
- Siedma bruselská konferencia o budúcnosti Sýrie a okolitého regiónu

ZÁPADNÁ A STREDNÁ**AFRIKA**

181,5 milióna EUR na humanitárnu pomoc

Senegal

- Partnerstvo v oblasti spravodlivej energetickej transformácie

JUŽNÁ AFRIKA**Južná Afrika**

- Investície v rámci stratégie Global Gateway vo výške 280 miliónov EUR ako súčasť medzinárodného partnerstva pre spravodlivú energetickú transformáciu

Angola

- Ukončené rokovania o dohode o uľahčení udržateľných investícií

ZÁPADNÝ BALKÁN

- Balík na podporu energetiky vo výške 1 miliardy EUR
- Dodatočný investičný balík vo výške 2,1 miliardy EUR podľa hospodárskeho a investičného plánu
- Nový plán rastu pre región
- Samit EÚ – západný Balkán v Tirane v Albánsku

KAUKAZSKÝ REGIÓN

Čiernomorský podmorský digitálny kábel zabezpečujúci digitálnu pripojiteľnosť

Kazachstan

- Strategické partnerstvo v oblasti surovín, batérií a vodíka z obnoviteľných zdrojov

ÁZIA

10 miliárd EUR ako súčasť stratégie Global Gateway pre juhovýchodnú Áziu

Japonsko

- 29. samit EÚ – Japonsko
- Strategická spolupráca v oblasti digitálnych technológií, dodávateľských reťazcov kritických surovín a rozvoja medzinárodného trhu s vodíkom
- Prvá Rada pre digitálne partnerstvo medzi Japonskom a EÚ

Južná Kórea

- Samit EÚ – Južná Kórea
- Začaté zelené a digitálne partnerstvá medzi EÚ a Južnou Kóreou

Čína

- Predsedníčka von der Leyenová vo svojom historickom prejave pred návštevou Číny načrtla politiku spočívajúcu v znižovaní rizika, a nie v oddeľovaní od Číny.

Vietnam

- Partnerstvo v oblasti spravodlivej energetickej transformácie, ktorého cieľom je zavádzanie obnoviteľných zdrojov energie

India

- Prvé zasadnutie Rady EÚ – India pre obchod a technológie

Singapur

- Digitálne partnerstvo

Indonézia

- Partnerstvo v oblasti spravodlivej energetickej transformácie

OCEÁNIA**OBLASŤ TICHOMORIA**

Zeleno-modrá aliancia pre Tichomorie

Nový Zéland

- Podpis dohody o voľnom obchode

Austrália

- Nadobudnutie platnosti rámcovej dohody

CELOSVETOVO

- Globálny rámec pre biodiverzitu z Kchun-mingu a Montrealu
- Nový program EÚ v oblasti medzinárodnej správy oceánov
- Samit G7 v Hirošime (Japonsko)
- Samity G20 na Bali, v Indonézii a Indii Partnerstvá v oblasti lesa a klímy s Kongom, Guyanou, Mongolskom, Zambiou, Ugandou

3 Budovanie spoločenskej odolnosti Európy

Európska demokracia je síce silná a zdravá, no musíme neustále pracovať na tom, aby sme ju chránili. Komisia zostala aj v rokoch 2022 a 2023 verná svojej úlohe strážkyne zmlúv, pričom riešila rôzne otázky, počnúc dodržiavaním zásad právneho štátu až po ochranu nezávislosti súdnych systémov, boj proti korupcii či podporu občianskej angažovanosti. V **obrane demokracie** budeme pokračovať aj počas príprav volieb do Európskeho parlamentu, ktoré sa uskutočnia v roku 2024. Ďalšou kľúčovou zásadou EÚ zostáva aj naďalej rovnosť, o čom svedčí aj schválenie významných legislatívnych iniciatív, ako je napríklad smernica na posilnenie zásady **rovnej odmeny za rovnakú prácu**. Od krízy spôsobenej pandémiou COVID-19 sa prioritou Únie stalo takisto zaručiť bezpečnosť, ako aj ochranu občanov žijúcich v Európskej únii a ich zdravia pred cezhraničnými ohrozeniami. V snahe posilniť našu zdravotnú úniu bol predstavený aj **všestranný prístup k duševnému zdraviu**. V súvislosti s migráciou a azylom Komisia zaviedla kľúčové reformy a podporuje dosiahnutie rýchlej dohody medzi Európskym parlamentom a Radou. Okrem toho Komisia v uplynulom roku naďalej podporovala humanitárne úsilie v rámci EÚ aj mimo nej.

Dodržiavanie zásad právneho štátu a boj proti korupcii

Európska únia má jedinečnú históriu, ale aj jedinečnú víziu budúcnosti. Ide o kontinentálnu demokraciu tvorenú rôznymi národmi zjednotenými v záujme slobody, demokracie, rovnosti a právneho štátu. EÚ povstala z trosiek druhej svetovej vojny s prísľubom, že znemožní akýkoľvek vojenský konflikt medzi svojimi členskými štátmi. Odvtedy sme my, Európania, rástli zjednotení v našej rozmanitosti. Naša jednota nám dáva silu brániť a presadzovať demokratické hodnoty a zásady doma aj za hranicami. Vojna Ruska proti Ukrajine nám pripomenula potrebu brániť našu ťažko vybojovanú demokraciu a slobody, ktoré zaručuje. **Každá generácia Európanov** musí v duchu, v ktorom sa niesol rok 1989 a v ktorom sa nesie súčasný boj Ukrajincov za slobodu, **pomáhať budovať odolnosť európskej demokracie** a obnovovať sľub rozvoja európskeho mierového projektu.

Právny štát a dodržiavanie práva EÚ tvoria základ našej Európskej únie, ktorá presadzuje slobodu, spravodlivosť a rovnosť. Komisia naďalej neochvejne presadzuje a chráni právo EÚ. V roku 2022 sme prijali zásadné opatrenia v 1 410 prípadoch konaní

vo veci porušenia povinnosti zabezpečujúce presadzovanie práva EÚ. Od našej výročnej správy o právnom štáte, ktorá je stredobodom **cyklu právneho štátu EÚ** zavedeného v roku 2020, sa odvíja plodný dialóg a výmena najlepších postupov medzi členskými štátmi, ako aj diskusia v Európskom parlamente a národných parlamentoch. Dokazuje to aj úsilie vynaložené členskými štátmi v záujme realizácie odporúčaní, ktoré boli po prvýkrát vydané v správe za rok 2022. Ako vyplýva zo správy za rok 2023, členské štáty uplatnili 65 % odporúčaní z roku 2022, čo svedčí o pozitívnom trende, hoci treba priznať, že dokončenie niektorých reforiem si vyžaduje dlhší čas.

Cieľom **všeobecného režimu podmienenosti**, ktorý bol zavedený v roku 2021, je chrániť rozpočet Únie pred porušovaním zásady právneho štátu v členských štátoch. Tento nástroj prispieva k podporovaniu a ochrane právneho štátu, keďže umožňuje prijatie rozpočtových opatrení voči členským štátom, keď porušovanie zásad právneho štátu narušuje správne finančné riadenie rozpočtu Únie alebo ochranu finančných záujmov Únie, alebo ak existuje závažné riziko takehoto narušenia.

V roku 2022 Rada na návrh Komisie prijala opatrenia voči jednému členskému štátu. Opatrenia prijaté v rámci všeobecného režimu podmienenosti možno zrušiť, ak dotknutý členský štát preukáže, že napravil situáciu, ktorá viedla k ich prijatiu.

Popri rešpektovaní nezávislosti súdnictva, slobodných a pluralitných médiách, transparentnej a vysokokvalitnej verejnej správe a slobodnej a aktívnej občianskej spoločnosti tvoria základnú súčasť priaznivého prostredia potrebného pre právny štát aj účinné protikorupčné politiky. V máji 2023 Komisia prijala rozhodné opatrenia a predložila dva ciele protikorupčné návrhy na boj proti korupcii v EÚ. Týmto návrhmi sa harmonizujú pravidlá EÚ týkajúce sa vymedzenia trestných činov korupcie a trestov za ne s cieľom zabezpečiť prísne normy potlačania kompletnej škály korupčných trestných činov a zlepšiť ich presadzovanie. Ďalším cieľom návrhov je zaviesť v členských štátoch štruktúry slúžiace v prvom rade na predchádzanie korupcii samotnej. Komisia spolu s vysokým predstaviteľom navrhla aj osobitný sankčný režim v záujme celosvetového boja proti závažným korupčným činom.

V júni 2023 Komisia navrhla vytvoriť prvý medziinštitucionálny **etický orgán**, ktorý bude zodpovedný za vypracovanie spoločných noriem vzťahujúcich sa na členov inštitúcií a orgánov EÚ. Zriadením etického orgánu sa po prvýkrát zavedú spoločné normy etického správania pre členov inštitúcií a formálny mechanizmus koordinácie a výmeny názorov na etické požiadavky medzi inštitúciami. Vďaka týmto zmenám sa budú na členov inštitúcií a orgánov EÚ vzťahovať spoločné, jasné, transparentné a zrozumiteľné normy.

Podpora nových foriem democratickej angažovanosti

Komisia v roku 2023 splnila svoj záväzok nadviazať na výsledky **Konferencie o budúcnosti Európy**, ktorá bola bezprecedentnou, vôbec najväčšou iniciatívou svojho druhu v kontexte participatívnej demokracie. Komisia naďalej realizovala odporúčania vyplývajúce z konferencie, pričom na tieto návrhy nadviazalo priamo či nepriamo 35 zo 43 nových iniciatív obsiahnutých v pracovnom programe Komisie na rok 2023.

V snahe systematicky začleniť účasť občanov do nášho súboru nástrojov tvorby politik Komisia vytvorila novú **generáciu panelových diskusií občanov**, pričom na každej panelovej diskusii sa zúčastňuje približne 150 náhodne vybraných občanov, ktorí majú predložiť odporúčania pred určitými kľúčovými návrhmi Komisie. V roku 2023 prebehli tri panelové diskusie, ktoré boli venované plytvaniu potravinami, virtuálnej realite a vzdelávacej mobilite, čo poukazuje na **dôležitosť zapojenia občanov do nášho demokratického procesu**. Osobitný dôraz sa kládol na mladšiu generáciu. Tretinu účastníkov panelovej diskusie tvorila mládež vo veku od 16 do 25 rokov, čo je dôkazom uznania ich kľúčovej úlohy pri formovaní budúcnosti.

Komisia naďalej zvyšuje transparentnosť a zlepšuje kvalitu tvorby politik EÚ aj prostredníctvom vylepšenia platformy Vyjadrite svoj názor, ktorá sa tak stane online centrom celoeurópskych diskusií o vybraných európskych otázkach.

Dňa 18. apríla 2023 bola zaregistrovaná v poradí **stá európska iniciatíva občanov** s názvom „Prepojenie všetkých európskych hlavných miest a ľudí prostredníctvom vysokorýchlostnej železničnej siete“, čím sme dosiahli dôležitý míľnik. Iniciatíva je súčasťou významného nástroja participatívnej demokracie, vďaka ktorému sa od jeho vzniku v roku 2012 podarilo pod rôzne iniciatívy získať viac ako 17 miliónov podpisov.

Vyvíjame nástroje na podporu členských štátov, ktoré chcú prehĺbiť svoju spoluprácu s občanmi na riešení európskych otázok. Sľubné výsledky prináša pilotný projekt **„Budovanie Európy s miestnymi zastupiteľmi“**, ktorý by mohol v budúcnosti slúžiť ako jeden z nástrojov na budovanie väčšej democratickej odolnosti od samotných základov.

Komisia uznáva deti a mladých ľudí ako plnohodnotných aktívnych občanov, ktorí iniciujú zmeny v našej európskej demokracii. Preto sme sa rozhodli zriadiť stálu online aj offline **platformu EÚ pre zapojenie detí** s cieľom umožniť deťom v celej EÚ, aby sa systematicky a zmysluplne zúčastňovali na rozhodovacom procese EÚ. Túto platformu budujeme spolu s deťmi, organizáciami občianskej spoločnosti a Európskym parlamentom.

Budovanie Únie rovnosti

V EÚ sme naďalej odhodlaní budovať dokonalejšiu spoločnosť, v ktorej majú všetci rovnaké príležitosti prosperovať. Únia závisí od nás všetkých. Každý musí mať možnosť slobodne vyjadrovať svoju osobitosť, vysloviť svoj názor, hlásiť sa k vierovyznaniu a milovať osobu svojej voľby. Ochrana týchto **základných slobôd** v práve EÚ je svedectvom o našom trvalom záväzku. Sme si však vedomí toho, že naša práca sa nekončí a že v záujme zabezpečenia rovnakej slobody a bezpečnosti pre všetkých jednotlivcov v EÚ treba ešte prekonať mnohé prekážky.

.....

Futbalová hviezda **Haley Bugeja** je vernou zástankyňou rovnosti v športe a nielen na Malte aktívne propaguje dievčenský futbal. Táto 19-ročná hráčka, ktorá nedávno nastúpila do klubu Inter Milano po sezóne odohranej v najvyššej ženskej futbalovej lige v USA (NWSL), pokračuje v propagovaní rovnosti a aktívne nabáda dievčatá, aby sa venovali športu a vynikali v ňom.

.....

V **stratégii pre rodovú rovnosť** na roky 2020 – 2025 sa zdôrazňuje význam podpory prosperujúcej a rodovo rovnocennej spoločnosti a hospodárstva. V novembri 2022 sme boli svedkami historického momentu, keď sme desať rokov po predložení návrhu Komisie o zastúpení žien vo vrcholových orgánoch prijali prelomové pravidlá zamerané na posilnenie **rodovej rovnováhy vo vrcholových orgánoch spoločností**. V nich sa stanovuje cieľ, aby bolo do roku 2026 aspoň 40 % pozícií nevykonných riadiacich pracovníkov v kótovaných spoločnostiach obsadených menej zastúpeným pohlavím.

V decembri 2022 Komisia navrhla, aby sa na úrovni EÚ harmonizovali pravidlá týkajúce sa uznávania rodičovstva s cieľom posilniť **práva rodín v cezhraničných situáciách**. Týmto návrhom sa zabezpečuje, aby sa rodičovstvo určené v jednom členskom štáte uznávalo vo všetkých ostatných členských štátoch bez potreby akýchkoľvek osobitných postupov.

V máji 2023 sme urobili ďalší významný krok vpred. Prijali sme nové pravidlá posilňujúce uplatňovanie zásady **rovnakej odmeny za rovnakú prácu** pre mužov a ženy, aby rodový rozdiel v odmeňovaní skončil na smetisku dejín.

Európska únia 1. júna 2023 konečne pristúpila k **Istanbulskému dohovoru o predchádzaní násiliu na ženách a domácejmu násiliu** a o **boji proti nemu**. Urobila tak po siedmich rokoch od návrhu Komisie na pristúpenie k tomuto dohovoru. Okrem toho rokujeme aj o návrhu na smernicu o boji proti násiliu na ženách a domácejmu násiliu, ktorý bol predložený v marci 2022 a jeho cieľom je stanoviť minimálne normy v práve EÚ zamerané na kriminalizovanie určitých foriem rodovo motivovaného násillia, zlepšiť prístup obetí k spravodlivosti, ochrane a podpore, zabezpečiť koordináciu medzi príslušnými útvarmi a predchádzať týmto druhom trestných činov.

EÚ je zároveň odhodlaná viesť úsilie o ochranu práv lesbičiek, gejov, bisexuálnych, transrodových, intersexuálnych a queer (LGBTIQ) osôb. V prvej **stratégii Komisie pre rovnosť LGBTIQ osôb** na roky 2020 – 2025 sa načrtli opatrenia, vďaka ktorým by rovnosť týchto osôb prenikla do všetkých oblastí politiky a posilnil by sa ich hlas. Cieľom tejto stratégie je zjednotiť členské štáty v spoločnom poslaní, ktorým je zabezpečiť do roku 2025 účinnejšie potlačenie diskriminácie LGBTIQ osôb.

Komisia v decembri 2022 predložila aj návrh na **posilnenie postavenia orgánov pre otázky rovnosti** v boji proti diskriminácii, v ktorom sa stanovujú minimálne normy, pokiaľ ide o ich mandát, nezávislosť, zdroje, úlohy a právomoci.

Akčný plán EÚ proti rasizmu na roky 2020 – 2025 začleňuje boj proti rasizmu do všetkých politík EÚ. Vo februári sme vymenovali nového koordinátora na boj proti nenávisti voči moslimom. Vyzvali sme členské štáty, aby do konca roka 2022 prijali **národné akčné plány boja proti rasizmu**. V januári 2023 sme vyhodnotili aj vnútroštátne strategické rámce pre rovnosť, začleňovanie a účasť Rómov a budeme naďalej naliehať na členské štáty, aby vyvíjali viac úsilia na skoncovanie so všetkými formami rasovej diskriminácie v našej rozmanitej únii.

Pri predstavení **stratégie EÚ v oblasti boja proti antisemitizmu** sme členským štátom adresovali naliehavú výzvu, aby v tejto oblasti vypracovali národné stratégie.

Tak ako všetci ostatní, aj osoby so zdravotným postihnutím majú právo plnohodnotne sa podieľať na všetkých aspektoch života. V súčasnosti je v EÚ

zamestnaná len polovica zo 42,8 milióna osôb so zdravotným postihnutím v produktívnom veku. Naš **balík opatrení v oblasti zamestnanosti osôb so**

zdravotným postihnutím, ktorý bol

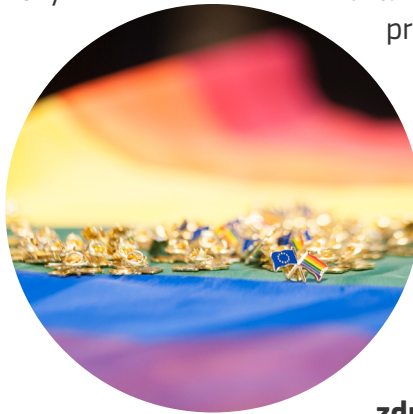
predložený v septembri 2022, slúži na podporu členských štátov pri presadzovaní sociálneho začleňovania osôb so zdravotným postihnutím, v boji proti chudobe týchto osôb a pri zvyšovaní ich zručností a kompetencií. Zaviedli sme

preukaz EÚ pre osoby so zdravotným postihnutím,

ktorým sa má zabezpečiť cezhraničné uznávanie štatútu osoby so zdravotným postihnutím. Cieľom je uľahčiť krátkodobé pobyty takýchto osôb v iných členských štátoch tak, že sa im v celej EÚ poskytne rovnaký prístup k osobitným podmienkam alebo preferenčnému zaobchádzaniu pri službách, ako majú štátni príslušníci daného členského štátu.

Zvyšovanie našej odolnosti a ochrana občanov EÚ

EÚ je v rámci **európskej bezpečnostnej únie** odhodlaná chrániť všetkých svojich občanov a podniky, a to online aj offline. Od predstavenia Stratégie EÚ pre bezpečnostnú úniu v júli 2020 sa nám podarilo dosiahnuť významný pokrok a spevniť štyri piliere tejto stratégie, ktorými sú: riešenie zraniteľných miest, posilnenie kybernetickej bezpečnosti, upevňovanie spolupráce v oblasti presadzovania práva a podpora odolnosti voči hybridným hrozbám. Okrem toho sú v súčasnosti už zavedené moderné pravidlá zabezpečujúce fyzické a digitálne aspekty odvetví kritickej infraštruktúry

vrátane energetiky, dopravy, zdravotníctva, vesmíru, telekomunikácií a digitálnych technológií.

Smernica o odolnosti kritických subjektov nadobudla účinnosť v januári 2023 a poskytuje pevný rámec na budovanie našej kolektívnej odolnosti. Tento základný právny predpis sa ďalej posilňuje prostredníctvom zrýchleného úsilia vyvíjaného na všetkých úrovniach s cieľom posilniť odolnosť kritickej infraštruktúry EÚ.

Rastúci rozsah, frekvencia a vplyv kybernetických incidentov predstavujú vážnu hrozbu pre fungovanie sietí a informačných systémov a pre európsky jednotný trh. Túto hrozbu ešte viac zintenzívnila ruská vojenská agresia proti Ukrajine, spolu s veľkým počtom kriminálnych a haktivistických aktérov napojených na štát, ktorí sa podieľajú na aktuálnom geopolitickom napätí. Navrhovaný **akt o kybernetickej solidarite**, ktorý Komisia predložila v apríli 2023 a ktorý je založený na už existujúcom silnom strategickom, politickom a legislatívnom rámci, bude ďalej prispievať k zlepšovaniu odhaľovania kybernetických hrozieb, odolnosti a pripravenosti na všetkých úrovniach ekosystému kybernetickej bezpečnosti EÚ.

Jeho cieľom je posilniť v rámci EÚ spoluprácu v oblasti boja proti kybernetickým hrozbám, a to zlepšením odhaľovania hrozieb a zvyšovaním informovanosti o nich; zlepšiť pripravenosť kritických subjektov a posilniť vo všetkých členských štátoch kapacity v oblasti koordinovaného krízového riadenia a reakcie.

Okrem toho v snahe zabezpečiť, aby spotrebiteľia a podniky mohli využívať bezpečné digitálne produkty vo svojom súkromnom a pracovnom živote, Komisia v septembri 2022 navrhla **akt o kybernetickej odolnosti**, prvý celoeurópsky právny predpis svojho druhu s cieľom zaviesť povinné a horizontálne požiadavky kybernetickej bezpečnosti pre produkty s digitálnymi prvkami počas celého ich životného cyklu. EÚ zaviedla nové právne predpisy zamerané

na **odstraňovanie teroristického obsahu z internetu** a zintenzívnenie spolupráce medzi vnútroštátnymi orgánmi presadzovania práva, ktorými bojuje proti nezákonnému obchodu so strelnými zbraňami a nebezpečnými látkami a posilňuje európsku krízovú reakciu na hrozbu terorizmu.

Odhodlanie Komisie chrániť občanov EÚ pred hrozbami sa týka aj námorného a kozmického priestoru. V marci 2023 Komisia predstavila aktualizovanú **stratégiu EÚ v oblasti námornej bezpečnosti**, ktorej cieľom je ochrana námorných oblastí pred novými hrozbami a zabezpečenie mierového využívania morí. V stratégii sa navrhujú opatrenia na zlepšenie námornej bezpečnosti vrátane námorných cvičení na úrovni EÚ, skvalitnených operácií pobrežnej stráže a posilnených bezpečnostných inšpekcií v prístavoch EÚ s cieľom prehĺbiť spoluprácu s partnermi, ako je NATO, a tak presadzovať námorný poriadok založený na pravidlách.

V oblasti kozmického priestoru, ktorý je čoraz dôležitejší pre spotrebiteľské, vedecké či vojenské účely, Komisia predložila **európsku stratégiu v oblasti kozmického priestoru pre bezpečnosť a obranu**. EÚ v tejto stratégii uznáva kozmický priestor ako strategickú oblasť, ktorá je predmetom sporov, a jej cieľom je chrániť svoje vesmírne prostriedky, ako sú satelity; zabraňovať nepriateľským činnostiam vo vesmíre, ako je špionáž, a posilňovať svoju strategickú autonómiu.

Európsky parlament a Rada dosiahli v novembri 2022 dohodu o nariadení, ktorým sa zriaďuje Program Únie pre bezpečnú konektivitu na obdobie 2023 – 2027, a to vrátane cieľa EÚ **zaviesť** únijnú **satelitnú konšteláciu s názvom IRIS²** (infraštruktúra pre odolnosť, prepojenosť a bezpečnosť cez satelit). IRIS² bude predstavovať nový vesmírny pilier digitálnej, odolnej a bezpečnej EÚ slúžiaci na podporu európskej konkurencieschopnosti a spoločenského pokroku.

V januári 2023 **predsedníčka von der Leyenová slávnostne uviedla do prevádzky kozmodróm Esrange v severnom Švédsku.** Nejde len o prvý pevninský kozmodróm na území EÚ, toto zariadenie totiž zároveň dokáže do vesmíru vypustiť konštelácie malých satelitov, ktoré posilnia kapacity EÚ v oblasti pozorovania Zeme kľúčové pre boj proti klimatickým katastrofám či vojenským hrozbám v reálnom čase.

Zvyšovanie odolnosti voči prírodným katastrofám a katastrofám spôsobeným ľudskou činnosťou

S cieľom zlepšiť prevenciu a pripravenosť v celej Európe Komisia vo februári 2023 prijala odporúčanie a oznámenie o stanovení spoločných cieľov na **posilnenie odolnosti Európy voči katastrofám v oblasti civilnej ochrany.**

Patria sem opatrenia, ktoré európskym krajinám pomôžu lepšie sa pripraviť na prírodné nebezpečenstvá, ako sú napríklad zemetrasenia, záplavy či prírodné požiare. Vzhľadom rýchlou premenlivosť rizík sú európske ciele odolnosti voči katastrofám zamerané na zlepšenie kapacity **mechanizmu Únie v oblasti civilnej ochrany**, ktorá spočíva v schopnosti predvídať vplyvy budúcich závažných katastrof a núdzových situácií a odolávať im. V súvislosti s odolnosťou voči katastrofám bolo prijatých päť európskych cieľov a hlavných iniciatív, a to: lepšie predvídanie, príprava, varovanie, reakcia a zabezpečenie.

Vzhľadom na to, že čoraz silnejšie prírodné požiare predstavujú rastúcu hrozbu pre ľudí a životné prostredie, EÚ v súlade so záväzkom predsedníčky von der Leyenovej uvedeným v prejave o stave Únie v septembri 2022 zlepšila svoju schopnosť bojovať proti prírodným požiarom a **na letné obdobie 2023 zdvojnásobila veľkosť svojej hasičskej leteckej flotily.** Rezerva hasičských lietadiel v systéme rescEU v súčasnosti zahŕňa 24 lietadiel a štyri vrtuľníky z desiatich členských štátov. V roku 2023 EÚ zmobilizovala prostredníctvom mechanizmu EÚ v oblasti civilnej ochrany

stovky hasičov, vozidiel a lietadiel na boj proti rozsiahlym požiarom v Európe a prejavila solidaritu s našimi medzinárodnými partnermi, ako je Kanada. V nadväznosti na výzvy členských štátov a Európskeho parlamentu Komisia v roku 2022 vypracovala aj akčný plán na prevenciu prírodných požiarov.

.....

Obraz Slovinska čeliaceho následkom ničivých povodní **vyvolal nevídanú solidaritu** v členských štátoch EÚ aj v zahraničí vrátane vojnou zmetanej Ukrajiny. Konvoj ťažkých strojov sprevádzaný ukrajinským tímom civilnej ochrany pomáha odstraňovať nánosy a čistiť následky povodní, ktoré postihli dve tretiny krajiny.

.....

Európsky kontinent zasiahli v posledných mesiacoch viaceré katastrofy naraz v podobe požiarov, záplav a búrok. Tieto katastrofy si nevyžadujú len dôraznú reakciu, ale aj viac prevencie a pripravenosti, ako napríklad monitorovanie pôdy, monitorovanie lesov a obnovu prírody, aby sa odvrátili najhoršie stránky zmeny klímy.

EÚ okrem toho pomáha zvyšovať odolnosť voči katastrofám aj za našimi hranicami. Vo februári 2023 EÚ koordinovala prostredníctvom mechanizmu Únie v oblasti civilnej ochrany nasadenie viac ako 250 hasičov z EÚ v Čile, ako aj vyslanie koordinačných odborníkov a zdravotníckeho personálu. **Kanada**, ktorá bojovala proti najhorším prírodným požiarom za posledné desaťročie, dostala od nás takisto okamžitú pomoc na boj proti požiarom. Pomáhala jej 350 hasičov nasadených prostredníctvom mechanizmu EÚ v oblasti civilnej ochrany.

Predsedníčka von der Leyenová navštívila zaplavené oblasti talianskeho regiónu Emilia Romagna, kde sa presvedčila

o silnom zmysle pre nezištnú pomoc a solidaritu stoviek dobrovoľníkov. Mnohí z dobrovoľníkov si vzali pracovné voľno, aby mohli pomôcť pri nevyhnutnej hĺbkovej sanácii či podať pomocnú ruku ľuďom, ktorí prišli o domovy a firmy, pri oprave ich príbytkov.

Prekonanie pandémie a budovanie zdravotnej únie

Po viac ako troch dlhých rokoch **pandémie COVID-19, ktorá bola vyhlásená za núdzový stav verejného zdravia medzinárodného dosahu**, bol 5. mája 2023 **núdzový stav oficiálne odvolaný**. Pandémia zanechala na našich občanoch, spoločnostiach a hospodárstve citelné stopy. Túto bezprecedentnú krízu sme dokázali prekonať vďaka našej húževnatosti a koordinácii, ako aj hlbkej dôvere vo vedu a inovácie a investovaniu do nich. Podarilo sa nám to aj vďaka nášmu spoločnému zmyslu pre európsku solidaritu, či už išlo o distribúciu zdravotníckych potrieb, liečbu pacientov, repatriáciu občanov uviaznutých v zahraničí alebo kolektívnu obnovu našich hospodárstiev. Počas pandémie sme získali skúsenosti, ktoré posilnili základné presvedčenie Únie, že spolu sme silnejší.

Proaktívny postoj Komisie, ktorý zastávala už začiatkom roka 2020 pri plnení stratégie EÚ v oblasti vakcín, priniesol pôsobivé výsledky. **Viac ako 70 % obyvateľstva EÚ je plne zaočkovaných proti ochoreniu COVID-19** a Komisia naďalej zabezpečuje prístup k najnovšej dostupnej verzii vakcín, ak by sa v budúcnosti objavili varianty ochorenia vzbudzujúce obavy. Sieť výrobcov vakcín EÚ FAB zabezpečí v prípade potreby neustále kapacity na výrobu 500 až 700 miliónov dávok vakcín ročne. Zaistí sa tak, že vakcíny budú promptne k dispozícii na boj proti akýmkoľvek budúcim krízam. V záujme zabezpečenia tejto pripravenosti sme začiatkom roka 2023 podpísali zmluvy s dodávateľmi.

Komisia je naďalej neochvejne odhodlaná zabezpečovať, aby boli na celom svete dostupné bezpečné a účinné vakcíny. V súčasnosti je proti

ochoreniu COVID-19 zaočkovaných približne 65,5 % svetovej populácie. EÚ zohrávala rozhodujúcu úlohu v zabezpečovaní týchto vakcín – značné množstvá potrebných dávok vyvážala alebo sa o ne podelila. Od decembra 2020 bolo **do 168 krajín vyvezených takmer 2,5 miliardy dávok vakcín proti ochoreniu COVID-19**, čo sú približne dve tretiny všetkých dávok vakcín vyrobených v EÚ. Komisia a členské štáty prisľúbili prostriedky v objeme viac ako 5 miliárd EUR pre globálnu iniciatívu COVAX, ktorej cieľom je zaručiť rovnosť v prístupe k vakcínam proti ochoreniu COVID-19. Aktívne podporujeme aj očkovacie kampane v partnerských krajinách. EÚ je tiež najväčším darcom dávok vakcín proti ochoreniu COVID-19, ktoré poskytuje partnerským krajinám prostredníctvom nástroja COVAX, ktorého hositeľom je aliancia pre vakcíny Gavi. Prostredníctvom nástroja COVAX sa doteraz zaslala viac ako 1 miliarda dávok vakcín do 144 zúčastnených krajín.

Pre pandémiu COVID-19 je príznačné, že ide o prvú pandémiu v ére digitalizácie. Neoceniteľným nástrojom v boji proti pandémie sa stal **digitálny COVID preukaz EÚ**. Od jeho zavedenia v roku 2021 sa v EÚ vydalo viac ako 2,3 miliardy týchto preukazov. Vďaka preukazu sa uľahčil bezpečný a voľný pohyb občanov v celej Európskej únii, keď sa v dôsledku pandémie cestovné obmedzenia považovali za nevyhnutné. Okrem toho umožnil koordinované rušenie týchto obmedzení a efektívne prispel aj k bezpečnému medzinárodnému cestovaniu. Preukaz, v ktorom sa premietajú kľúčové zásady EÚ, ako je ochrana súkromia a údajov, otvorený prístup, kybernetická bezpečnosť či zásady flexibility a rovnosti, sa stal globálnym štandardom. K systému

sa pripojilo 78 krajín a území, teda 27 členských štátov spolu s 51 nečlenskými krajinami a územiami.

Na tento úspech nadviazala v júni 2023 Svetová zdravotnícka organizácia, ktorá prevzala systém digitálneho COVID-19 preukazu EÚ vrátane jeho základných zásad ochrany súkromia a minimalizácie údajov s cieľom vytvoriť globálny systém, ktorý pomôže chrániť občanov na celom svete pred aktuálnymi i budúcimi ohrozeniami zdravia. Ide o prvý stavebný prvok **celosvetovej siete WHO pre digitálne zdravotné preukazy**, ktorá môže uľahčiť aj budúcu digitalizáciu iných zdravotných dokumentov a priniesť dôležité výsledky v oblasti zdravia v medzinárodnom meradle.

V lete 2022, keď na celom svete vypukla nákaza opičích kiahní a bola vyhlásená núdzová situácia v oblasti verejného zdravia, Komisia bez otáľania podporila členské štáty a prikočila k núdzovému spoločnému obstarávaniu liečebných prostriedkov a vakcín. Tieto rozhodné opatrenia, realizované aj vďaka zapojeniu komunit, pomohli **zabrániť tomu, aby toto ochorenie v Európe nadobudlo endemický charakter**. Spoločným obstarávaním s využitím finančných prostriedkov EÚ sa do konca roka 2022 podarilo zabezpečiť, aby mali členské štáty v rokoch 2022 až 2024 prístup k vakcínam v objeme prevyšujúcom 2,3 milióna dávok.

Aj naďalej pokračuje budovanie silnej **európskej zdravotnej únie**, ktorá je významným úspechom Komisie pod vedením predsedníčky von der Leyenovej. Táto únia má za cieľ chrániť zdravie občanov EÚ, poskytuje EÚ a jej

členským štátom prostriedky na prevenciu a riešenie budúcich pandémieí a zlepšuje odolnosť európskych systémov zdravotnej starostlivosti.

V roku 2022 sa položili základné stavebné kamene európskej zdravotnej únie, ktoré spočívajú v posilnení **Európskeho centra pre prevenciu a kontrolu chorôb** a **Európskej agentúry pre lieky**, ako aj v sprísnení pravidiel týkajúcich sa závažných cezhraničných ohrození zdravia a v prijatí nariadenia o rámci pre núdzové situácie. Toto nariadenie poskytlo Úradu pre pripravenosť a reakcie na núdzové zdravotné situácie dodatočné právomoci, ktoré mu umožnia efektívnejšiu prevenciu a riadenie cezhraničných ohrození zdravia. V novembri 2022 sme o napredovaní našej pripravenosti a reakcie informovali v prvej správe o pripravenosti v oblasti zdravia.

Komisia v máji 2022 navrhla **európsky priestor pre zdravotné údaje** s cieľom naplno využiť potenciál zdravotných údajov a umožniť EÚ, aby dosiahla výrazný pokrok v spôsobe poskytovania zdravotnej starostlivosti ľuďom v celej Európe. Táto iniciatíva umožňuje jednotlivcom kontrolovať svoje zdravotné údaje, pričom ponúka jednotný rámec na využitie potenciálu zdravotných údajov v záujme inovácie, nových liekov, lepšej zdravotnej starostlivosti a tvorby politík, a to všetko v náležitom súlade so „zlatým štandardom“, ktorým sú normy EÚ v oblasti ochrany údajov.

V apríli 2023 bola európska zdravotná únia posilnená o ďalší kľúčový pilier, ktorým je **najvýznamnejšia revízia farmaceutických právnych predpisov za posledných dvadsať rokov**. Cieľom navrhovanej revízie je vytvoriť jednotný trh s liekmi podporou lepšej dosiahnuteľnosti, prístupnosti a cenovej dostupnosti

liekov pri súčasnom posilnení inovácií a konkurencieschopnosti farmaceutického priemyslu EÚ. V júli 2022 boli navrhnuté aj nové pravidlá na ďalšie zvýšenie bezpečnosti a kvality látok ľudského pôvodu s cieľom zlepšiť ochranu všetkých darcov týchto kriticky dôležitých zdravotných produktov či osôb nimi liečených.

Európsky plán na boj proti rakovine predstavujúci ústredný pilier európskej zdravotnej únie je našou reakciou na túto pretrvávajúcu hrozbu, s ktorou sa už väčšina obyvateľov EÚ osobne stretla alebo ešte stretne. V roku 2020 sa v EÚ zaznamenalo viac ako 2,7 milióna diagnostikovaných prípadov rakoviny a 1,3 milióna úmrtí na túto chorobu. Preto neútlča naše odhodlanie jedného dňa ju poraziť. Tento plán je historicky najkomplexnejšou iniciatívou EÚ v oblasti boja proti rakovine so solídnym financovaním v objeme 4 miliárd EUR. V septembri 2022 sme predstavili nový vedecky podložený prístup k skríningu rakoviny. K odporúčaným skríningom boli doplnené skríningy rakoviny prostaty, pľúc a žalúdka. Skríning rakoviny tak teraz pokrýva šesť druhov rakoviny, ktoré majú 55 % podiel na všetkých nových prípadoch tejto diagnózy a viac ako 50 % podiel na súvisiacich úmrtiach v EÚ. Začiatkom roka 2023 bola spustená nová európska iniciatíva zameraná na diagnostické zobrazovanie v onkológii, ktorej cieľom je lepšie využívať potenciál údajov a digitálnych technológií vrátane umelej inteligencie, a tak lepšie odhaľovať rakovinové ochorenia a liečiť ich.

V júni 2023 sme predstavili **prvý komplexný prístup EÚ k duševnému zdraviu**. Premietli sme doň odporúčania občanov nastolené počas Konferencie o budúcnosti Európy a reagujeme v ňom aj na podnety Európskeho parlamentu vyzývajúce k intenzívnejším opatreniam

v oblasti duševného zdravia. V rámci tohto komplexného prístupu sa zohľadňujú otázky duševného zdravia vo všetkých politikách a predkladajú sa iniciatívy na podporu dobrého duševného zdravia s osobitným zameraním na deti a mladých ľudí. Komisia podporí členské štáty v úsilí venovať prioritnú pozornosť ľuďom a otázkam ich duševného zdravia prostredníctvom 20 hlavných iniciatív a finančnými prostriedkami EÚ v objeme 1,2 miliardy EUR.

Verejné zdravie predstavuje otázku všeobecného záujmu. Od vypuknutia pandémie vyplatil Tím Európa, ktorý tvorí EÚ, členské štáty a európske finančné inštitúcie, prostriedky v objeme 47,7 miliardy EUR na podporu verejného zdravia v našich partnerských krajinách. Komisia 30. novembra 2022 predstavila novú **stratégiu EÚ v oblasti globálneho zdravia**, čím sa ešte viac upevnilo postavenie EÚ ako lídra v tejto oblasti. Táto stratégia ako vonkajší rozmer európskej zdravotnej únie usmerňuje EÚ v jej úsilí o zlepšovanie zdravia a pohody, posilňovanie systémov zdravotnej starostlivosti a podporu všeobecne dostupnej zdravotnej starostlivosti. Dňa 17. mája 2023 začala fungovať pracovná skupina zaoberajúca sa otázkami zdravia tvorená zástupcami EÚ a USA. Jej cieľom je rozšíriť toto vzájomné partnerstvo v oblasti zdravia s dôrazom na spoluprácu v troch sférach, ktorými sú priority v oblasti liečby rakoviny, ohrozenia globálneho zdravia a posilnenie globálnej zdravotnej architektúry. Okrem toho, keďže považujeme za dôležité, aby sa posilňovala prevencia pandémie, ako aj pripravenosť a reakcia na pandemie na medzinárodnej úrovni, EÚ sa aktívne zaviazala k účasti na prebiehajúcich rokovaníach o právne záväznej dohode o pandemiách a cielej revízii medzinárodných zdravotných predpisov.

Udržateľný a spravodlivý migračný systém

Migrácia v rámci Európy, do Európy a z nej vždy bola a aj vždy bude súčasťou európskej identity. V súvislosti s bezprecedentnými prílevmi utečencov a neregulárnych migrantov, ktorí prichádzali na územie EÚ v rokoch 2015 a 2016, sa však ukázala potreba reforiem. Keď predošlý návrh reformy skončil v patovej situácii, Komisia v snahe nájsť riešenie revitalizácie migračného a azylového systému EÚ predložila v septembri 2020 **Nový pakt o migrácii a azyle**, ktorý predstavuje komplexný a medzirezortný prístup zameraný na posilnenie a integráciu kľúčových politik EÚ v oblasti migrácie, azylu a riadenia hraníc spravodlivým, ľudským, udržateľným a účinným spôsobom. Medziinštitucionálne rokovania dostali v roku 2023 dôležitý impulz, keďže spoluzákonodarcovia zintenzívnili svoje úsilie o dosiahnutie pokroku v súvislosti so všetkými legislatívnymi návrhmi v rámci nového paktu, aby sa na nich dohodli do konca legislatívneho obdobia.

V záujme podpory členských štátov, ktoré čelili bezprostredným výzvam, Komisia reagovala aj operačnými opatreniami. 21. novembra 2022 predložila **akčný plán EÚ pre centrálnu Stredozemie**. Akčný plán obsahoval 20 opatrení, ktoré vykonáva EÚ a jej členské štáty. Opatrenia sú navrhnuté s cieľom obmedziť neregulárnu a nebezpečnú migráciu, riešiť základné príčiny, poskytovať riešenia novovznikajúcich výziev v oblasti pátrania a záchranu a posilňovať solidaritu medzi členskými štátmi v rovnováhe so zodpovednosťou.

V roku 2022 sa značne zintenzívnil neregulárny pohyb osôb po západobalkánskych trasách. Začiatkom decembra 2022 Komisia predložila **akčný plán EÚ pre západný Balkán**, v ktorom sa stanovuje 20 operačných opatrení na posilnenie spolupráce v oblasti migrácie a riadenia hraníc s partnermi na západnom Balkáne. Tieto opatrenia mali významný vplyv, pričom v porovnaní s rokom 2022 došlo v roku 2023 k zníženiu neregulárneho pohybu o približne 25 %.

V júni 2023 Komisia predložila **akčný plán EÚ pre migračné trasy cez západné Stredozemie a Atlantický oceán**. EÚ sa usiluje o posilnenie svojho partnerstva s kľúčovými krajinami pôvodu a tranzitu pozdĺž tejto trasy. Opatrenia, ktoré prijala EÚ, členské štáty a medzinárodní partneri, prispeli k značnému poklesu počtu neregulárnych príchodov.

Komisia 19. decembra 2022 navrhla posilnenie pravidiel na **predchádzanie obchodovania s ľuďmi a boj proti nemu**. Obeťami obchodovania s ľuďmi v EÚ sa každoročne stane viac ako 7 000 ľudí. Väčšinu z nich tvoria ženy a dievčatá, no rastie aj počet mužských obetí, a to najmä z dôvodu pracovného vykorisťovania. Aktualizované pravidlá uľahčia orgánom presadzovania práva a justičným orgánom vyšetrovať a stíhať nové formy vykorisťovania a pomôžu im identifikovať a podporiť obeť týchto činov.

Komisia 14. marca 2023 zaviedla vôbec prvý viacročný strategický cyklus politik v oblasti **európskeho integrovaného riadenia hraníc** na nasledujúce 5-ročné obdobie, ktorý je spoločnou víziou riadenia vonkajších hraníc. Poskytuje koordinovaný rámec pre vnútroštátne orgány zodpovedné za riadenie hraníc, ako aj pre viac ako 120 000 zamestnancov vnútroštátnych pohraničných orgánov a Európskej agentúry pre pohraničnú a pobrežnú stráž, ktorí spolupracujú pri ochrane hraníc EÚ.

Rozvoj **legálnych možností migrácie** prispieva k znižovaniu neregulárnej migrácie a môže pomôcť posilniť európske hospodárstva. Vzhľadom na starnutie obyvateľstva a naliehavú potrebu riešiť nedostatok požadovaných zručností musíme získať zručnosti a prilákať talenty, ktoré naše hospodárstva potrebujú. Začiatkom tohto roka Komisia uverejnila novú výzvu na predkladanie návrhov v súvislosti s grantmi na akcie v objeme 40 miliónov EUR z Fondu pre azyl, migráciu a integráciu, ktoré sú určené na financovanie legálnych možností migrácie a integrácie. Pracuje sa aj na vytvorení partnerstiev zameraných na talenty s Marokom, Tuniskom, Egyptom, Bangladéšom a Pakistanom, a to aj prostredníctvom finančnej podpory z Nástroja susedstva a rozvojovej a medzinárodnej spolupráce (NDICI) – Globálna Európa. Komisia v októbri 2022 spustila aj pilotný okruh talentov EÚ s cieľom uľahčiť integráciu Ukrajincov na trhu práce a na jeseň predstaví legislatívny návrh na zriadenie plnohodnotného okruhu talentov EÚ. Išlo by o prvú celounijnú platformu, ktorej cieľom je zatriktívniť EÚ pre štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí hľadajú pracovné príležitosti v EÚ. Bude pomáhať zamestnávateľom v EÚ hľadať talenty, ktoré potrebujú, a zabezpečovať im dôstojné pracovné podmienky.

V januári 2023 Komisia spustila **platformu pre pracovnú migráciu** s cieľom pokročiť v migrácii kvalifikovanej pracovnej sily z nečlenských krajín do EÚ a zabezpečiť dobré riadenie tejto migrácie, ako aj jej zacielenie tam, kde je potrebná pracovná sila a požadované zručnosti. Nová platforma spája odborníkov v oblasti migrácie a zamestnanosti s cieľom posilniť úzku spoluprácu medzi týmito dvoma sektormi a medzi členskými štátmi a EÚ, aby napomohla efektívne fungovanie únijných iniciatív v oblasti legálnej migrácie a zamestnanosti.

Riadna integrácia a začlenenie štátnych príslušníkov tretích krajín pomáhajú pri zabezpečovaní rastu, odolnosti a prosperity EÚ. Komisia pokračuje vo vykonávaní **akčného plánu pre integráciu a začlenenie na roky 2021 – 2027**, v ktorom sa predpokladajú opatrenia v oblasti vzdelávania, prístupu na trh práce, ubytovania a zdravotnej starostlivosti. V decembri 2022 Komisia opätovne potvrdila európske partnerstvo pre integráciu s európskymi sociálnymi a hospodárskymi partnermi prostredníctvom spoločného vyhlásenia, ktoré zahŕňa osobitnú podporu ľuďom utekajúcim pred ruskou útočnou vojnou proti Ukrajine.

Pri navrhovaní súboru operačných opatrení na riešenie bezprostredných a pretrvávajúcich výziev pozdĺž migračných trás vychádzajú štrukturálne riešenia zo **spoločnej migračnej a azylovej politiky EÚ**. V tejto súvislosti má

klúčový význam dohoda o celom súbore reforiem v oblasti azylu a migrácie, o ktorých sa v súčasnosti rokujú. Komisia víta kompromisné dohody, ku ktorým sa dospelo v decembri 2022 počas medziinštitucionálnych rokovaní o návrhoch týkajúcich sa rámca pre presídľovanie, kvalifikácie a podmienok prijímania, ako aj úspešnú politickú dohodu, ktorú v júni dosiahla Rada o dvoch kľúčových pilieroch Nového paktu o migrácii a azyle, ktorými sú nariadenie o riadení azylu a migrácie a nariadenie o konaní o azyle. Oceňuje aj prácu, ktorú v súvislosti s týmito návrhmi vykonal Európsky parlament pri schvaľovaní mandátov na rokovania začiatkom tohto roka. Komisia je pripravená spolupracovať s Európskym parlamentom a Radou s cieľom zabezpečiť úspešné ukončenie medziinštitucionálnych rokovaní do konca súčasného legislatívneho obdobia, ako sa stanovuje v spoločnom pláne.

Grécko realizuje priekopnícky integračný projekt financovaný z nástroja NextGenerationEU, v rámci ktorého sa utečencom a migrantom vrátane osôb so zdravotným postihnutím poskytuje odborné vzdelávanie v oblasti ochrany pred požiarmi a zemetrasením. Projekt združuje miestnych obyvateľov a migrantov s cieľom pripraviť ich, aby dokázali čeliť spoločným výzvam.

Odpoď na humanitárnu výzvu

Keby osoby, ktoré potrebujú humanitárnu pomoc, tvorili krajinu, išlo by o tretiu najväčšiu krajinu na svete s 360 miliónmi občanov. A utrpenie tejto imaginárnej krajiny exponenciálne rastie – o 30 % od začiatku roka 2022.

Komisia poskytovala Ukrajine bezprecedentnú podporu, no pri tom naďalej po celom svete poskytovala humanitárnu pomoc tým, ktorí ju najviac potrebujú. K pôvodnému rozpočtu humanitárnej pomoci EÚ na rok 2023, ktorý predstavoval 1,7 miliardy EUR, pribudli podľa potreby dodatočné finančné prostriedky. Členské štáty spolu s Komisiou oznámili počiatkové **financovanie humanitárnej pomoci na rok 2023 v objeme 8,4 miliardy EUR**, ktoré je konkrétnym vyjadrením globálnej solidarity a vedúcej úlohy EÚ v humanitárnej činnosti. V záujme prekvenutia čoraz väčšej priepasti, ktorá vzniká medzi humanitárnymi potrebami a celosvetovo dostupnými finančnými prostriedkami, členské štáty v máji 2023 schválili prelomové závery Rady, v ktorých sa stanovuje dobrovoľný cieľ vyčleniť 10 % oficiálnej rozvojovej pomoci na humanitárnu činnosť.

6. februára 2023 zasiahlo Sýriu a Turecko zemetrasenie so silou 7,8 stupňa, po ktorom nasledovali najmenej dve ďalšie veľké zemetrasenia. Zemetrasenia mali za následok obrovskú skazu a tisíce obetí.

EÚ premenila sústrasť a solidaritu na činy a okamžite začala najväčšiu pátráciu a záchrannú operáciu koordinovanú prostredníctvom mechanizmu Únie v oblasti civilnej ochrany. Išlo o dôkaz solidarity EÚ v tej najlepšej podobe. 21 európskych krajín poslalo tímy prvej reakcie a zdravotnej

Medzinárodná darcovská konferencia

Spoločne pre obyvateľov
Turecka a Sýrie

starostlivosti a prostredníctvom rezervy rescEU ponúklo milióny prístreškov, ohrievačov, generátorov, zdravotníckeho vybavenia, potravín a teplého ošatenia.

Predsiedníčka Európskej komisie Ursula von der Leyenová a švédske predsedníctvo Rady Európskej únie sa po prejavocho sústrasti a solidarity rozhodli konať. Podieľali sa na organizácii **medzinárodnej konferencie darcov v znamení solidarity s obeťami zemetrasení v Sýrii a Turecku**.

Účastníci konferencie spolu prisľúbili takmer 7 miliárd EUR, z čoho 911 miliónov EUR predstavujú prostriedky vo forme grantov pre Sýriu a 6,05 miliardy EUR prostriedky vo forme grantov a úverov pre Turecko.

V dňoch 16. a 17. marca 2023 sa EÚ spolu s Kanadou podieľali na organizácii **medzinárodnej konferencie v znamení solidarity s venezuelskými utečencami a migrantmi a ich hostiteľskými krajinami a komunitami**. Podujatie bolo zamerané na význam koordinovaných opatrení v kontexte prepojenia medzi humanitárnou oblasťou, rozvojom a stabilizáciou.

V dňoch 14. a 15. júna 2023 usporiadala EÚ **siedmu bruselskú konferenciu o budúcnosti Sýrie a okolitého regiónu**, na ktorej bola prisľúbená pomoc vo výške 5,6 miliardy EUR. EÚ a medzinárodné spoločenstvo na konferencii opätovne potvrdili pokračujúcu podporu sýrskemu ľudu, sýrskym utečencom a ich hostiteľským komunitám v susedných krajinách. Kríza v Sýrii trvá už viac ako dvanásť rokov.

EÚ reaguje na humanitárne výzvy aj mimo nášho bezprostredného susedstva. Vzhľadom na rýchlo sa zhoršujúcu situáciu na východe **Konzskej demokratickej republiky** zorganizovala EÚ v marci 2023 operáciu s využitím humanitárneho leteckého mosta pre mesto Goma. S podporou Francúzska dodala do tohto regiónu okrem iného aj zdravotnícke a výživové potreby. V záujme dodávky životne dôležitej pomoci EÚ od augusta 2021 uskutočnila 29 letov s humanitárnym nákladom do **Afganistanu**. Lietadlo s touto pomocou naposledy pristálo v Afganistane 24. mája 2023.

V bezprostrednej reakcii na vojnu, ktorá vypukla v apríli 2023 v **Sudáne**, EÚ v júni 2023 navýšila svoje počiatkové humanitárne financovanie v objeme 73 miliónov EUR o ďalších 60 miliónov EUR, pričom sa podieľala aj na organizácii medzinárodného darcovského podujatia. EÚ zároveň spustila letecký most humanitárnej pomoci pre Sudán a susedný Čad s cieľom priniesť do týchto krajín životne dôležité pomôcky. V novembri 2022 došlo k spusteniu leteckého mosta humanitárnej pomoci pre **Burkinu Faso**. Vďaka tomuto mostu bolo možné uskutočniť dodávku potravín a základných zásob státisícim ľuďom, ktorým v oblastiach pod blokadou hrozí hladomor.

EÚ bude naďalej spolupracovať s našimi partnermi na celom svete s cieľom poskytovať humanitárnu pomoc tým, ktorí ju potrebujú, a pomáhať pri riešení štruktúrnych problémov spôsobovaných vysídľovaním, hladom a konfliktmi.

SEPTEMBER 2022

.....

6. 9.

Bosna a Hercegovina sa pridáva k mechanizmu Európskej únie v oblasti civilnej ochrany.

.....

14. 9.

Komisia navrhuje zakázať, aby boli výrobky vyrobené nútenou prácou dostupné na trhu EÚ.

.....

15. 9.

Komisia predkladá návrh nového aktu o kybernetickej odolnosti na ochranu spotrebiteľov a podnikov pred produktmi s nedostatočnými ochrannými prvkami.

.....

16. 9.

Európsky akt o slobode médií: Komisia predstavuje pravidlá na ochranu plurality a nezávislosti médií v EÚ.

.....

7. 9.

Európska komisia predkladá európsku stratégiu v oblasti starostlivosti s cieľom zabezpečiť vysoko kvalitné, cenovo dostupné a prístupné služby starostlivosti pre prijímateľov starostlivosti, ako aj ľudí, ktorí sa o nich starajú, a zlepšiť ich situáciu.

.....

14. 9.

Komisia predkladá návrh na mimoriadnu intervenciu na európskych trhoch s energiou proti dramatickému nárastu cien.

.....

16. 9.

Európsky akt o slobode médií: Komisia predstavuje pravidlá na ochranu plurality a nezávislosti médií v EÚ.

.....

20. 9.

Komisia navrhuje zaviesť v európskej zdravotnej únii nový prístup EÚ k odhaľovaniu rakoviny – rozsiahlejší a lepši skrining.

.....

21. 9.

Podľa pravidiel štátnej pomoci EÚ Komisia schvaľuje dôležitý projekt spoločného európskeho záujmu na podporu výskumu a inovácií, počiatočného priemyselného zavádzania nových technológií a výstavby príslušnej infraštruktúry v hodnotovom reťazci vodíka.

.....

21. 9.

EÚ oznamuje, že do Globálneho fondu prevedie 715 miliónov eur na záchranu miliónov životov pred AIDS, tuberkulózou a maláriou.

.....

28. 9.

Komisia predstavuje komplexný prístup, ako lepšie chrániť ľudí a životné prostredie pred azbestom a zaručiť budúcnosť bez neho.

.....

28. 9.

Komisia vyzýva členské štáty, aby zmodernizovali svoje systémy minimálneho príjmu v zmysle svojho dlhodobého záväzku znižovať chudobu a sociálne vylúčenie v Európe.

.....

29. 9.

Komisia prijíma usmernenia o uplatňovaní práva hospodárskej súťaže EÚ na kolektívne zmluvy o pracovných podmienkach samostatne zárobkovo činných osôb bez zamestnancov.

OKTÓBER 2022

.....

4. 10.

EÚ prijíma prvý akčný plán pre mládež v rámci svojej vonkajšej činnosti s cieľom posilniť spoluprácu s mladými ľuďmi na celom svete.

.....

4. 10.

EÚ zavádza svoju prvú kvantovú technológiu v šiestich prevádzkach po celej EÚ.

.....

4. 10.

Európsky parlament a Rada Európskej únie prijímajú smernicu o primeraných minimálnych mzdách na podporu kolektívneho vyjednávania a zlepšenie ochrany pracovníkov v EÚ formou minimálnej mzdy.

.....

6. 10.

V odozve na nevyprovokovanú a neodôvodnenú vojenskú agresiu Ruska voči Ukrajine EÚ odsúhlasila ôsmy balík sankcií voči Rusku.

.....

10. 10.

Ukrajina: Komisia otvára pilotný projekt okruhu talentov EÚ s cieľom identifikovať zručnosti ukrajinských ľudí utekajúcich pred vojnou, pomôcť im nájsť zamestnávateľov v EÚ a pomôcť im pri hľadaní práce.

.....

12. 10.

Balík týkajúci sa rozširovania 2022: Komisia posúdila reformy na západnom Balkáne a v Turecku a odporúča štatút kandidátskej krajiny EÚ pre Bosnu a Hercegovinu.

.....

14. 10.

EÚ na výročných zasadnutiach Svetovej banky a Medzinárodného menového fondu prispieva 100 miliónmi eur do trustového fondu MMF pre znižovanie chudoby a rast s cieľom podporiť zraniteľné africké, karibské a tichomorské krajiny.

.....

17. 10.

Letecká doprava: EÚ a Združenie národov juhovýchodnej Ázie (ASEAN) podpisujú historickú dohodu o leteckej doprave, ktorá spojí 1,1 miliardy ľudí.

.....

18. 10.

Komisia predkladá ďalšie návrhy proti vysokým cenám energie a na zaručenie bezpečnosti jej dodávok.

.....

18. 10.

Zelená dohoda: Ako súčasť Európskej zelenej dohody Komisia podpisuje svoje prvé zelené partnerstvo s Marokom.

.....

19. 10.

Komisia prijíma revidovaný rámec pre štátnu pomoc na výskum, vývoj a inovácie.

.....

.....

24. 10.

Zdravotná únia: Rada kladie finálne stavebné kamene európskej zdravotnej únie.

.....

25. 10.

Komisia a predsedníctvo skupiny G7 organizujú medzinárodnú konferenciu expertov, ktorá opätovne potvrdzuje svoj pevný záväzok podporovať obnovu Ukrajiny.

.....

26. 10.

Európska zelená dohoda: Komisia navrhuje pravidlá pre čistejšie ovzdušie a čistejšiu vodu.

.....

28. 10.

Vozidlá s nulovými emisiami: Na základe prvej dohody v rámci balíka „Fit for 55“ sa do roku 2035 ukončí predaj nových automobilov s emisiami CO₂.

NOVEMBER 2022

.....

1. 11.

V súlade s plánom REPowerEU členské štáty EÚ pred zimou naplnili svoje zásobníky plynu na 95 % kapacity a prekročili tak cieľ 80 %.

.....

1. 11.

Akt o digitálnych trhoch: Pravidlá pre digitálnych strážcov prístupu majú zabezpečiť sprevádzkovanie otvorených trhov.

.....

3. 11.

Komisia investuje 3 miliardy eur do inovačných projektov čistých technológií podľa plánu REPowerEU s cieľom urýchliť energetickú nezávislosť Európy od ruských fosílnych palív.

.....

3. 11.

Samit o berlínskom procese: EÚ oznamuje balík pre západný Balkán na podporu energetiky vo výške 1 miliardy eur.

.....

7. 11.

EÚ uzatvára na konferencii Organizácie Spojených národov o zmene klímy v roku 2022 (COP27) strategické partnerstvo s Kazachstanom v oblasti surovín, batérií a vodíka z obnoviteľných zdrojov.

.....

7. 11.

Komisia prijíma opatrenia na zlepšenie transparentnosti v sektore krátkodobých prenájmov v prospech všetkých aktérov.

.....
8. 11.

EÚ uzatvára na konferencii COP27 strategické partnerstvo s Namíbiou v oblasti udržateľných surovín a vodíka z obnoviteľných zdrojov. Zároveň začína realizovať s piatimi partnerskými krajinami partnerstvá v oblasti lesného hospodárstva.

.....
8. 11.

EÚ sa dohodla na znižovaní emisií z dopravy, budov, odpadu a poľnohospodárstva na úrovni členských štátov.

.....
9. 11.

REPowerEU: Komisia zintenzívňuje zelenú transformáciu bez ruského plynu zrýchlením udeľovania povolení pre obnoviteľné zdroje energie.

.....
9. 11.

Komisia navrhuje stabilný a predvídateľný balík podpory pre Ukrajinu na rok 2023 do výšky 18 miliárd eur.

.....
10. 11.

Komisia navrhuje nové normy Euro 7 s cieľom znížiť emisie znečisťujúcich látok z vozidiel a zlepšiť kvalitu ovzdušia.

.....
10. 11.

Kybernetická obrana: Komisia predstavuje politiku kybernetickej obrany EÚ a akčný plán vojenskej mobility 2.0 s cieľom posilniť schopnosť EÚ chrániť svojich občanov a infraštruktúru.

.....
11. 11.

V zmysle Európskej zelenej dohody EÚ súhlasí, že zvýši mieru odstraňovania uhlíka ekologickými postupmi využívania pôdy, lesohospodárstva a poľnohospodárstva.

.....
16. 11.

EÚ a Egypt uzatvárajú dohodu o zintenzívnení spolupráce v oblasti prechodu na čistú energiu.

.....
16. 11.

Účinnosť nadobúda akt o digitálnych službách, ktorý prináša nový súbor pravidiel EÚ v záujme bezpečnejšieho a zodpovednejšieho online prostredia.

.....
18. 11.

Albánsko sa pripája k mechanizmu Európskej únie v oblasti civilnej ochrany.

.....
15. 11.

EÚ a medzinárodní partneri začínajú prelomové partnerstvo s Indonéziou v prospech spravodlivej energetickej transformácie.

.....
16. 11.

V rámci stratégie Global Gateway oznamuje Tím Európa na konferencii COP27 balík vo výške 1 miliardy eur na zlepšenie adaptácie Afriky na zmenu klímy a jej odolnosti voči nej.

.....
18. 11.

Global Gateway: Tím Európa spúšťa v Strednej Ázii dve iniciatívy v oblasti energetiky a digitálnej konektivity.

.....
18. 11.

Komisia prijíma návrh aktu o interoperabilite Európy, ktorým chce posilniť cezhraničnú interoperabilitu a spoluprácu vo verejnom sektore v celej EÚ.

.....
21. 11.

EÚ prejavuje na konferencii COP27 ambíciu udržať na dosah cieľ, ktorým je obmedzenie globálneho otepľovania na 1,5 °C. Zároveň pomáha zaviesť nový vyvážený mechanizmus financovania.

.....
22. 11.

Komisia navrhuje nový nástroj EÚ na obmedzenie nadmerného nárastu cien plynu.

.....
28. 11.

Komisia predkladá revidované pravidlá, vďaka ktorým bude ochrana priemyselných dizajnov v celej EÚ lacnejšia, rýchlejšia a predvídateľnejšia.

.....
30. 11.

Globálne zdravie: Komisia prijíma novú stratégiu EÚ v oblasti globálneho zdravia, aby zlepšila globálnu zdravotnú bezpečnosť v meniacom sa svete a priniesla lepšie zdravie pre všetkých.

.....
22. 11.

Koordinácia hospodárskych politík: Komisia vydáva usmernenia, ktoré majú pomôcť riešiť energetickú krízu a viesť k zelenej a digitálnej Európe.

.....
28. 11.

EÚ a Južná Kórea nadväzujú nové digitálne partnerstvo.

.....
30. 11.

Európska zelená dohoda: Komisia navrhuje pre celú EÚ nové pravidlá, ktoré znížia množstvo obalov a odpadu z obalov, a pravidlá, podľa ktorých sa budú osvedčovať objemy odstránených uhlíkových emisií s cieľom prispieť k dosiahnutiu ich nulovej bilancie.

DECEMBER 2022

.....

2. 12.

EÚ a Japonsko podpisujú memorandum o spolupráci s cieľom podnietiť inovácie a rozvíjať medzinárodný trh s vodíkom.

.....

2. 12.

Ukrajina: Komisia navrhuje klasifikovať porušovanie sankcií EÚ v súvislosti s inváziou Ruska na Ukrajinu ako trestný čin.

.....

3. 12.

Skupina G7 uzatvára dohodu o zastropovaní ceny ropy, aby znížila príjmy Ruska a zároveň zachovala stabilitu svetových trhov s energiou.

.....

6. 12.

Európska zelená dohoda: EÚ odsúhlasuje právny predpis zameraný na boj proti globálnemu odlesňovaniu a degradácii lesov, ktoré spôsobuje výroba a spotreba v EÚ.

.....

6. 12.

Samit EÚ – západný Balkán v Tirane v Albánsku opätovne potvrdzuje, že región sa orientuje na členstvo v EÚ a strategické partnerstvo s EÚ.

.....

7. 12.

Balík právnych predpisov v prospech rovnosti: Komisia navrhuje nové pravidlá uznávania rodičovstva medzi členskými štátmi.

.....

8. 12.

Komisia navrhuje súbor opatrení, ktorých cieľom je modernizovať systém EÚ pre daň z pridanej hodnoty, zlepšiť jeho fungovanie pre podniky a zvýšiť jeho odolnosť voči podvodom využívaním a podporou digitalizácie.

.....

9. 12.

Európska zelená dohoda: EÚ odsúhlasuje nový právny predpis o udržateľnejších a recyklovateľnejších batériách v záujme energetickej transformácie a konkurencieschopnosti priemyslu EÚ.

.....

6. 12.

Európska zelená dohoda: Parlament a Rada sa dohodli na nových pravidlách uplatňovania systému EÚ na obchodovanie s emisiami v leteckej doprave.

.....

7. 12.

Komisia navrhuje posilniť orgány pre rovnosť, najmä ich nezávislosť, zdroje a právomoci, aby mohli účinnejšie bojovať proti diskriminácii v EÚ.

.....

9. 12.

Komisia a jej partneri v odvetví vytvárajú novú priemyselnú alianciu na podporu slnečnej energie a energetickej bezpečnosti EÚ.

.....

9. 12.

Európska únia a Čile završujú rokovania o rozšírenej rámcovej dohode medzi EÚ a Čile.

.....

9. 12.

Európska zdravotná únia: V nadväznosti na návrh Komisie, ktorým sa posilňuje prevencia rakoviny včasným odhaľovaním, prijíma Rada nový prístup k skríningu rakoviny.

.....

11. 12.

Koná sa prvé zasadnutie rady pre stratégiu Global Gateway.

.....

12. 12.

EÚ spolu so svojimi africkými partnermi spúšťa dve iniciatívy Tímu Európa v oblasti migrácie, ktoré sa zameriavajú na migračné trasy v Atlantickom oceáne a v centrálnom Stredozemí.

.....

13. 12.

Bezpečnostná únia: Komisia navrhuje nové pravidlá týkajúce sa vopred poskytovaných informácií o cestujúcich, ktoré uľahčia riadenie vonkajších hraníc a zvýšia vnútornú bezpečnosť.

.....

13. 12.

Európska zelená dohoda: Parlament a Rada dosiahli dohodu o mechanizme uhlíkovej kompenzácie na hraniciach.

.....

14. 12.

V Bruseli sa koná samit EÚ a Združenia národov juhovýchodnej Ázie ASEAN. EÚ a jej členské štáty oznamujú mobilizáciu 10 miliárd eur v rámci stratégie Global Gateway s cieľom urýchliť investície do infraštruktúry v krajinách ASEAN-u.

.....

14. 12.

Komisia prijíma nové pravidlá štátnej pomoci pre poľnohospodárstvo, lesné hospodárstvo, rybolov a akvakultúru.

.....

15. 12.

Parlament a Rada dosahujú politickú dohodu o nových pravidlách pre opatrenia, ktoré umožnia väčšiu transparentnosť a účinné presadzovanie zásady rovnakej odmeny pre ženy a mužov.

.....

16. 12.

V nadväznosti na Konferenciu o budúcnosti Európy Komisia organizuje prvú európsku panelovú diskusiu občanov o znižovaní plytvania potravinami.

.....

16. 12.

Ukrajina: EÚ schvaľuje prvý balík sankcií voči Rusku po jeho invázii na Ukrajinu.

.....

16. 12.

EÚ a Ukrajina podpisujú podporný balík vo výške 100 miliónov eur na obnovu vojnovou poškodených škôl.

.....

18. 12.

Európska zelená dohoda: Parlament a Rada dosahujú dohodu o posilnení systému obchodovania s emisiami a vytvorení Sociálno-klimatického fondu na podporu ľudí pri prechode na čistejšiu energiu.

.....

19. 12.

Na konferencii OSN o biodiverzite (COP15) sa EÚ pripája k 195 krajinám v historickom Kchunmingsko-Montrealskom globálnom rámci pre biodiverzitu, ktorý stanovuje globálne ciele ochrany a obnovy prírody pre súčasné a budúce generácie.

.....

19. 12.

Komisia navrhuje prísnejšie pravidlá prispôsobené vývoju trestnej činnosti obchodovania s ľuďmi.

.....

21. 12.

Z modernizačného fondu sa v ôsmich členských štátoch investuje 4,11 miliardy eur do projektov energetickej transformácie s cieľom znížiť závislosť od ruských fosílnych palív a urýchliť zavádzanie energie z obnoviteľných zdrojov.

.....

31. 12.

Končí sa využívanie nástroja SURE určeného na ochranu pracovných miest a príjmov, ktoré zasiahla pandémia COVID-19. Nástroj zohral kľúčovú úlohu pri zmiernení vplyvu pandémie a podpore oživenia hospodárstva. V roku 2021 sa z nástroja SURE poskytla podpora deviatim miliónom ľudí a viac ako 900 000 podnikom v 15 členských štátoch. V roku 2022 pomoc získalo 350 000 ľudí a 40 000 podnikov v štyroch členských štátoch a jeho pôsobenie sa výrazne utlmilo.

JANUÁR 2023

.....

1. 1.

Chorvátsko sa stáva súčasťou eurozóny a schengenského priestoru.

.....

1. 1.

V roku 2023 oslavuje EÚ 30. výročie vzniku jednotného trhu. Jednotný trh patrí medzi najväčšie úspechy európskej integrácie.

.....

10. 1.

EÚ a NATO podpísali nové spoločné vyhlásenie o spolupráci. Dohodli sa, že zintenzívnia boj proti hybridným a kybernetickým hrozbám a terorizmu, posilnia spoluprácu na nových a prelomových technológiách a využívaní vesmíru, budú sa zaoberať bezpečnostnými hrozbami spojenými s klimatickou krízou a zvýšia odolnosť kritickej infraštruktúry.

.....

12. 1.

Účinnosť nadobúda nariadenie o zahraničných subvenciách. Tento nový súbor pravidiel umožní, aby EÚ zostala otvorená obchodu a investíciám, a zároveň zabezpečí rovnaké podmienky pre všetky spoločnosti pôsobiace na jednotnom trhu.

.....

17. 1.

Komisia spúšťa mechanizmus na podporu talentov, ktorý má pomôcť regiónom EÚ postihnutým rýchlym poklesom počtu obyvateľstva v produktívnom veku.

.....
23. 1.

Európska zdravotná únia: Komisia spúšťa európsku iniciatívu zameranú na diagnostické zobrazovanie v onkológii. Jej cieľom je podporovať poskytovateľov zdravotnej starostlivosti, výskumné inštitúcie a inovátorov, aby mohli čo najlepšie využívať inovačné riešenia liečby rakoviny a starostlivosti o onkologických pacientov využívajúce údaje.

.....
25. 1.

Komisia predstavuje iniciatívu, ktorá má výraznejšie posilniť a podporiť sociálny dialóg prijatím konkrétnych opatrení na úrovni EÚ a jej členských štátov.

.....
17. 1.

Komisia vytvára svoju prvú chemickú, biologickú, rádiologickú a jadrovú strategickú rezervu rescEU, ktorá má sídlo vo Fínsku.

.....
24. 1.

Komisia predstavuje dokument „Nový prístup k opeľovačom“, ktorým reaguje na znepokojujúci úbytok voľne žijúceho opeľujúceho hmyzu v Európe.

.....
26. 1.

V rámci stratégie Global Gateway spúšťa Komisia regionálnu iniciatívu Tímu Európa zameranú na zvýšenie počtu učiteľov v subsaharskej Afrike v juhoafrickej Pretórii s príspevkom EÚ vo výške 100 miliónov eur.

FEBRUÁR 2023

.....

1. 2.

EÚ a Singapur štartujú digitálne partnerstvo.

.....

1. 2.

Komisia predkladá priemyselný plán v kontexte Zelenej dohody, ktorý má posilniť konkurencieschopnosť európskeho emisne neutrálneho priemyslu a podporiť rýchly prechod na klimatickú neutralitu.

.....

2. 2.

Predsedníčka Komisie Ursula von der Leyenová a 15 komisárov navštívili Kyjev počas historicky prvého zasadnutia kolégia EK s ukrajinskou vládou, ktoré sa uskutočnilo v záujme prehĺbenia spolupráce medzi EÚ a Ukrajinou vo viacerých odvetviach.

.....

3. 2.

V Kyjeve sa koná samit EÚ – Ukrajina.

.....

4. 2.

Ukrajina: EÚ a G7 uzatvárajú dohodu o zastopovaní cien ruských ropných výrobkov.

.....

6. 2.

EÚ a India zriaďujú Radu pre obchod a technológie s cieľom riešiť výzvy vyplývajúce z prienikov v oblastiach obchodu, dôveryhodných technológií a bezpečnosti.

.....

8. 2.

Komisia prijíma ciele EÚ v oblasti odolnosti voči katastrofám s odporúčaniami pre členské štáty. Tie majú pomôcť k lepšiemu predvídaníu, príprave, reakcii a zabezpečeniu, čím sa posilní odolnosť voči budúcim katastrofám v celej Európe.

.....

6. 2.

Bezprostredne po tom, ako Turecko a Sýriu zasiahli ničivé zemetrasenia, začína Komisia svoju najväčšiu pátraciu a záchrannú operáciu s využitím mechanizmu EÚ v oblasti civilnej ochrany. V Turecku pomáha pri záchrane životov a v Sýrii podporuje dodávky humanitárnej pomoci miestnemu ľudu po celej krajine.

.....

10. 2.

Vďaka mechanizmu EÚ v oblasti civilnej ochrany nasadzuje EÚ do Čile viac ako 250 pohotovostných zložiek zo Španielska, z Francúzska a Portugalska s cieľom pomôcť vnútroštátnym záchranárom v boji proti extrémnym prírodným požiarom.

.....

13. 2.

Komisia stanovuje pravidlá týkajúce sa obnoviteľného vodíka.

.....

14. 2.

Komisia navrhuje cieľ nulových emisií do roku 2030 pre nové mestské autobusy, ako aj 90 % zníženie emisií do roku 2040 pre nové nákladné vozidlá.

.....

23. 2.

Komisia predstavuje súbor opatrení, ktorých cieľom je sprístupniť do roku 2030 gigabitové pripojenie všetkým občanom a podnikom v celej EÚ.

.....

25. 2.

EÚ schvaľuje desiaty balík sankcií proti Rusku.

.....

27. 2.

Komisia a vláda Spojeného kráľovstva dosahujú základnú politickú dohodu o Windsorskom rámci, komplexnom súbore opatrení zameraných na riešenie praktických problémov, ktorým čelia občania a podniky v Severnom Írsku.

.....

28. 2.

Global Gateway: Komisia podpisuje súbor dohôd s Európskou investičnou bankou v objeme 4 miliárd eur, ktorého súčasťou je dohoda o záruke, prostredníctvom ktorej sa zmobilizujú úverové prostriedky v objeme do 3,5 miliardy eur a príspevok z trustového fondu v objeme 500 miliónov eur, ktoré sú určené na podporu podnikov v afrických, karibských a tichomorských krajinách do roku 2027.

.....

MAREC 2023

.....

1. 3.

Bezpečnosť cestnej premávky: Komisia navrhuje aktualizované požiadavky na vodičské preukazy a lepšie cezhraničné presadzovanie pravidiel cestnej premávky.

.....

7. 3.

Bezpečnostná únia: Začína fungovať obnovený Schengenský informačný systém.

.....

9. 3.

Komisia prijíma nový dočasný krízový a transformačný rámec na posilnenie podporných opatrení v odvetviach, ktoré sú kľúčové pri prechode na emisne neutrálne hospodárstvo. Schvaľuje aj zmenu všeobecného nariadenia o skupinových výnimkách v oblasti štátnej pomoci s cieľom ešte viac uľahčiť, zjednodušiť a urýchliť podporu zelenej a digitálnej transformácie EÚ.

.....

10. 3.

Komisia predkladá stratégiu EÚ v oblasti kozmického priestoru pre bezpečnosť a obranu s cieľom zabezpečiť silnejšiu a odolnejšiu EÚ.

.....

10. 3.

EÚ aktualizuje svoju stratégiu námornej bezpečnosti s cieľom zabezpečiť mierové využívanie morí a chrániť námornú oblasť pred novými hrozbami.

.....

10. 3.

Európska zelená dohoda: EÚ odsúhlasuje prísnejšie pravidlá vedúce k zvýšeniu energetickej efektívnosti.

14. 3.

V kolumbijskej Bogote štartuje digitálna aliancia medzi EÚ a krajinami Latinskej Ameriky a Karibiku. Ide o spoločnú iniciatívu presadzujúcu prístup k digitálnej transformácii, ktorý je zameraný na človeka.

14. 3.

Komisia navrhuje reformu koncepcie trhu EÚ s elektrinou, ktorej cieľom je podpora obnoviteľných zdrojov energie, zlepšenie ochrany spotrebiteľov a posilnenie konkurencieschopnosti priemyslu.

16. 3.

Komisia navrhuje akt o emisne neutrálnom priemysle s cieľom rozšíriť výrobu čistých technológií v Európskej únii a zabezpečiť, aby bola EÚ dobre vybavená na prechod na čistú energiu.

16. 3.

Komisia navrhuje komplexný súbor opatrení, ktorými sa zabezpečí, aby mala EÚ prístup k bezpečným, diverzifikovaným, cenovo dostupným a udržateľným dodávkam kritických surovín.

16. 3.

Pri príležitosti 30. výročia jednotného trhu Komisia oznamuje, ako zabezpečí dlhodobú konkurencieschopnosť EÚ po roku 2030.

16. 3.

V rámci iniciatívy Nový európsky Bauhaus spúšťa Komisia program budovania kapacít s cieľom začať s obnovou Ukrajiny.

.....
17. 3.

Počas medzinárodnej solidaritnej konferencie týkajúcej sa venezuelskej krízy, ktorá sa uskutočnila v roku 2023, uvoľňuje Komisia pre túto krajinu humanitárne prostriedky v objeme 75 miliónov eur.

.....
20. 3.

Na darcovskej konferencii v Bruseli mobilizuje EÚ a medzinárodní darcovia prostriedky v objeme 7 miliárd eur pre obyvateľstvo Turecka a Sýrie, ktoré vo februári 2023 zasiahli ničivé zemetrasenia.

.....
22. 3.

Komisia zavádza nové práva spotrebiteľov, ktoré uľahčia a zatriktívnia opravu tovaru. Navrhuje aj spoločné kritériá v rámci boja proti environmentálnej klamlivej reklame a zavádzajúcim environmentálnym tvrdeniam.

.....
23. 3.

Európska zelená dohoda: Parlament a Rada dosiahli dohodu o znížení emisií z námornej dopravy podporou udržateľných palív v lodnej doprave.

.....
28. 3.

Európska zelená dohoda: EÚ odsúhlasuje nový ambiciózný predpis, ktorý má za cieľ zaviesť dostatočnú infraštruktúru pre alternatívne palivá.

.....
29. 3.

Komisia navrhuje viac transparentnosti a menej byrokracie pre podniky v snahe zlepšiť podnikateľské prostredie v EÚ.

.....
30. 3.

Európska zelená dohoda: EÚ odsúhlasuje prísnejšiu legislatívu na zrýchlenie zavádzania energie z obnoviteľných zdrojov.

.....
30. 3.

Predsedníčka von der Leyenová prednáša prejav o vzťahoch medzi EÚ a Čínou.

.....
31. 3.

NextGenerationEU: Platby v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti prekročili 150 miliárd eur.

.....
31. 3.

REPowerEU: EÚ splnila svoj dobrovoľný cieľ zníženia dopytu po plyne v porovnaní s predchádzajúcimi piatimi zimami o 15 % a po zime má ešte stále na 60 % naplnenú svoju skladovaciu kapacitu plynu.

APRÍL 2023

.....
3. 4.

Komisia si pripomína 30. výročie zriadenia Kohézneho fondu. Z tohto fondu sa od jeho zriadenia investovalo do hospodárskej, sociálnej a územnej súdržnosti EÚ takmer 179 miliárd eur.

.....
4. 4.

EÚ začína v rámci mechanizmu rescEU vytvárať vlastné rezervy núdzového ubytovania, ktoré možno nasadiť počas kríz alebo katastrof presahujúcich vnútroštátne kapacity na reakciu. Tieto rezervy má zabezpečiť Chorvátsko, Poľsko, Slovinsko, Španielsko, Švédsko a Turecko.

.....

5. 4.

Komisia navrhuje pravidlá v oblasti justičnej spolupráce, ktoré upravujú odovzdávanie trestného konania medzi členskými štátmi.

.....

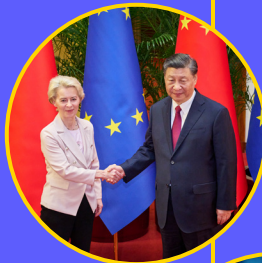
5. 4.

Komisia reaguje na siedmu európsku iniciatívu občanov s názvom „Zachráňme včely a poľnohospodárov! Za poľnohospodárstvo šetrné voči včelám pre zdravé životné prostredie“, v rámci ktorej sa podarilo získať viac ako milión podpisov.

.....

6. 4.

Predsedníčka von der Leyenová je na návšteve Číny.

.....

17. 4.

Komisia zriaďuje Európske centrum pre transparentnosť algoritmov, ktorého cieľom je pomáhať pri presadzovaní aktu o digitálnych službách.

.....

18. 4.

Dosiahla sa politická dohoda o európskom akte o čipoch, ktorý má posilniť konkurencieschopnosť a odolnosť EÚ v tomto strategickom odvetví.

.....

18. 4.

Komisia prijíma návrh aktu EÚ o kybernetickej solidarite s cieľom posilniť kyberneticko-bezpečnostné kapacity v EÚ a predstavuje budúcu Akadémiu zručností v oblasti kybernetickej bezpečnosti.

.....

18. 4.

Banková únia: Komisia navrhuje reformu rámca pre krízové riadenie bánk a ochranu vkladov.

.....

20. 4.

Ukrajina sa pripája k mechanizmu EÚ v oblasti civilnej ochrany.

.....

24. 4.

Európska zelená dohoda: EÚ a Nórsko vytvárajú zelenú alianciu zameranú na prehlbovanie spolupráce v oblasti klímy, životného prostredia, energetiky a čistého priemyslu.

.....

23. 4.

Panelová diskusia občanov venovaná problematike virtuálnych svetov prináša 23 odporúčaní pre spravodlivé a ľuďom slúžiace virtuálne svety v EÚ.

.....

25. 4.

Akt o digitálnych službách: Komisia v rámci aktu o digitálnych službách vymedzuje prvý súbor veľmi veľkých online platforiem a vyhľadávačov.

.....

25. 4.

Energetická platforma EÚ: Komisia vyhlasuje prvú výzvu pre podniky na spoločný nákup plynu.

.....

26. 4.

Komisia predkladá legislatívne návrhy, ktorými sa má vykonať najkomplexnejšia reforma pravidiel EÚ v oblasti správy hospodárskych záležitostí od čias hospodárskej a finančnej krízy.

.....

26. 4.

Európska zdravotná únia: Komisia navrhuje reformu farmaceutických právnych predpisov s cieľom zlepšiť prístupnosť a cenovú dostupnosť, ako aj inovačnosť liekov.

.....

26. 4.

Európska zelená dohoda: Parlament a Rada dosiahli dohodu o novom predpise, ktorého cieľom má byť zníženie emisií z leteckej dopravy podporou udržateľných leteckých palív.

.....

27. 4.

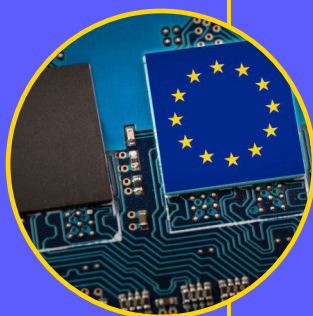
Global Gateway: Komisia a Európska investičná banka informujú o finančných prostriedkoch v objeme 18 miliárd eur na podporu investícií do opatrení v oblasti klímy a udržateľného hospodárstva.

.....

27. 4.

Komisia navrhuje nové pravidlá s cieľom pomôcť spoločnostiam čo najlepšie využiť ich vynálezy, využiť potenciál nových technológií a prispieť ku konkurencieschopnosti a technologickej suverenite EÚ.

MÁJ 2023

.....
3. 5.

Komisia prijíma návrh aktu na podporu výroby munície s rozpočtom 500 miliónov eur v záujme urýchleného posilnenia kapacít obranného priemyslu EÚ na pomoc Ukrajine.

.....
3. 5.

Komisia navrhuje prísnejšie pravidlá boja proti korupcii v EÚ a na celom svete.

.....
4. 5.

Komisia odporúča opatrenia na boj proti online pirátstvu v prípade športových a iných živých podujatí.

.....
9. 5.

Európsky rok zručnosti štartuje festivalom zručností.

.....
10. 5.

Vzhľadom na rastúce humanitárne potreby v dôsledku konfliktu v Sudáne spúšťa EÚ letecký most humanitárnej pomoci, ktorý zabezpečuje prepravu kritických dodávok pre jej humanitárnych partnerov v prístave Port Sudán.

.....
16. 5.

EÚ a India organizujú prvé ministerské zasadnutie Rady pre obchod a technológie v Bruseli. Zasadnutie je zamerané na prehĺbenie strategickej spolupráce v oblasti obchodu a technológií.

.....

17. 5.

Začína pracovať osobitná skupina EÚ – USA pre otázky zdravia.

.....

17. 5.

Komisia navrhuje najambicióznejšiu a najkomplexnejšiu reformu colnej únie EÚ od jej založenia v roku 1968.

.....

18. 5.

Komisia predkladá prvú správu o výhlade európskeho mediálneho priemyslu, v ktorej skúma trendy v oblasti dopytu a ponuky v audiovizuálnom a videohernom sektore, ako aj v sektore spravodajských médií.

.....

21. 5.

V reakcii na žiadosť Talianska o pomoc pri katastrofických povodniach, ktoré postihli sever krajiny, Komisia okamžite mobilizuje núdzovú pomoc poskytnutú Belgickom, Francúzskom, Slovinskom a Slovenskom cez mechanizmus EÚ v oblasti civilnej ochrany.

.....

19. – 21. 5.

Predsedníčka von der Leyenová sa zúčastňuje na samite G7 v japonskej Hirošime.

.....

22. 5.

V Soule sa koná samit EÚ – Južná Kórea, na ktorom bolo vyhlásené zelené partnerstvo zamerané na prehĺbenie spolupráce v oblasti klimatických opatrení, čistej energie a ochrany životného prostredia.

.....
22. 5.

Vzhľadom na bezprecedentnú úroveň humanitárnych potrieb na celom svete Rada prijíma dobrovoľný cieľ venovať 10 % oficiálnej rozvojovej pomoci na humanitárnu činnosť.

.....
24. 5.

Únia kapitálových trhov: Komisia navrhuje nové pravidlá na ochranu a posilnenie postavenia retailových investorov v EÚ.

.....
30. 5.

V spolupráci s členskými štátmi Komisia zdvojnásobuje kapacitu hasičskej leteckej flotily v rámci mechanizmu rescEU na nadchádzajúce obdobie prírodných požiarov v Európe.

.....
30. 5.

Pripomíname si 10. výročie založenia Koordinačného centra pre reakcie na núdzové situácie, ktoré predstavuje nosný pilier kapacít EÚ v oblasti reakcie na núdzové situácie a hybnú silu mechanizmu EÚ v oblasti civilnej ochrany.

.....
31. 5.

V švédskom meste Luleå sa koná štvrté zasadnutie ministrov Rady EÚ – USA pre obchod a technológie. EÚ a Spojené štáty sa dohodli na vzájomnom uznávaní výsledkov inšpekcií správnej výrobnnej praxe vo farmaceutickom priemysle v súvislosti s veterinárnymi výrobkami.

JÚN 2023

.....

1. 6.

Komisia prijíma revidované pravidlá s cieľom poskytnúť podnikom jasnejšie a aktuálne inštrukcie, ktoré im pomôžu posúdiť zlučiteľnosť ich dohôd o horizontálnej spolupráci s pravidlami hospodárskej súťaže EÚ.

.....

1. 6.

Predsedníčka von der Leyenová informuje o novom balíku podpory pre Moldavsko.

.....

7. 6.

EÚ stanovuje nový program na posilnenie svojho partnerstva s krajinami Latinskej Ameriky a Karibiku.

.....

7. 6.

Európska zdravotná únia: Komisia predkladá návrh komplexného prístupu k duševnému zdraviu.

.....

8. 6.

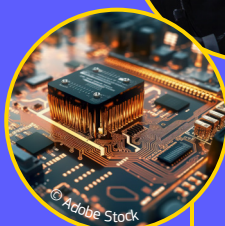
Etický orgán EÚ: Komisia navrhuje vytvorenie spoločných etických noriem pre všetky inštitúcie EÚ.

.....

8. 6.

Komisia v rámci pravidiel EÚ v oblasti štátnej pomoci schvaľuje dôležitý projekt spoločného európskeho záujmu na podporu výskumu, inovácií a prvého priemyselného zavádzania mikroelektronických a komunikačných technológií.

.....

8. 6.

EÚ nasadzuje takmer 300 hasičov zo Španielska, z Francúzska a Portugalska na pomoc v boji proti extrémnym prírodným požiarom v Kanade.

.....

12. – 16. 6.

Predsedníčka von der Leyenová cestuje do Brazílie, Argentíny, Čile a Mexika a informuje o investíciách EÚ v objeme 10 miliárd eur, ktoré v rámci stratégie Global Gateway vynaloží v krajinách Latinskej Ameriky a Karibiku.

.....

13. 6.

Sociálne hospodárstvo: Komisia navrhuje spôsoby, ako naplno využiť jeho potenciál v oblasti pracovných miest, inovácií a sociálneho začlenenia.

.....

14. 6.

EÚ pristupuje k rokovaniam s USA o dohode o kritických nerastných surovinách.

.....

15. 6.

Medzinárodné spoločenstvo sa počas 7. bruselskej konferencie venovanej podpore budúcnosti Sýrie a okolitého regiónu zaviazalo venovať na rok 2023 a ďalšie roky prostriedky v objeme 5,6 miliardy eur.

.....

19. 6.

EÚ a Keňa ukončili rokovania o ambicióznejšej dohode o hospodárskom partnerstve s dôležitými ustanoveniami o udržateľnosti.

.....

20. 6.

Rozpočet EÚ: Komisia navrhuje posilniť dlhodobý rozpočet EÚ, aby dokázal lepšie reagovať na najnaliehavejšie výzvy. Predkladá aj upravený balík týkajúci sa novej generácie vlastných zdrojov.

.....

20. 6.

Európska komisia a vysoký predstaviteľ predstavujú Európsku stratégiu hospodárskej bezpečnosti. Stratégia je zameraná na minimalizáciu rizík vyplývajúcich zo vzájomnej hospodárskej závislosti, pričom by sa mala zachovať maximálna úroveň hospodárskej otvorenosti a dynamiky EÚ.

.....

20. 6.

Ukrajina: Komisia navrhuje zriadenie osobitného nástroja na podporu obnovy, rekonštrukcie a modernizácie Ukrajiny.

.....

23. 6.

EÚ prijíma 11. balík sankcií proti Rusku, ktoré pokračuje v nezákonnej vojne proti Ukrajine.

.....

28. 6.

EÚ navrhuje nový komplexný pohľad na ohrozenia, ktoré zmena klímy a zhoršovanie životného prostredia predstavujú pre mier, bezpečnosť a obranu.

.....

28. 6.

Komisia predkladá návrhy, ktorými sa má zabezpečiť, aby mali ľudia a podniky v celej eurozóne naďalej prístup k eurobankovkám a eurominciám a mohli nimi naďalej platiť. Zároveň sa nimi má stanoviť rámec pre možnú novú digitálnu formu eura, ktoré by Európska centrálna banka mohla v budúcnosti emitovať ako doplnok k hotovostnému euru.

JÚL 2023

.....

5. 7.

Komisia prijíma balík opatrení zameraných na udržateľné využívanie kľúčových prírodných zdrojov, ktorý zároveň posilní odolnosť potravinových systémov EÚ a jej poľnohospodárstva.

.....

3. 7.

Ukrajina: Začína fungovať medzinárodné centrum pre stíhanie zločinu ruskej agresie voči Ukrajine.

.....

5. 7.

Komisia uverejňuje štvrtú výročnú správu o právnom štáte, v ktorej posudzuje uplatňovanie minuloročných odporúčaní pre jednotlivé členské štáty a poskytuje im nové odporúčania.

.....

9. 7.

EÚ a Nový Zéland podpisujú ambicióznú dohodu o voľnom obchode.

.....

11. 7.

Komisia predstavuje stratégiu EÚ ako lídra v oblasti vývoja webu 4.0 a virtuálnych svetov.

.....

11. 7.

Komisia navrhuje opatrenia na zvýšenie efektívnosti a udržateľnosti nákladnej dopravy, ktoré spočívajú v zlepšení riadenia železničnej infraštruktúry a v lepšom informovaní o emisiách skleníkových plynov z nákladnej dopravy.

.....

12. 7.

Komisia navrhuje posilniť práva obetí trestných činov v celej EÚ na podporu, prístup k informáciám, spravodlivosť a náhradu škody.

.....

13. 7.

V Bruseli sa koná 29. samit EÚ – Japonsko.

.....

16. 7.

Tunisko: Dosiahla sa politická dohoda o komplexnom balíku partnerstva.

.....

17. – 18. 7.

V Bruseli sa na treťom samite EÚ – CELAC stretávajú lídri EÚ a Spoločenstva štátov Latinskej Ameriky a Karibiku (CELAC). V rámci stratégie Global Gateway Komisia predstavuje investičný program partnerstva medzi EÚ a krajinami Latinskej Ameriky a Karibiku.

.....

19. 7.

Na politickom fóre OSN na vysokej úrovni pre udržateľný rozvoj predkladá EÚ svoje prvé dobrovoľné preskúmanie pokroku pri dosahovaní cieľov udržateľného rozvoja.

.....

31. 7.

Global Gateway: Predsedníčka von der Leyenová spúšťa iniciatívu Tímu Európa v oblasti zeleného hospodárstva na Filipínach.

AUGUST 2023

.....

9. 8.

V reakcii na ničivé povodne v Slovinsku poskytuje EÚ núdzovú pomoc a mobilizuje strednodobú a dlhodobú podporu.

.....

18. 8.

EÚ dosahuje 90 % cieľ skladovania plynu vo výše dvojmesačnom predstihu pred termínom stanoveným na 1. novembra.

